

פרשת השבוע: סכות-שמחת תורה

כניסת החג: 17:35

יציאת החג: 18:42

ערש"ק יד' תשרי תשע"ז (17.10.16)

הפטרה: "הנה יום" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בני ציון"

"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים" (ויקרא כג, מ) (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על מצות ארבעת המינים שצונו ה' ליטול בחג הסוכות, מובא בזוהר הקדוש (דעיא מהימנא, 'פי תצא' רסג), שארבעת המינים – אתרוג, ערבה, לולב והדס – רמוזים בדברי השבח שאומר הקב"ה לכלתו, כנסת ישראל, בשיר השירים (ו, ט): "אמרתי אעלה בתמר". שכן, "אעלה" ראשי תיבות אתרוג ערבה לולב הדס. כלומר, הקב"ה מתפאר בכנסת ישראל, ואומר "אעלה" – אני מתעלה (כבכול) על-ידי ארבעת המינים הללו שנוטלים ישראל בסוכות. וצריכים אנו להבין, מדוע הקב"ה מתעלה דוקא על-ידי ארבעת המינים הללו? וכי במצות אחרות, כמו תפילין, מזוזה, ברית המילה, אין הוא מתעלה?

תחילה, נקדים לומר מה שמובא במדרש (ילקוט שמעוני ויקרא כג): "פרי עץ הדר, אלו ישראל... מה אתרוג זה, יש בו ריח ויש בו אכל (=טעם) – כך (ב) ישראל יש בהן בני אדם, שהן בעלי תורה ובעלי מעשים טובים (=צדיקים). כפות תמרים (=לולב)... מה תמרה זו, יש בה אכל (=טעם), ואין בה ריח – כך (ב) ישראל יש בהן בעלי תורה ואין בהן מעשים טובים. וענף עץ עבות (=הדס)... מה הדס הזה, יש בו ריח, ואין בו אכל (=טעם) – כך (ב) ישראל יש בהם בני אדם שיש בידיהם מעשים טובים ואין בהן תורה. וערבי נחל... מה ערבה זו, אין בה (לא) טעם ולא ריח – כך (ב) ישראל יש בהן בני אדם שאינם לא בעלי תורה ולא בעלי מעשים טובים."

אמר הקדוש-ברוך-הוא: לאבדן (לכלות את אלו שאין בהם תורה ומעשים טובים) אי-אפשר. אלא, יוקשרו כלן אגודה אחת, והן מכפרין אלו על אלו. ואם עשיתם כך, אותה שעה אני מתעלה. הדין הוא דכתיב (עמוס טו, ו): 'הבונה בשמים מעלותו מעלותיו'. ואימתי הוא מתעלה? כשהן עשויין אגודה אחת, שנאמר (שם): 'ואגדתו על ארץ יסדה'. לפיכך משה מזהיר לישראל, (ואומר): 'ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר...'. הרי לנו דברים ברורים, שהקב"ה מתעלה בשמים כאשר בניו בני ישראל מתקשרים באגודה אחת, ומכפרים אלו על אלו.

ועתה, מבוארים היטב דברי הזוהר, שכתב: 'אמרתי אעלה בתמר' "אעלה" ראשי תיבות אתרוג ערבה לולב הדס. שהוא יתברך מתעלה בשמים, כאשר בניו מאוגדים/מאוחדים יחדיו, ומכפרים אלו על אלו. (בענין זה מובא במשנה (סופה מא): "בראשונה היה לולב נטל במקדש שבעה ימים), ובמדינה יום אחד. משחרב בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב נטל במדינה שבעה ימים), זכר למקדש". ומפרשת הגמרא (שם): "אמר רבי יוחנן: דאמר קרא (ירמיה ל): 'כי אעלה ארכה לך, וממכותיך ארפאך נאם ה'". דהינו, רבי יוחנן בקש לעשות זכר למקדש בלקיחת ארבעת המינים מהפסוק 'כי אעלה ארכה לך', "אעלה" ראשי תיבות אתרוג ערבה לולב הדס).

והנה, בענין קיום מצות ארבעת המינים, ראוי להתבונן מדוע אנו נוהגים לאגוד את ג' המינים לולב הדס ערבה ביחד (ביד ימין), ואילו האתרוג עומד בפני עצמו (ביד שמאל). ובעת הנטילה מקרבים את האתרוג שביד שמאל, ומחברים אותם יחד.

כפי שנפסק להלכה (או"ח סימן, תרנא): "יטול האגודה (=ערבה לולב הדס) בידו הימנית... והאתרוג בשמאלית". ומבארת הגמרא, שהטעם לכך שהאתרוג הוא ביד שמאל כיון, שבאגודה יש בה ג' מצות (לולב הדס ערבה), והאתרוג הוא רק מצוה אחת.

אולם, צריכים להבין ענין זה ביתר שאת, מדוע צריך לחלק את ארבעת המינים? שלשה מינים ביחד, והאתרוג עומד בפני עצמו.

ויש לומר, שהטעם הוא כפי שאומר המדרש (מדרש רבה, "אמר"): "מה אתרוג זה, יש בו ריח ויש בו אכל – כך

(ב) יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בְּהֶן בְּנֵי אָדָם, שֶׁהֵן בְּעֲלֵי תוֹרָה וּבְעֲלֵי מַעֲשִׂים טוֹבִים (=צְדִיקִים). כַּפּוֹת תְּמָרִים (=לּוֹלֵב) – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל. מֶה תְּמָרָה זֹה, יֵשׁ בָּהּ אֲכָל (=טַעַם), וְאֵין בָּהּ רִיחַ – כִּךְ (ב) יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בְּהֶן בְּעֲלֵי תוֹרָה וְאֵין בְּהֶן מַעֲשִׂים (טוֹבִים). וְעַנְף עֵץ עֲבוֹת (=הַדָּס) – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל. מֶה הַדָּס הַזֶּה, יֵשׁ בּוֹ רִיחַ, וְאֵין בּוֹ אֲכָל (=טַעַם) – כִּךְ (ב) יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בְּהֶם בְּנֵי אָדָם שֵׁישׁ בִּידֵיהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים וְאֵין בְּהֶן תוֹרָה. וְעַרְבֵי נַחַל – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל. מֶה עַרְבֵי זֹה, אֵין בָּהּ (לֹא) טַעַם וְלֹא רִיחַ – כִּךְ (ב) יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בְּהֶן בְּנֵי אָדָם שְׂאִינָם לֹא בְּעֲלֵי תוֹרָה וְלֹא בְּעֲלֵי מַעֲשִׂים (טוֹבִים).  
וְהִנֵּה, מֵאַחַר וְהֵאֲתָרוּג, לְפִי הַמְדַרְשׁ, הוּא רָמַז לְצִדִּיק הַשְּׁלֵם, הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה וְיֵשׁ לוֹ גַם מַעֲשִׂים טוֹבִים, בְּנִיגוּד לְלוּלֵב לְהַדָּס וְלְעַרְבֵי, הַרְמוּזִים עַל יֵתֵר הַחֲלָקִים עִם יִשְׂרָאֵל. לְכֹן, כַּאֲשֶׁר הַקַּב"ה מְבַקֵּשׁ לְחַבֵּר אֶת כָּלֵם בְּאַגּוּדָה אַחַת, כְּדֵי שִׁיכְפְּרוּ אֵלּוּ עַל אֵלּוּ – הִנֵּה, עִם כָּל זֹאת, הַמוֹנֵי יִשְׂרָאֵל (הַרְמוּזִים בְּ–ג' הַמִּינִים לּוּלֵב הַדָּס עַרְבֵי), צְרִיכִים לְהַחְזִיק אֶת הַצְדִּיק בְּמָקוֹם נִפְרָד, כְּפִי שֶׁשְׁנִינּוּ בַּמִּשְׁנָה (אָבוֹת ב', י'): "וְהוּי מִתְחַמֵּם כַּנֶּגֶד אוֹרֵן שֶׁל חֲכָמִים, וְהוּי זְהִיר בְּגַחְלָתָן שֶׁלֹא תִכּוֹה, שְׁנִשְׁכַּתָּן נְשִׁיכַת שׁוּעַל, וְעַקִּיצָתָן עַקִּיצַת עַקְרָב, וְלַחִישָׁתָן לַחִישַׁת שׁוֹרֵף, וְכָל דְּבָרֵיהֶם כַּגַּחְלֵי אֵשׁ".

דְּהִינּוּ, אַף–עַל–פִּי שְׂצָרִיכִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְדִּיקִים, כְּדֵי לְהִתְחַמֵּם מֵאוֹרָם, לְמִרּוֹת זֹאת צְרִיךְ לְהִיזָהֵר מֵאֵד בְּכַבוֹדָם, שֶׁלֹא לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם יוֹתֵר מְדִי, כְּדֵי שֶׁלֹא לְבוֹא לִידֵי זְלוּזָל בְּכַבוֹדָם וּלְהִיכּוֹוֹת בְּגַחְלָתָן. וְלָכֵן הֵאֲתָרוּג עוֹמֵד בְּפָנָי עֲצָמוּ, נִפְרָד, וְרַק בְּשַׁעַת הַנְּטִילָה אָנוּ מְקַרְבִּים אוֹתוֹ לְשֶׁאֵר ג' הַמִּינִים.  
וְהִנֵּה, כָּתַב הַמַּהְרֵשׁ"א בְּחִידוּשֵׁי אַגְדוֹת (ד"ה "עֵשֶׂה הַדְּבָרִים"): "כָּל לִימוּד נַחֲלֵק לְ–ד' חֲלָקִים, וְהַסִּימָן בְּהֶם אַגְדָּל... הָאֵלֶף הוּא (זֶה) הַלּוּמֵד (בְּתוֹרָה כְּדֵי) שִׁיקְרָאוֹנֵי רַבִּי אֶלּוּף. הַגִּימָ"ל (לוּמֵד בְּתוֹרָה) לְשֵׁם גְּמוּלָה, הַבְּאֵת שְׂכָר בְּעוֹלָם הַבָּא. הַדָּל"ת (לוּמֵד בְּתוֹרָה) כְּדֵי לְפָרְנֵס אֶת עֲצָמוּ (שֶׁלֹא יֵהָא דַל). הַלָּמ"ד (לוּמֵד בְּתוֹרָה) לוּמֵד לְשִׁמָּה, לְשֵׁם מִצְוֹת הַלִּימוּד, מֵאַהֲבַת ה' שְׂצוּהוּ עַל–כִּךְ".

כְּלוּמֵר, אוֹמֵר הַמַּהְרֵשׁ"א, שֶׁכָּל לִימוּד הַתוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל נַחֲלֵק לְאַרְבַּעַת חֲלָקִים, שְׁסִימָנָם "אַגְדָּל". הָאוֹת אֶלֶף, מְלִשׁוֹן "אַלּוּף", רוּמְזַת עַל הָאָדָם הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשֵׁם כְּבוֹד, כְּדֵי שִׁיקְרָאוּ לוֹ "רַבִּי וְאַלּוּפִי". הָאוֹת ג' הִיא מְלִשׁוֹן "גְּמוּלָה", רוּמְזַת עַל אָדָם הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשֵׁם הַגְּמוּלָה/הַשְּׂכָר שִׁיקְבָּל לְעֵתִיד לְבוֹא, לַחִי הָעוֹלָם הַבָּא. הָאוֹת דָּל"ת, שֶׁהִיא מְלִשׁוֹן "דָּלוּת", רוּמְזַת עַל אָדָם שֶׁהוּא דַל וְרָשׁ, וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה (מְלַמֵּד אַחֲרֵים תוֹרָה) כְּדֵי לְהִתְפָּרְנֵס לְמַחְזִיתוֹ. אוֹלָם, הָאוֹת לָמ"ד, שֶׁהוּא מְלִשׁוֹן לִימוּד, הִיא רָמַז לְאָדָם שֶׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה, לְשֵׁם שָׁמַיִם בְּלָבָד, בְּלִי שׁוּם פְּנִיָה וּנְגִיעָה, בְּלִתֵּי לְשֵׁם לְבָדוּ.

(וְיֵשׁ לְהוֹסִיף מֶה שְׂאוּמֵר הַ"מְגָלָה עֲמוּקוֹת", שֶׁהָאוֹת ל' רוּמְזַת בְּצוּרְתָהּ עַל שְׁמוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ. כִּידוּעַ, הָאוֹת ל' מוֹרְכַבַּת מֵהָאוֹת כ', וּמֵהָאוֹת ו' עַל גְּבֵה, שֶׁהֵם בְּגִימָטְרִיָה 26 – שֵׁם הוּי"ה בְּרוּךְ הוּא).  
וְהִנֵּה, כַּאֲשֶׁר נִתְבּוֹנֵן נִרְאֶה שֶׁהָאוֹת לָמ"ד הִיא הִיחָדָה מִכָּל אוֹתוֹת הָאֶלֶף בִּי"ת, שְׁעוֹלָה מְעֵלָה מְעֵלָה, וְהָקוּ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל ה'–ל' מֵרָאֶה בְּצוּרַת אֲצַבַּע כְּלָפֵי מְעֵלָה אֶל הַקַּב"ה.

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר הַיֵּטֵב הַטַּעַם, מִדּוּעַ הָאוֹת ל', הִיא הַרוּמְזַת עַל הַלּוּמֵד בְּתוֹרָה לְשֵׁם מְעֵלָה – לְשֵׁם שָׁמַיִם.

בְּדֶרֶךְ זֶה מְבָאֵר הַמַּהְרֵשׁ"א מֶה שֶׁשְׁנִינּוּ בְּגִמְטְרָא, שְׂצָרִיךְ הָאָדָם לְשַׁנּוֹת אֶת הַתּוֹרָה ד' פְּעָמִים, וְכַפִּי שְׂכַתַּב (עִירוּבִין נד'): "אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: חַיֵּב אָדָם לְשַׁנּוֹת אֶת תְּלַמִּידוֹ אַרְבַּע פְּעָמִים... וּמֵה אַהֲרֵן שֶׁלָּמַד מִפִּי מֹשֶׁה, וּמֹשֶׁה מִפִּי הַגְּבוּרָה – אַרְבַּעַת (פְּעָמִים), (הִנֵּה) הַדִּיּוֹט מִפִּי הַדִּיּוֹט עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה?!"

וּמִסִּים הַמַּהְרֵשׁ"א: "נִרְאֶה שֶׁלְאַחַר שֶׁנִּתְחַזַּק לָהֶם הַלִּימוּד בְּ–ג' פְּעָמִים, יִהְיֶה לִימוּד ה'–ד', לִימוּד אֲמִיתֵי לְשִׁמָּה...". וְיֵשׁ לוֹמֵר כָּאֵן רָמַז נִחְמַד בְּמָה שְׂאוּמֵר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְיִשְׂרָאֵל (דְּבָרִים ד', יד'): "וְאֵתִי צִוָּה ה' בְּעֵת הַהוּא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים". הִנֵּה "לְלַמֵּד" דּוֹקָא, שִׁיתְעַסְקוּ בְּתוֹרָה בְּבַחֲנֵינָת הָאוֹת לָמ"ד, שֶׁהִיא תוֹרָה לְשִׁמָּה בְּלִי שׁוּם פְּנִיָה וְכַבוֹד. עַל–פִּי הָאָמוּר, יֵאִיר לָנוּ לְהִבִּין רַעֲיוֹן חֲדָשׁ, מֶה שְׂצוּהָ הַקַּב"ה לְהִבְיֵא בְּחָג הַסּוּכוֹת אֶת אַרְבַּעַת הַמִּינִים, שֶׁהֵם רָמַז לְאַרְבַּע הַמְדַרְגּוֹת שֶׁל הָעוֹסְקִים בְּתוֹרָה, הִנֵּה, הֵאֲתָרוּג, שֶׁבּוֹ יֵשׁ טַעַם וְרִיחַ, הוּא רָמַז עַל הָאָדָם הַשְּׁלֵם, הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה, בְּלִתֵּי לֵה' לְבָדוּ. וְהִבְיֵא הַ"פְּנִים יְפוֹת" רָמַז (וַיִּקְרָא כג', מ'), בְּשֵׁם דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת, שֶׁ"אַתְרָג" רָאשֵׁי תִיבוֹת "אֵל תְּבוֹאֲנֵי רָגֵל גְּאוּה". לְפִי דְבָרֵינוּ אֵלֶּה, הָרִי זֶה מִתְאִים לְאָדָם הַשְּׁלֵם בְּעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה, הַמְבַטֵּל אֶת עֲצָמוּ כְּלִיל לְכַבוֹד ה' וְתוֹרָתוֹ, וְלָכֵן הוּא עוֹמֵד בְּפָנָי עֲצָמוּ, נִפְרָד מִיֵּתֵר ג' הַמִּינִים.

מְכָאֵן יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁ–ג' הַמִּינִים רוּמְזִים לְ–ג' הַמְדַרְגּוֹת בְּלִימוּד הַתּוֹרָה: הִנֵּה, הַלּוּלֵב, שֶׁהוּא הַגְּבוּהָ מִכָּל הַמִּינִים, שֶׁהוּא רוּמְזוֹ עַל הַלּוּמֵד בְּתוֹרָה בְּבַחֲנֵינָת גִּימָ"ל, לְקַבֵּל גְּמוּלָה וְשְׂכָר בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. הַהַדָּס, שֵׁישׁ בּוֹ רִיחַ וְאֵין בּוֹ טַעַם, רוּמְזוֹ עַל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּבַחֲנֵינָת הָאוֹת דָּל"ת, שֶׁהוּא דַל, וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְפָרְנֵסוֹ. וְאֵילוּ הָעַרְבֵי, שְׂאִין בָּהּ טַעַם

ור"ח רומזת על הלומד תורה, בבחינת האות אל"ף, לשם כבוד, שיקראו לו "רבי ואלופי", והוא הגרוע מכלם.

ומטעם זה צנה הקב"ה לטול את ד' המינים, כלשון המדרש, "וקשרו כלן אגודה אחת", כדי שיבוא האתרוג, שרומז על הצדיק, האדם השלם, העוסק בתורה לשמה, ויכפר בתורתו על שאר שלשת המינים. "ושמחת בחגך... והיית אדך שמח"

האר"י הקדוש מגלה לנו, שכל ארבעת המועדים של חדש תשרי - ראש השנה, יום הכיפורים, סופות ושמיני עצרת - הם שרשרת אחת של מועדים כדי לתקן מה **שחטא** אדם הראשון, כשאכל מעץ הדעת בראש השנה.

וצריך לדעת, **שהפגם** של חטא עץ הדעת היה כל-כך גדול ונורא, עד שצריך את כל המועדים - ראש השנה, יום הכיפורים, סופות ושמיני עצרת - כדי להשלים את התיקון. ורק לאחר גמר התיקון, בהושענא רבה, שהוא היום ה-כ"א מראש השנה, אנו זוכים להתיחד עם ה' יתברך ייחוד שלם, בחג שמיני עצרת (=שמחת תורה).

והנה, בענין זה ראוי להביא מאמר נפלא במדרש, שהביא ה"מטה משה" (ענין הושענא רבה, אות תתקנ"ז): "יום השביעי (של סופות) הוא הושענא רבה. ולמה נקרא הושענא רבה? אמר הקב"ה לאברהם: אני יחיד, ואתה יחיד. אתן לבניך יום המיוחד לכפר בו עונותם, וזהו הושענא רבה - פירוש, שמי אהי"ה בגמטריא כ"א, ואתה כ"א (עשרה דורות מאדם ועד נח, ועשרה דורות מנח ועד אברהם. הרי אתה אברהם דור כ"א). הושענא רבה כ"א ימים לחדש תשרי. אמר הקב"ה לאברהם: אם אין כפרה לבניך בראש השנה, יהיה ביום הכיפורים, ואם לאו יהיה בהושענא רבה".

דהינו, אומר הקב"ה לאברהם: אני הוא אהי"ה (בגמטריא כ"א), ואתה הוא דור ה-כ"א מאדם הראשון, והושענא רבה הוא יום ה-כ"א מתשרי. ולכן, אם אין לבניך כפרה ביום ראש השנה וביום הכיפורים, הנה יום הושענא

רבה יהיה יום כפרתם. והביא ה"שפת אמת" (סופות תרל"ט) רמז נאה על הכתוב בתורה "חג הסופות תעשה לך... ושמחת בחגך... והיית אדך שמח". "אדך" הוא כ"א הימים מראש השנה ועד הושענא רבה. כלומר, ביום "אדך" (=כ"א), שהוא הושענא רבה, על-ידי כפרת עונותיכם, תגיעו ל"והיית אדך שמח".

וראוי להוסיף את דברי המהרש"א, האומר, ש-כ"א (=21) הימים של "בין המצרים" הם כנגד כ"א (=21) הימים של שמחה ותשובה מראש השנה עד הושענא רבא (מ-א' בתשרי ועד כ"א בו).

ושתי מערכות (=קבוצות) של כ"א (=21) ימים אלו, מטרתן ללבן (=לנקות/לטהר) את עונותיהם של ישראל, וימים אלו נחשבים בבחינת שני השעירים שהביאו בני ישראל ביום הכיפורים, כפי שכתוב: "ונתן אהרן על שני השעירים גרלות: גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל". לכן, כ"א הימים של תשובה ושמחה מראש השנה עד הושענא רבא, הם בבחינת שעיר אחד לה'. ואילו כ"א הימים של בין המצרים, ימים שהם עצב ואבלות על חרבן בית המקדש, הם בבחינת השעיר לעזאזל.

ומוסיף ואומר המהרש"א, שאם ישראל עושים תשובה כראוי ב-כ"א הימים של שמחה ויום טוב, מראש השנה ועד הושענא רבא, אזי מתלבנין (=מתנקים) עונותיהם של ישראל **בששון ובשמחה**. ואם, חלילה, לא עושים ישראל תשובה כראוי ב-כ"א ימים אלו, אזי בוחר לנו הקב"ה ב-כ"א ימים אחרים (=ימי בין המצרים) כדי ללבן את עונותינו, על-ידי **צער הגלות**.

וכפי שאומר הזוהר הקדוש (ח"ג לא'), מתורגם ללשון הקדש: "ביום השביעי של החג ("הושענא רבא") הוא **סיום הדין** בעולם (דין שהתחיל בראש השנה), ופתקים יוצאים מבית המלך (ונמסרים ביד בעלי הדין, לפעול את הדין והמשפט לחיבים). אבל אין להם רשות לפעול מיד, אלא עד שמיני עצרת, כדי לתת **עוד יום**, שהוא הושענא רבא, לשוב בתשובה)... אמר רבי יוסי: הרי למדנו שהערבה דומה לשפתים, וביום זה (=הושענא רבא) מה היא (מרמזת)? אמר רבי חייא... שהיום הזה תלוי בשפתים (דהינו בדיבור, היוצא מן השפתים). כי כאמור, עיקר תיקון המעשה ביום הושענא רבא הוא על-ידי התשובה והתפילה שמתפללים (ישראל). כי ביום הזה מצות המלך לתת את הפתקים לשוטר (המוציא לפועל של הדין), ומסתים הדינים, ונסתם לשון הרע והקטרוג של **הסי"מ**, המקטרג על העולם".

"תתנהג תמיד לדבר כל דברך בנחת, לכל אדם ובכל עת, ובזה תנצל מן הפעס... (אגרת הרמב"ן)

מסופר על הגאון ה"חפץ חיים" (ר' ישראל מאיר הכהן מראדין), שכל שנה, בהגיע חג הסופות, היה טורח ובונה את הסוכה בכוחות עצמו, בחזית הבית. והנה, אשתו השניה (בשנה הראשונה לנישואיה עם הרב), אמרה לו, לאחר שסיים לבנות את הסוכה, שנראה לה שעדיף שהסוכה תהיה בצד השני של הבית. בלי להתווכח, פרק ה"חפץ חיים" את הסוכה, ובנה אותה בצד השני, כפי שאמרה לו אשתו. משסיים לבנות את הסוכה בצד השני, מיד קרא לה לבוא ולראות שנעשתה בקשתה. הסתכלה האשה, ואמרה "בעצם נראה לי שעדיף שהסוכה תהיה במקום הקודם!". והגאון ה"חפץ חיים" בלי שום פעס, פרק את הסוכה, והחזיר אותה למקומה הראשון, **ולא אמר מלה** - אלא רק עשה מה שבקשה, למרות שזה היה פרוץ בטרחת מרובה בגללו. (על-פי הספר "עשרה נסיונות"). **חג שמחת לכל בית ישראל!**

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת-שְׁמַחַת תּוֹרָה

עֲרַשׁ"ק יד' תִּשְׁרִי תִשְׁע"ז (17.10.16)

כְּנִיסַת הַחֹג: 17:35

יְצִיאַת הַחֹג: 18:42

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בְּנֵי צִיּוֹן"

"מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ"

עַל הַכְּתוּב בְּנוֹסַח הַתְּפִלָּה בְּסוּכוּת, "מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ... מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ", שׁוֹאֲלִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, מְהֵי כּוֹנֵת הַכְּתוּב "מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ"? עַל אִיזָה יָד מְדוּבָר? וְהָרִי לְכַאוּרָה הֲיֵה צָרִיךְ לְהִיּוֹת כְּתוּב: "מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ, עַל-יְדֵי הַגּוֹיִים הַרְשָׁעִים שֶׁהַחֲרִיבוּ אֶת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ...".

אֲךָ תַּחֲלִלָּה עָלֵינוּ לְהַקְדִּים וְלְהַסְבִּיר, מְדוּעַ נִקְרָא חֹג הַסּוּכוּת דּוֹקָא בְּשֵׁם "זְמַן שְׁמַחְתָּנוּ" (כְּמוֹ שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים בְּתְפִלָּה "וְתַתֵּן לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה... חֹג הַסּוּכוּת הַזֶּה, זְמַן שְׁמַחְתָּנוּ"). וְהֵלֵא, לְכַאוּרָה, חֹג שְׁבוּעוֹת יוֹתֵר מִתְּאִים לְהַגְדִּירָה זוֹ שֶׁל "זְמַן שְׁמַחְתָּנוּ". שְׁהָרִי, בְּשְׁבוּעוֹת נִתְּנָה לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁהִיא, כִּידוּעַ, מְשַׁמַּחַת לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם, כְּמוֹ שְׁכְתוּב: "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָיִם מְשַׁמְחֵי לֵב".

וְגַם חֹג הַפְּסַח מִתְּאִים יוֹתֵר לְהַגְדִּירָה זוֹ שֶׁל "זְמַן שְׁמַחְתָּנוּ", שְׁהָרִי בּוֹ נִגְאָלְנוּ מֵעֲבֻדוֹת לַחֲרוּת עוֹלָם. וּבְלִיל הַסֵּדֶר אָנוּ יוֹשְׁבִים וּמְסוּבִים בְּבִתְנוֹ בְּנוֹחִיוֹת, בְּהַסְבָּה, בְּכֻלֵּים נְאִים וּמְפֹאָרִים, כְּדֶרֶךְ בְּנֵי מְלָכִים. וְאֵילוּ בְּחֹג הַסּוּכוּת אָנוּ דָרִים בְּסוּכָה, הַעֲשׂוּיָה מִקֶּרְשִׁים פְּשׁוּטִים וּמְסֻכָּה, וְהִיא פְּרוּצָה לְרוּחוֹת וּלְחוּם הַשֶּׁמֶשׁ הַקּוֹפַחַת, וּבּוֹדָאֵי אֵין בְּסוּכָה אֶת הַנוֹחִיוֹת הַרְבֵּה שֶׁל הַבֵּית. אִם כֵּן, אֵיךְ יִתְכַּן לּוֹמֵר בְּסוּכוּת "זְמַן שְׁמַחְתָּנוּ"?

וְעוֹד צָרִיךְ לְהַבִּין, מְדוּעַ מוֹסִיפָה הַתּוֹרָה וְכוֹתֶבֶת עַל סוּכוּת "וְשַׁמַּחְתָּ בְּחֹגְךָ... וְהֵייתָ אֲךָ שְׂמֵחַ"? הֲלֹא "אֲךָ" בָּא לְמַעַט, כְּפִי שְׁמוּבָא בִּירוּשָׁלַיִם (בְּרֻכּוֹת ט', ז'): "אֲכִין וְרִקִּין - מֵיעוּטֵינִי" (=הַמְּלִים "אֲךָ" וְ"רִקִּין" הַכְּתוּבוֹת בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה, בָּאוֹת לְמַעַט מְשֻׁהוּ).

אִם כֵּן, אֵיךְ כְּתוּב עַל סוּכוּת "וְהֵייתָ אֲךָ שְׂמֵחַ"? "אֲךָ" בָּא לְמַעַט מְשֻׁהוּ, וְכִי נִמְעַט בְּשַׁמַּחַת הַחֹג? וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, שֶׁהַתְּשׁוּבָה לְכָל אֵלוּ הִיא בְּכְתוּב בְּשִׁיר הַשִּׁירִים (ה', ה-ו'): "קָמְתִי אֲנִי לְפִתַּח לְדוּדֵי (=לְהַקֵּב"ה)... וְדוּדֵי חֶמֶק עֲבָר". דְּהֵינּוּ, כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אוֹמְרַת לֵה' יִתְבָּרַךְ: "קָמְתִי אֲנִי לְפִתַּח", אֲבָל אַתָּה, דוּדֵי, חֶמֶקְתָּ עֲבָרְתָּ... וְלְכַאוּרָה לֹא מוּבָן. שְׁהָרִי הַקֵּב"ה אוֹמֵר לְכְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (שִׁיר הַשִּׁירִים ה', ב'): "בְּנֵי, פִתְחוּ לִי פֶתַח אַחַד שֶׁל תְּשׁוּבָה כַּחוּדָה שֶׁל מַחַט, וְאֲנִי פוֹתַח לָכֶם פֶּתַח, שִׁיְהִיו עֲגָלוֹת וּקְרוֹנוֹת נְכַנְסוֹת בּוֹ...". אִם כֵּן, מְדוּעַ כְּאֲשֶׁר כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אוֹמְרַת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ "קָמְתִי אֲנִי לְפִתַּח לְדוּדֵי", הַקֵּב"ה "חֶמֶק עֲבָר" - חוֹמֶק, וְאֵינוּ מְקַבֵּל אֶת תְּשׁוּבָתָה?

וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, שֶׁהַתְּשׁוּבָה הִיא בְּכְתוּב "קָמְתִי אֲנִי לְפִתַּח לְדוּדֵי". שְׁפֹן, הַתִּיבָה "אֲנִי" מִיּוֹתֶרֶת, וְהֵיה צָרִיךְ לְכַתּוּב "קָמְתִי לְפִתַּח לְדוּדֵי"... וּמְהֵי אוֹתָהּ הַתּוֹסֶפֶת שֶׁל "אֲנִי"?

אֲלֹא "אֲנִי" מְרַאֶה עַל גְּאוּה יִתְרָה. כְּאֲשֶׁר הָאָדָם מְרַגֵּשׁ גְּאוּה הוּא אוֹמֵר: אֲנִי קָמְתִי, אֲנִי עֲשִׂיתִי, אֲנִי נִתְתִי, וְהָרִי זֶה "כַּחַי וְעֵצִים יְדֵי עֲשֵׂה לִי אֶת תַּחֲלִיל הַזֶּה". וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם מְרַגֵּשׁ כֵּן, שְׁבִכּוּחוֹ וּבְעוֹצֵם יָדוֹ הוּא עוֹשֵׂה אֶת הַכֵּל, אֲזוֹ בּוֹדָאֵי שׁ"דוּדֵי(=הַקֵּב"ה) חֶמֶק עֲבָר" - הַקֵּב"ה חוֹמֶק וְעוֹבֵר מִמֶּנּוּ. שְׁהָרִי יְדוּעַ, אֵין הַקֵּב"ה יָכוֹל לְדוּר בְּכַפִּיפָה אַחַת עִם בְּעַל הַגְּאוּה, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ חוֹז"ל (סוּטָה ה'): "כָּל אָדָם שֵׁשׁ בּוֹ גְּסוּת הַרוּחַ, אֵמֵר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִין לְדוּר בְּעוֹלָם, שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים ק"א): 'מְלִשְׁנֵי בְּסִתֵּר רַעְיוֹ אוֹתוֹ אֲצַמִּית גְּבַה עֵינַיִם וְרַחֵב לִבָּב אוֹתוֹ לֹא אוֹכֵל' - אֵל תִּקְרֵי 'אוֹתוֹ', אֲלֹא 'אוֹתוֹ לֹא אוֹכֵל'".

עַל-כֵּן, אָדָם צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁהַכֵּל הוּא בְּחֻסְדֵי ה' יִתְבָּרַךְ, וְכָל מֶה שֶׁהָאָדָם עוֹשֵׂה זֶה מֵהַכּוּחוֹת שְׁנוֹתָן לוֹ הַקֵּב"ה, כְּפִי שְׁמַצִּינוּ בְּמִדְרָשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה יד' ט'), כִּי "כָּל נְשִׁימָה שְׁאֵדָם נוֹשֵׁם, צָרִיךְ לְקַלֵּס(=לְשַׁבַּח) לְבוֹרָא. מְאִי טַעְמָא(=מֶה הַטַּעַם לְכַךְ)? (שְׁפֹן, כְּתוּב בְּתִהִלִּים) 'כָּל הַנְּשִׁימָה תַּהֲלֵל יְה' - כָּל הַנְּשִׁימָה תַּהֲלֵל יְה'". דְּהֵינּוּ, שְׁצָרִיךְ לְבָרַךְ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה שְׁאֵנוּ נוֹשְׁמִים. שְׁפֹן, בְּדֶרֶךְ הַטַּבַּע לֹא הֵיה הָאָדָם מְסוּגָל לְהַתְקִים בְּחַיִּים אֲפִילוּ רַגַע אַחַד לְלֹא הַקֵּב"ה שְׁשׁוֹמֵר עָלָיו, וְנוֹתֵן לוֹ חַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל רַגַע וְרַגַע.

וְהוּוּ שְׁכְתוּב בְּנוֹסַח הַתְּפִלָּה, "מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ". שְׁפֹן, בְּכּוֹנֵה נֶקֶט כָּאֵן הַכְּתוּב בְּלָשׁוֹן "יָד" ("הַיָּד

שְׁנֵשֶׁת־לַחֶה בְּמִקְדָּשְׁךָ" – כְּדִי לְרְמוֹז לָנוּ שְׁחֻרְבָן בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ נִגְרַם מִפְּנֵי הַ"יָד" ("כַּחַזִּי וְעֲצֵם יָדִי") שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִתְגָּאוּ וְחָשְׁבוּ שֶׁהִכֵּל הוּא מְכוּחֵם וּמְעֲצָמֵם.

וְאֶפִּילוֹ מִפְּנֵי הַ"יָד... נִשְׁתַּלְחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ" – אֶפִּילוֹ בְּדִבְרֵים שֶׁבְּקִדּוּשָׁה נִתְגָּאוּ יִשְׂרָאֵל, לֹא עָלִינוּ. וְעַל-כֵּן אָמַר הַקַּב"ה "מִי הִקְדִּימֵנִי וְאֲשַׁלֵּם?" (איוב מא' ג): "מִי קָלַס (=שָׁבַח) לְפָנַי עַד שֶׁלֹּא נִתְתִּי לוֹ נִשְׁמָה? מִי מָל (=קִים) מִצּוֹת מִיָּלֶה) לְשָׁמִי, עַד שֶׁלֹּא נִתְתִּי לוֹ בֶּן זָכַר? מִי עָשָׂה לִי מַעֲקָה, עַד שֶׁלֹּא נִתְתִּי לוֹ גֵּג? מִי עָשָׂה לִי מְזוּזָה עַד שֶׁלֹּא נִתְתִּי לוֹ בַּיִת" (ויקרא רבה כו' ב).

דְּהִינּוּ, אָמַר הַקַּב"ה לְאָדָם: דַּע לְךָ, שֶׁכָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּקִדּוּשָׁה: הַמִּצּוֹת וְהַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה הֵם מֵהַשְּׁפָע וְהַחַיּוּת שֶׁאֵנִי מְשַׁפֵּיעַ לְךָ: הִנֵּה, נִתְתִּי לְךָ בֶּן זָכַר, וְרַק אֲזוּ יָכוֹל אֶתָּה לְקִים מִצּוֹת מִיָּלֶה. נִתְתִּי לְךָ בַּיִת, וְרַק אֲזוּ אֶתָּה יָכוֹל לְקִים מִצּוֹת מַעֲקָה וּמְזוּזָה. וְעַל זֶה אָמַרְתָּ הַמְּשָׁנָה בְּמִסְכַּת אַבוֹת (פג', מז'): "תֵּן לוֹ מִשְׁלוֹ, שֶׁאַתָּה וְשִׁלְךָ שְׁלוֹ". וְכֵן דוֹד הַמֶּלֶךְ אָמַר (דברי הימים א' כט', יד): "כִּי מִמֶּךָ הִכֵּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנוּ לְךָ".

וְלָכֵן אָנוּ חוֹגְגִים אֶת חַג הַסּוּכּוֹת דוֹקָא בַּחֲדָשׁ תְּשַׁרִי (וְלֹא בְּנִיסָן, שֶׁזֶהוּ זְמַן יְצִיאָתָנוּ מִמִּצְרָיִם). שָׁכֵן, תְּשַׁרִי הוּא זְמַן הָאֶסִיף, שֶׁבּוֹ הָאָדָם אוֹסֵף אֶת תְּבוּאָתוֹ מִן הַשָּׂדֶה, וּמִבֵּיא אֶל בֵּיתוֹ שֶׁפָּע רַב טוֹב שֶׁל יְבוּלוֹ, וְעַתָּה הוּא נִהְנֶה מִיָּגִיעַ כְּפִיו, וְאָמַר: "אֲנִי הוּא שְׁזַרְעֵתִי, אֲנִי הוּא שְׁעֵדְרֵתִי, אֲנִי הוּא שֶׁהִשְׁקִינִי אֶת הַשָּׂדֶה, כָּל הַיְבוּל הַזֶּה הוּא שְׁלִי, וּמִיָּגִיעַ כְּפִי וְעַמְלִי".

וְלָכֵן, כְּדִי שֶׁלֹּא תִזוּחַ דַּעְתּוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְיֹאמַר "כַּחַזִּי וְעֲצֵם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה", צוּה אֹתָנוּ הַקַּב"ה דוֹקָא בַּחֲדָשׁ תְּשַׁרִי בְּזְמַן הָאֶסִיף, שֶׁיֵּצֵא הָאָדָם מִבֵּיתוֹ הַמֵּלֵא כָּל טוֹב, וְיִדוּר בְּסוּכָה הִרְעוּעָה – כְּדִי שִׁיזְכּוֹר, שֶׁכַּאֲשֶׁר הוּא יֵצֵא מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לְמִדְבַר הַנּוֹרָא, יֵצֵא חֹסֵר – כָּל, וְרַק ה' יִתְבָּרֵךְ הַקִּיפוֹ בְּעֲנַנֵי הַכְּבוֹד וְהִגֵּן עָלָיו, וּמֵלֵא אֶת כָּל צְרָכָיו בְּזְמַן וּבְמֵימֵם, וְלֹא חֹסֵר הוּא דָּבָר בְּלָכְתוֹ בְּמִדְבַר הַגְּדֹל וְהַנּוֹרָא, מְקוֹם נַחֲשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב.

וְכַאֲשֶׁר יִזְכּוֹר הָאָדָם, שֶׁכָּל מָה שִׁישׁ לוֹ זֶה מֵאֵתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַתָּה הוּא יוֹשֵׁב בְּסוּכָה – שֶׁהִיא קִטְנָה וּפְשׁוּטָה, וְנַעֲשִׂית עַל-יָדֵי חֲתִיכוֹת עֵץ, קָרְשִׁים וּסְכָךְ – בְּכֶךָ הוּא יִגִיעַ לְמִידַת הָעֲנָוָה. שָׁכֵן, אֵינְךָ לְאָדָם עַל מָה לְהִתְגָּאוֹת וּלְהִתְפָּאֵר בְּסוּכָה, (שְׁהָרִי כָּל הַסּוּכּוֹת הֵן, פְּחוֹת אוּ יוֹתֵר, אוֹתוֹ הַדְּבָר).

וְלָכֵן נֹאמַר עַל חַג הַסּוּכּוֹת "זְמַן שִׁמְחָתָנוּ". שָׁכֵן, רַק עַל-יָדֵי הָעֲנָוָה שֶׁמְשַׁפֵּיעָה עָלֵינוּ הַסּוּכָה, הַעֲשׂוּיָה מֵעֲצִים פְּשׁוּטִים, זוֹכָה הָאָדָם לְשִׂמְחָה אֲמִיתִית.

וְזֶהוּ שְׁצוּנוֹ הַקַּב"ה "וְהִיִּית אֶךְ שְׂמִחָה". שָׁכֵן, אֲמַרְנוּ שֶׁ"אֶךְ" בָּא לְמַעַט. וְהַכּוֹנֵה הִיא, שֶׁאִם תִּמְעִיט אֶת עֲצָמְךָ, לְבָל תִּתְגָּאֵה חֲלִילָה, הִנֵּה, עַל-יָדֵי מִידַת הָעֲנָוָה תִּזְכָּה גַם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה אֲמִיתִית בְּכָל חֲגִידָה! (ע"פ אורי אור מזורחי).  
"אֵל תְּבוֹאֵנִי רַגְלִי גֵאֹנָה"

פַּעַם נִכְנַס אָדָם אֶל הָרֵב, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ עֲצָה כְּנֶגֶד מִידַת הַגֵּאֹנָה, הַמְטַרִידָה אֶת מְנוּחָתוֹ. "הַכְּנַס לְבַיִת הַכְּנַסֶּת, וְעַמּוּד לִיד הַבֵּימָה" – הַשִּׁיב לוֹ הָרֵב – "כַּעַת אֲנִי טְרוּד מְאֹד, הַמֵּתֵן לִי שֵׁם, וְעוֹד מַעֲט אֶתְפַּנֶּה אֶלֶיךָ". הַלֵּךְ הָאִישׁ וְעַמּוּד לִיד בַּיִת הַכְּנַסֶּת. לְאַחַר מִסְפָּר דְּקוֹת נִכְנַס אָדָם אַחַר לְחַדְרוֹ שֶׁל הָרֵב, כְּדִי לְבַקֵּשׁ עֲצָה לְבַעֲיָה כְּלִפְלִית שִׁישׁ לוֹ, וְהִיא, שֶׁאֲנִשִּׁי מִסַּת הַכְּנַסָּה דוֹרְשִׁים מִמֶּנּוּ לְשֵׁלֵם סְכוּם גְּדוֹל שֶׁמְעוֹלָם לֹא הָרוּחַ.

"לֵךְ לְבַיִת הַכְּנַסֶּת" – הוֹרָה לוֹ הָרֵב – "שֵׁם יוֹשֵׁב אָדָם לִיד הַבֵּימָה, וְהוּא יִשְׁאַף עֲצָה לְבַעֲיָתְךָ". נִגַּשׁ הָאִישׁ לְבַיִת הַכְּנַסֶּת, וְהַחֵל לְסַפֵּר אֶת צָרְתוֹ לְאוֹתוֹ יְהוּדִי. אֶךְ רַק הַחֵל לְשִׁטוֹחַ אֶת בְּעֵינָיו, עֲצָרוּ הָאִישׁ, וְאָמַר לוֹ "הִנֵּךְ טוֹעָה, אֵינְנִי הָרֵב". "אֲבָל הָרֵב אָמַר לִי לְשִׁאוֹל אוֹתְךָ שְׁתֵּתֵן לִי עֲצָה...". הַחֲלִיטוּ הַשְּׂנִים לְגִשְׁתָּ לְבַיִת הָרֵב, לְשִׁאוֹל לְפֶשֶׁר הַדְּבָר, וְכַשֶּׁעָמְדוֹ בְּפָנָיו אָמַר לְהֵם הָרֵב: "אֵינְךָ יָכוֹל לְעֹזֹר לוֹ? יְהִי כֵן... לֵךְ חֲזוֹר וְתִמְתֵּן לִיד הַבֵּימָה".

כְּעֹבֵר זְמַן מָה נִכְנַס לְחַדְרֵי הָרֵב יְהוּדִי נוֹסֵף, שֶׁעַמּוּד לְהִשְׁיֵא אֶת בְּנוֹתָיו, לְבַקֵּשׁ עֲזָרָה כְּסָפִית, וְגַם אוֹתוֹ שֶׁלַח הָרֵב לְבַיִת הַכְּנַסֶּת, לְבַקֵּשׁ אֶת עֲזָרַת הַעוֹמֵד לִיד הַבֵּימָה. גַּם אוֹתוֹ עֲצַר הַיְהוּדִי בְּטוֹעָנָה שֶׁאֵינְנוּ הָרֵב, וְשׁוֹב חֲזָרוֹ לְחַדְרֵי הָרֵב, כְּדִי לְבַרֵר אֶת הָעֲנָוָה. אָמַר הָרֵב לַיהוּדִי: "אֵהָה, אֵינְךָ לֵךְ דִּי כְּסָף כְּדִי לְעֹזֹר לוֹ? נִיחָא. חֲזוֹר לְבַיִת הַכְּנַסֶּת, וְהַמֵּתֵן לִי שֵׁם".

כְּעֹבֵר דְּקוֹת מוֹעֲטוֹת נִכְנַס אָדָם, וּבִגְדוֹ רִיָּאָה שֶׁל תְּרַנְגוּלַת לְשִׁאוֹל אֶת הָרֵב עַל פְּשׁוּטוֹ. גַּם אוֹתוֹ שֶׁלַח אֶל מִיּוֹדְעָנוּ בְּבַיִת הַכְּנַסֶּת. "מִנְיָן אֲדַע לְפָסוּק לְךָ?" תִּמָּה הַמְמַתֵּן, וְגִרַר אֶת הַשׁוֹאֵל לְבַיִת הָרֵב. כְּשֶׁרָאָם הָרֵב בְּבֵיתוֹ, אָמַר לַיהוּדִי: "נֵנוּ, פְּסוּק לוֹ עַל פְּשׁוּטוֹת הַתְּרַנְגוּל", אֶךְ הַיְהוּדִי לֹא יָדַע מָה לְהִשְׁיֵב, וְשׁוֹב שֶׁלַחוּ הָרֵב לְעַמּוּד לִיד בַּיִת הַכְּנַסֶּת. כְּעֹבֵר זְמַן מָה נִכְנַס הַעֲגִלוֹן אֶל הָרֵב, לְבָכוֹת עַל עֲגָלָתוֹ שֶׁנִּתְקַעָה בְּשִׁלְגָה, וְגַם אוֹתוֹ שֶׁלַח הָרֵב אֶל הַיְהוּדִי שֶׁבְּבַיִת הַכְּנַסֶּת. שׁוֹב הַשְּׂתוּמָה הַיְהוּדִי, "וְכִי בַעַל כַּח הוּא שׁוֹיכָל לְעֹזֹר לְעֲגִלוֹן הַחֲסוֹן לְחַלְץ אֶת עֲגָלָתוֹ מִן הַבוּץ"? וְכִי חֲזָר שׁוֹב לְבַיִת הָרֵב... אוּ אֲזוּ פָּנָה אֶלָּוֵי הָרֵב, וְאָמַר: "שֶׁכָּל לִיעֵץ? אֵינְךָ לֵךְ. כְּסָף לְעֹזֹר לְאַחֲרִים? גַּם אֵינְךָ לֵךְ. הַלָּכָה אֵינְךָ יוֹדַע. גַּם כַּח אֵינְךָ, וְעֵדִין אֶתָּה מַחְפֵּשׁ עֲצָה נֶגֶד הַגֵּאֹנָה? אוֹלֵי תִסְפִיר לִי בְמָה יֵשׁ לְךָ לְהִתְגָּאוֹת?!"

בְּחַג הַסּוּכּוֹת נִצְטוּיָנוּ בַּתּוֹרָה "וְהִיִּית אֶךְ שְׂמִחָה". וְכִי אֶפְשָׁר לְצוֹת עַל הָאָדָם לְהִיּוֹת שְׂמִחָה? וּמִדּוּעַ דוֹקָא בְּסוּכּוֹת נִצְטוּיָנוּ עַל-כֵּן? אֵלָּא, שֶׁאִם נִתְבּוֹנוּ, נִרְאָה כִּי סִיבַת הַעֲצָבוֹת בָּאָה לְאָדָם מִתּוֹךְ גֵּאֹנָה וְהַרְגָּשָׁה, כִּי כָּלֵם חֲבִיבִים לְתַת לוֹ מָה שִׁיָּרְצָה, וְכַאֲשֶׁר הוּא מְרַגֵּשׁ בְּמַחְסוֹר כְּלִשְׁהוֹ הוּא מִתְעַצֵּב עַל לְבוֹ. בְּחַג הַסּוּכּוֹת, כַּאֲשֶׁר אָנוּ עוֹזְבִים אֶת בַּיִת מְבֻצְרָנוּ, וְיוֹצֵאִים לְסוּכָה, מְבַטְלִים אָנוּ אֶת רְצוֹנוֹתֵינוּ וְגֵאֹנוֹתֵנוּ, וְלָכֵן אָנוּ שְׂמִחִים. חַג שְׂמִחָה לְכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת-שְׁמַחַת תּוֹרָה

כְּנִיסַת הַחֶג: 17:35

יְצִיאַת הַחֶג: 18:42

עֲרַשׁ קַיִד' תִּשְׂרִי תִשְׁעִי (17.10.16)

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בְּנֵי צִיּוֹן"

"בְּסֻכּוֹת תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים... לְמַעַן יִדְעוּ דְרֹתֵיכֶם כִּי בְּסֻכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא כג, מב)

על הכתוב (ויקרא כג, מב), "בְּסֻכּוֹת תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים... לְמַעַן יִדְעוּ דְרֹתֵיכֶם כִּי בְּסֻכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", כותב ה"שפת אמת" בלשונו הקדושה: "בְּמִצְוֹת הַלּוּלָב וּמִיָּנִי, שְׁמַעְתִּי מִפִּי מוֹרֵי זְקֵנֵי ז' (=בעל "חידושי הרי"ם"), כִּי בְּמִצְוֹת סִפָּה בָּא שְׁפַע הַדַּעַת, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: 'לְמַעַן יִדְעוּ דְרֹתֵיכֶם כִּי בְּסֻכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי'. וּבַלּוּלָב מְקַבְּלִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (אֵת) הַדַּעַת, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שם מ'): 'וְלִקְחֹתֶם'". (דהינו, על-ידי מִצְוֹת הַסִּפָּה מוֹשַׁפֵּעַ שְׁפַע שֶׁל דַּעַת מְשָׁמִים, וַיֵּשׁ בְּיַד אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְקַחַת שְׁפַע זֶה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב "וְלִקְחֹתֶם").

וּמִקּוֹר דְּבָרָיו שֶׁל ה"שפת אמת", (שעל-ידי נְטִילַת לּוּלָב זֹכִים לְשַׁפֵּעַ שֶׁל דַּעַת), הוּא מְדַבְּרֵי רַבְּנוּ הָאֲרִיזוֹ"ל, בְּסִפְרוֹ "שַׁעַר הַכּוֹנֵנוֹת" (חג סוכות, דרוש ה'), שְׁהֶרְחִיב בְּעֵנִין זֶה וְאָמַר: "וְעַתָּה נִבְּאָר סוּד הַנְּעֻנְעִים: הִנֵּה נִתְבָּאָר, כִּי הַכּוֹנֵנָה בְּנְטִילַת לּוּלָב הוּא כִּי ד' (=4) מִיָּנִין אֵלּוּ... אָנּוּ מְנַעֲנְעִים אוֹתָם, וּמַעֲלִים אוֹתָם לְמַעֲלָה, עַד הַשּׁוֹרְשִׁים שֶׁלָּהֶם אֲשֶׁר בְּדַעַת... וּמְקַבְּלִים הֵם עֲצָמִים שֶׁם הָאָרֶז גְּדוּלָּה, כְּשֶׁעוֹלִים שָׁם, שֶׁהוּא (=שְׁזָהוּ) סוּד הַהוֹלְכָה שְׁבַלּוּלָב... וְלוּלָא הַנְּעֻנְעוּעַ לֹא הָיוּ מְקַבְּלִים הָאָרֶז (שֶׁל הַדַּעַת)... כִּי הָאוֹרוֹת הֵם שֶׁם סְתוּמִים, וְעַל-יָדֵי הַנְּעֻנְעוּעַ מֵתְעוֹרְרִים וּמֵאִירִים בָּהֶם. וְזֶה סוּד הוֹלְכַת וְהַבָּאת הַלּוּלָב. וְתַכּוֹן בְּהוֹלְכָתוֹ כִּי הוּא עוֹלָה בְּדַעַת לְקַבֵּל הָאָרֶז מִשָּׁם, וּבְהַבָּאתוֹ תַּכּוֹן לְהַמְשִׁיךְ הָאָרֶז (הַדַּעַת) הַהִיא".

נִפְלֵא לְצַרְף פֶּאן מַה שְׁמוּבָא בְּסִפְר "לִיקוּטֵי הַרִי"ם" (סוכות), אֲשֶׁר הִבִּיא רַעֲיוֹן נִשְׁגָּב, מְדוּעַ נִתַּן לָנוּ הַקַּב"ה אֶת מִצְוֹת סִפָּה דוֹקָא לְאַחַר רֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַכִּיפּוּרִים. וְאָמַר "לִיקוּטֵי הַרִי"ם" בְּדַבְּרֵי קוּדְשׁוֹ, שֶׁהִנֵּה, שְׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (סוֹטָה ג'): "אִין אָדָם עוֹבֵר עֲבִירָה, אֲלָא אִם כֵּן נִכְנָסָה בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת".

לְפִי זֶה נִמְצָא, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁלֹּא עָשָׂה הָאָדָם תְּשׁוּבָה כְּרָאוּי, אִין הוּא יָכוֹל לְקַיֵּם מִצְוֹת סִפָּה, הַמְּשִׁיכָה דַּעַת, שֶׁהָיָה רוּחַ שְׁטוּת הִיא הַהִיפּוֹךְ מְדַעַת דְּקְדוּשָׁה.

לְכֵן הַקָּדִים לָנוּ הַקַּב"ה, בְּרֹב רַחֲמָיו וְחַסְדָּיו, אֶת עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם הַכִּיפּוּרִים, שְׂאֵז הוּא יִתְבָּרַךְ מְכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם". וְאַחַר שִׁיִּשְׂרָאֵל נִטְהָרִים מִכָּל סִיג וּפְגָם, וְגִרְשׁוּ אֶת רוּחַ הַשְּׁטוּת שְׁבִקְרַבָּם, הִנֵּה, עַתָּה הֵם מְסוּגָלִים לְקַיֵּם מִצְוֹת סִפָּה כְּרָאוּי, כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ דַּעַת דְּקְדוּשָׁה עֲלֵיהֶם.

וְנִרְאָה לְבָאָר בֵּיתֵר שְׂאֵת אֶת עֵנִין הַדַּעַת, עַל-פִּי מַה שְׂאָמְרוּ חוֹ"ל (שַׁבַּת עה'): "שׁוּחַט, מִשׁוּם מָאִי מְחִיב? רַב אָמַר מִשׁוּם צִבְעַ" – וְהַכּוֹנֵנָה הִיא, שְׁהָאָדָם הַשׁוּחַט בְּהִמָּה בְּשַׁבַּת, מִשׁוּם מַה הוּא חָיִב? רַב אָמַר מִשׁוּם צִבְעַ (שְׁזָהוּ חִילּוּל שַׁבַּת). וּבָאָר הַבַּעַשׁ"ט הַקָּדוֹשׁ עֵנִין זֶה עַל-פִּי הַסוּד, וְאָמַר: "הַשׁוּחַט" – הַכּוֹנֵנָה לְיִצְרַר הָרַע, הַשׁוּחַט אֶת כָּל הָעוֹלָם, וּמִפְּתָה אֶת בְּנֵי הָאָדָם לְדַבֵּר עֲבִירָה. וְהַקּוֹשֶׁה הִיא – מִשׁוּם מָאִי מְחִיב? מִשׁוּם מַה הוּא חָיִב? – מְדוּעַ עֵתִיד הַקַּב"ה לְשַׁחֹט אֶת הַיִּצְרַר הָרַע (כְּמוּבָא בְּגִמְרָא (סוֹפָה נב'): "לְעֵתִיד לְבּוֹא, מִבִּיאוֹ הַקַּב"ה, אֶת יִצְרַר הָרַע, וְשׁוּחַטוֹ בְּפָנֵי הַצְּדִיקִים"? וְהִלָּא זֶהוּ תַּפְקִידוֹ שֶׁל הַיִּצְרַר, וְלִכְךָ הוּא נִבְּרָא – כְּדִי לְהַסִּית וּלְפַתּוֹת אֶת הָאָדָם לְעִבְרָה... וְאִם כֵּן, לְמַה עֵתִיד הוּא לְהִיעָנֵשׁ?

עַל-כֵּן מְתַרְץ רַב – "מִשׁוּם צִבְעַ" – מִשׁוּם שֶׁהַיִּצְרַר הָרַע "צִבְעַ" אֶת הַעֲבִירָה לְמִצְוָה. וּבָאָרוּ חוֹ"ל עֵנִין זֶה וְאָמְרוּ, שִׁישׁ שְׁנֵי סוּגֵי יִצְרַר הָרַע, הַנִּלְחָמִים עִם הָאָדָם כְּדִי לְבַטְלוֹ מְלַקְּחִים אֶת רִצּוֹן בּוֹרְאוֹ: יִצְרַר אֶחָד שְׂבָא אֶל הָאָדָם בְּגִלּוּי, וְאִינוֹ מְסַתֵּיר מִמֶּנּוּ אֶת הַעוֹבְדָה שֶׁכָּל כּוֹנֵנוֹתָיו הִיא לְהַחֲטִיא. אֲמָנָם, נִכּוֹן שִׁיִּצְרַר זֶה מְסוּפָן, אוֹלָם מִפְּיוֹן שֶׁהוּא בָּא אֶל הָאָדָם בְּגִלּוּי וְאִינוֹ מְסַתֵּיר אֶת כּוֹנֵנוֹתָיו, יָכוֹל אָדָם שֶׁהוּא יָרָא שְׁמִים לְהִישָׁמַר מִמֶּנּוּ וּלְהַתְגַּבֵּר עָלָיו.

אוֹלָם, יֵשׁ יִצְרַר הָרַע מְסוּג אַחַר, שֶׁהוּא הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵתוֹחֲכָם וְחִלְקָלְקָל, שִׁיּוֹדַע שְׂאֵם הוּא יָבוֹא אֶל יְהוּדֵי יִרָא שְׁמִים בְּגִלּוּי כְּדִי לְפַתּוֹתוֹ לְדַבֵּר עֲבִירָה, יִגְרְשׁוּ אוֹתוֹ יְהוּדֵי מִבְּתֵי לְבוֹ בְּבִשְׁת-פָּנִים. וְלִכֵּן, בָּא הַיִּצְרַר הַזֶּה בְּמִרְמָה, וּבְחִלְקָלְקוֹת לְשׁוֹנוֹ מְנַסָּה לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם בְּרִשְׁתּוֹ, עַל-יָדֵי שֶׁהוּא "צִבְעַ" אֶת הַעֲבִירָה לְמִצְוָה, וּמוֹכִיחַ לְאוֹתוֹ

אדם בכל מיני תחבולות ופּלפולים, שבעצם מעשה זה אינו עבירה – אלא להיפך – זוהי מצוה. וברור שיצר כזה מסוכן מאד. שכן, האדם אינו יכול להישמר מפניו, מכיון שהוא מחשיבו ליצר הטוב, המסיעו לעבודת ה'.

ויש להוסיף מה שכבר הבאנו, שחג הסוכות הוא כנגד יעקב אבינו, דכתיב (בראשית לג, יז): 'ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת'. והנה, ידוע שיעקב אבינו היה הראשון שבקש שהקב"ה יסיע לו להתגבר על היצר הרע, כאשר הלך להתפייס עם עשו הרשע, כמו שכתוב: "הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אתו פן יבוא והכני". ותמהו המפרשים על כפל הלשון שאמר יעקב אבינו – "מיד אחי מיד עשו". וכי יש ליעקב אח אחר מלבד עשו, שהוא מציין גם "אחי" וגם "עשו"?

אלא, יעקב אבינו התפלל לה' "הצילני נא מיד אחי" – שיציל אותו מיד אותו יצר הרע שרוצה להפילו ברשתו על-ידי שהוא עושה עצמו כאילו הוא "אחי", וכפיכך רוצה לסייע לו בעבודת ה'. ועל-כן, אומר יעקב אבינו "ירא אנכי אתו" – אני ירא מיצר הרע הזה "פן יבוא והכני". שכן, קשה מאד להתגונן כנגדו, מאחר והוא בא ברמיה, וצובע את העבירה למצוה.

והנה, כידוע, הקב"ה ברא את היצר הרע, ונתן לו את הרשות לפתות את האדם לדבר עבירה. אך הקב"ה התנה תנאי עם היצר הרע, שיכול הוא לפתות את האדם בגלוי. אבל בשום אופן לא נתן לו רשות לרמות את האדם, ולהפוך את העבירה ל"מצוה". והיות והיצר מרד בבוא עולם, בכך שרמה את האדם, בהופכו את העבירה ל"מצוה" – לכן ענוש יענש לעתיד לבוא, והקב"ה ישחט אותו.

והנה, אמרו חז"ל: "יצרו של האדם מתגבר עליו בכל יום, ומבקש להמיתו, שנאמר (תהילים לו, לב): 'צופה רשע (=יצר הרע) לצדיק, ומבקש להמיתו, ואלמלא הקב"ה עוזרו (=לאדם) – אין הוא יכול לון (=ליצר הרע), שנאמר (בפסוק הבא): 'ה' לא יעזבנו בידו'". משמע מכאן, שאין ביד האדם את הכח להתגבר על היצר, ללא עזרת שמים.

ועתה, בא וראה דבר נורא שמצינו בזהר הקדוש ב"רעיא מהימנא", שמצות ישיבה בסכה מרמזת שהשכינה הקדושה היא בבחינת סכה, הפורסת את כנפיה על בניה.

וכפי דברי הזהר הקדוש (פינחס רנו, מתורגם): "השכינה, שהיא סכה, מגינה על ישראל ופורשת כנפיה עליהם כאם על בניה, ולכן תקנו (לנו חז"ל בתפילת ערבית) לברך 'פורס סכת שלום עלינו'. ולכן, בחודש השביעי, שבו יש (את) כל המצות הללו (=סכה וארבעת המינים), 'מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה' בין עם ישראל לאביהם שבשמים".

הנה כי כן, הרוחנו להבין את הסגולה שיש במצות סכה, להגן על היושב בה מהיצר הרע, הצובע את העבירה למצוה. שכן, מאחר ואי-אפשר להתגבר על יצר זה, רק על-ידי עזרת ה' יתברך, לכן, בחג הסוכות כאשר אנו יוצאים מקורות בתינו, כדי לשבת בסכה בצלו של הקב"ה, יש לנו סיוע מיוחד מאת ה' יתברך להתגבר על אותו מנוול, שצובע את העבירה למצוה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויגברו המים.. ותלך התבה על פני המים" (בראשית ז' יח)

באחד מימי הסוכות ישן הרה"ק מאיר מפרימישלאן בסכה בתוך ה"ואנט בעטיל" (מין תיבה שבים משמשת ללימוד, ובלילה לשינה). והנה, מיד כשנכנס לתיבה החלו לרדת גשמים. בתחילה לא שר רבי מאיר לב אליהם. אך הגשמים החלו מתגברים וחודרים לתוך מטתו. אך רבי מאיר גמר אמר, שמפני הגשם הוא לא יצא מן הסוכה. אולם הגשם הולך וגובר, וכבר התחילו כלי המטה להיספג במים, אך רבי מאיר בשלו – "לא אזוז מהסוכה". והגשמים הולכים ומתחזקים בכח גדול, ולאט לאט החלה כל התיבה להתמלא בגשם, עד ששכב רבי מאיר כלו בתוך המים. אך הצדיק לא קם ולא זע, אלא נשאר שוכב בסכה. ואף שהתמלאה כל הסכה במי הגשם, והתיבה שבה ישן התחילה כבר לצוף על המים כמו ספינה. מפל מקום, רבי מאיר לא רצה לקום, ושכב בתוך התיבה עד אור הבקר. מיד כאשר עלה הבקר, קם רבי מאיר ללכת למקוה, כמנהגו. והנה, כאשר פתח הצדיק את דלת הסכה, ראה למרבה הפליאה, שכל האדמה מסביב לסכתו הייתה יבשה, ורק בסכתו ירדו גשמים עזים, והיה תמה מאד על-כך. אולם, מיד גלו לו מן השמים, שהשטן בא כדי לנסותו – אם יותר הוא על מצות הסכה, או לא. וכיון שעמד בניסיון – יזכה הוא לרוח הקדש, ואכן כך היה. (עפ"י "דברי מאיר").

חג שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֵשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת – שְׁמַחַת תּוֹרָה

כְּנִיסַת הַחֹג: 17:35

עַרְשׁ ק' יד' תִּשְׁרִי תִשְׁע"ז (17.10.16)

יְצִיאַת הַחֹג: 18:42

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בְּנֵי צִיּוֹן"

אֶתְרֵג – "אֵל תְּבוֹאֲנֵי רֶגֶל גְּאוּה" (תהילים לו' יב')

עַל גְּדֵל הָאֶתְרוֹג שְׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה (סוכה לד'): "שְׁעוֹר (=גְּדֵל) אֶתְרוֹג הַקֶּטָן, רַבִּי מֵאִיר אָמַר: כְּאֶגּוֹז. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כְּבִיצָה. וּבְגְדוּל (=וְשִׁיעוֹר שֶׁל אֶתְרוֹג גְּדוּל): כְּדֵי שְׁיֵאָחֲזוּ שְׁנַיִם (=שְׁנֵי אֶתְרוֹגִים) בְּיָדוֹ אַחַת, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אֶפִּילוֹ (אֶתְרוֹג) אֶחָד בְּשֵׁתֵי יָדָיו". בַּגְּמָרָא (שם לו') מוּבָא הַמִּשְׁךָ לְמַחְלוּקַת בֵּין רַבִּי יוֹסִי וּרְבִי יְהוּדָה, וְכֹךְ כְּתוּב שָׁם: "תְּנִיָּא: אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי עֲקִיבָא, שָׁבָא לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְאֶתְרוֹגוֹ עַל כְּתָפוֹ". וּמִזֶּה בָקַשׁ רַבִּי יוֹסִי לְהֵבִיא רְאִיָּה לְרַבִּי יְהוּדָה, שְׁאֶפִילוֹ אֶתְרוֹג גְּדוּל, שְׁצָרִיף לְהָרִים אוֹתוֹ עַל כְּתָפוֹ – כְּשֶׁר הוּא. וְכָל שָׁפָן, אֶתְרוֹג גְּדוּל, שְׁהָאֲדָם מֵרִים אוֹתוֹ בְּשֵׁתֵי יָדָיו, שְׁהוּא כְּשֶׁר.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֲנִיָּן זֶה. וְכִי מְדוּעַ טָרַח הַתְּנָא הַקְּדוּשׁ רַבִּי עֲקִיבָא לְבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת עִם אֶתְרוֹג גְּדוּל בְּמִיּוּחָד, עַד כְּדֵי כִּף שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְשֵׂאת אוֹתוֹ עַל כְּתָפוֹ?

וְנִרְאֶה לְבָאָר עִמָּךְ מַעֲשֶׂה רַבִּי עֲקִיבָא עַל – פִּי מָה שֶׁשְׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (קדושין ע'): "אָמַר שְׁמוּאֵל: כָּל הָאוֹמֵר 'אֶתְרוֹנְגָא' – תִּילְתָא בְּרַמּוֹת רוּחָא...". (=כָּל מִי שְׁאוֹמֵר "אֶתְרוֹנְגָא" (בְּמָקוֹם אֶתְרוֹג), יֵשׁ לוֹ רוּחַ גְּבוּהָה, וְנִאֲוָתָן הוּא).

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מְדוּעַ הָאוֹמֵר "אֶתְרוֹנְגָא" בְּמָקוֹם "אֶתְרוֹג", סִימָן הוּא שֵׁישׁ בּוֹ אֶת מִידַת הַגְּאוּה?  
בַּסֵּפֶר "אֶרֶץ הַחַיִּים" עַל תְּהִלִּים (מזמור לו'), כְּתוּב עַל – כִּף רִמְזוֹ נֶאֱוָה, עַל – פִּי הַמְּבוֹאֵר בַּמִּדְרָשׁ (אֲבוֹת דְּרַבִּי נֶתַן פֶּא'): בְּשֶׁעָה שְׂרָצָה הַנְּחֹשׁ לִגְעַת בְּאֵילָן (=בְּעֵץ הַדַּעַת), צוּחַ עָלָיו הָאֵילָן, וְאָמַר: "רְשָׁע, אֵל תִּגַּע בִּי! שְׁנֵאמַר: 'אֵל תְּבוֹאֲנֵי רֶגֶל גְּאוּה וְיָד רְשָׁעִים אֵל תִּגְדְּנִי".

וְעַל מִדְרָשׁ זֶה אָמַר רַבֵּנוּ הָאֵר"י זצ"ל, שֵׁישׁ כָּאֵן רִמְזוֹ לְמִי שְׁסוּבֵר שֶׁהָעֵץ שְׁאֵכָל וְחָטָא בּוֹ אָדָם הִרְאִישׁוֹן הָיָה אֶתְרוֹג, וְלָכֵן צוּחַ הָאֵילָן – "אֵל תְּבוֹאֲנֵי רֶגֶל גְּאוּה" – שֶׁהֵם רֵאשֵׁי תִיבוֹת "אֶתְרֵג".

מֵעֵתָה מְבוֹאֵר הֵיטֵב, מְדוּעַ מִי שְׁאוֹמֵר "אֶתְרוֹנְגָא" בְּמָקוֹם "אֶתְרֵג", סִימָן שֵׁישׁ בּוֹ אֶת מִידַת הַגְּאוּה, כִּי בְּאֶתְרֵג יֵשׁ סִימָן לְמִידַת הַעֲנּוּה, בְּרֵאשֵׁי תִיבוֹת "אֵל תְּבוֹאֲנֵי רֶגֶל גְּאוּה", אֲבָל אִם הָאָדָם אָמַר "אֶתְרוֹנְגָא", וּבְכַף מוֹסִיף אוֹתוֹת נוֹסְפוֹת לְמִלָּה "אֶתְרֵג", סִימָן שֶׁהוּא אֵינוֹ רוֹצֵה בְּרִמְזוֹ זֶה, וְלָכֵן הוּא בְּעַל גְּאוּה.

אוֹלָם, רְאוּי לָנוּ לְהִתְבּוֹנֵן עַל – כִּף. וְהֵלֵא, הָאֶתְרוֹג הוּא רַק אֶחָד מֵאַרְבַּעַת הַמִּינִים. אִם כֵּן, מְדוּעַ דּוֹקָא בּוֹ נְרִמְזוֹ הַרְיָחוּק מְקַלֵּפֶת הַגְּאוּה? (כְּפִי שְׁאֵמַרְנוּ: "אֶתְרֵג" – רֵאשֵׁי תִיבוֹת "אֵל תְּבוֹאֲנֵי רֶגֶל גְּאוּה").

נִרְאֶה לְבָאָר עֲנִיָּן זֶה עַל – פִּי מָה שֶׁכְּתִב הַ"חֹבֶת הַלְּבָבוֹת" (שַׁעַר עֲבוֹדַת הָאֱלֹקִים פֶּד'), שְׁחֲסִיד אֶחָד אָמַר לְתַלְמִידָיו: "אֵילוֹ לֹא הָיוּ לָכֶם עֲוֹנוֹת, הֵייתִי מְפָחֵד עֲלֵיכֶם, מִמָּה (=מִדְּבָר) שֶׁהוּא גְּדוּל מִן הָעֲוֹנוֹת. אָמְרוּ לוֹ (תַּלְמִידָיו): מָה הוּא (הַדְּבָר שֶׁ) גְּדוּל (יֹתֵר) מִן הָעֲוֹנוֹת? אָמַר (לָהֶם): הַגְּבָהוֹת וְהַגְּאוּה, כְּמוֹ שְׁאֵמַר הַכְּתוּב (משלי טז, ה'): 'תוֹעֵבֶת ה' כָּל גְּבָה לֵב".

וְהַבְּאוּר הוּא, כִּי דּוֹקָא לְאַחַר שֶׁהָאָדָם מְגִיעַ לְמִדְרָגָה גְּבוּהָה כְּזוֹ שְׁאֵינִן בּוֹ חָטָא, דּוֹקָא אֲזַי יֵשׁ חֲשֵׁשׁ גְּדוּל יֹתֵר, שְׁיָבוֹא לְיַדֵּי גְּאוּה – בְּחוֹשְׁבוֹ, שֶׁהֵנָּה, הוּא הָאָדָם הַשְּׁלֵם.

וְלָכֵן אָמַר אוֹתוֹ חֲסִיד לְתַלְמִידָיו, שְׁאִם אֵינִן בְּהֵם חָטָא, הוּא מִתְיָרָא וּמְפָחֵד מְדָבָר שֶׁהוּא יֹתֵר חָמוּר מִן הַחָטָא – מִהַגְּאוּה. שְׁכֵן, כִּף הֵיא דְרַכּוֹ שֶׁל הַיִּצָר הָרַע – כְּשֶׁהוּא רוֹאֶה שֶׁלֹּא הִצְלִיחַ לְפָתוֹת אֶת הָאָדָם לְדַבֵּר עֲבִירָה, מִיָּד הוּא מְכַנֵּס בּוֹ גְּאוּה עַל מִדְרָגָתוֹ הַגְּדוּלָה בֵּה הוּא נִמְצָא, וְעַל – יָדֵי כִּף מְסַתֵּלֵק מִמֶּנּוּ הַקִּב"ה, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ חו"ל עַל בְּעַל הַגְּאוּה (סוטה ה'): "כָּל אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ גְּסוּת הָרוּחַ, אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵינִן אֲנִי וְהוּא יְכוּלִין לְדוֹר בְּעוֹלָם, שְׁנֵאמַר (תהילים קא'): 'מִלְשֹׁנֵי בְּסִתֵּר רָעָהוּ אוֹתוֹ אֲצַמִּית, גְּבָה עֵינַיִם וְרַחַב לֵבָב אֶתוֹ לֹא אוּכַל' – אֵל תִּקְרִי 'אֶתוֹ', אֲלֵא 'אֶתוֹ לֹא אוּכַל".

מִכָּל זֶה נִמְצָאנוּ לְמַדִּים, שְׁעַל – יָדֵי הַגְּאוּה מְצַלִּיחַ הַיִּצָר הָרַע לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם בְּרִשְׁתּוֹ. וְלָכֵן, אִם אֵינִן בְּאָדָם חָטָא, יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שֵׁישׁ בּוֹ דְּבָר שֶׁהוּא גְּרוּעַ מִן הַחָטָא – גְּאוּה.



והנה, ידוע מה שאמרו חז"ל, שהאתרוג רומז על השלימות הכי גדולה בעבודת ה', וכפי שמובא במדרש (מדרש רבה, "אמר"): "פרי עץ הדר (=אתרוג)... מה אתרוג זה, יש בו ריח ויש בו אכל (=טעם) - כך (ב)ישראל יש בהן בני אדם, שהן בעלי תורה ובעלי מעשים טובים (=צדיקים). כפות תמרים (=לולב)... מה תמרה זו, יש בה אכל (=טעם), ואין בה ריח - כך (ב)ישראל יש בהן בעלי תורה ואין בהן מעשים (טובים). וענף עץ עבות (=הדס)... מה הדס הזה, יש בו ריח, ואין בו אכל (=טעם) - כך (ב)ישראל יש בהם בני אדם שיש בידיהם מעשים טובים ואין בהן תורה. וערבי נחל... מה ערבה זו, אין בה (לא) טעם ולא ריח - כך (ב)ישראל יש בהן בני אדם שאינם לא בעלי תורה ולא בעלי מעשים (טובים)".

מעשה מבוואר היטב, מדוע דוקא באתרוג רמוז ענין הגאווה ("אל תבואני רגל גאווה"). שהרי, באתרוג יש גם טעם וגם ריח, והוא רומז על צדיקים אלו, שיש בהם תורה ומעשים טובים. לכן, דוקא אותם צריך להזהיר, שלא יבואו לידי רגל גאווה, מחמת שלימותם בעבודת ה'.

ויש עוד להוסיף בענין זה: הנה, אמרו חז"ל: "שנים עשר אלף זוגים (=זוגות) תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכלן מתו בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמים, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבבבלי, ושנאה (=ולמד) לרבי מאיר, ורבי יהודה, ורבי יוסי, ורבי שמעון, ורבי אלעזר בן שמוע, והם הם העמידו תורה באותה שעה".

ויש לומר, שמחמת האסון הקשה שפקד את רבי עקיבא, שאבד כד' אלף תלמידים, דרש רבי עקיבא על הכתוב בתורה (ויקרא יט', יח'), "ואהבת לרעך כמוך", שזה כלל גדול בתורה. שכן, דוקא רבי עקיבא - שחש על בשרו את האבידה הגדולה של כד' אלף תלמידיו, שטפח וגדל אותם בדרפי התורה, וכלם מתו בפרק אחד, משום שלא נהגו כבוד זה בזה - דוקא לו נאה ולו יאה לומר: "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה".

ונראה, שבכונה תחילה הוסיף רבי עקיבא את המלה "בתורה", באומרו "זה כלל גדול בתורה". שהרי, לכאורה מספיק לומר "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול". שהרי, אנו יודעים שמצוה זו כתובה בתורה.

אלא, יש לומר, שכאן בקש רבי עקיבא להדגיש, כי הן אמת שמצות "ואהבת לרעך כמוך" נתונה לכל אחד מישראל. אולם, ביותר הכתוב צריך לזרז את תלמידי החכמים, שעוסקים בתורה, שיאהבו ויכבדו איש את רעהו באהבה וברעות, ולא כפי שעשו תלמידיו שלו, שלא נהגו כבוד זה בזה. ולכן אמר רבי עקיבא: "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה" - בתורה דוקא, ובמיוחד לתלמידי החכמים העוסקים בה.

ומה נפלא הוא הדבר שמצינו אצל רבי עקיבא, שכשהיה עדין תלמיד חדש לפני רבן גמליאל, אחד מחבריו הלשין עליו לרבן גמליאל, שאין הוא מתנהג כראוי. ולמרות שרבן גמליאל העניש את רבי עקיבא על-כך, עם כל זאת לא גלה רבי עקיבא שנאה לאותו תלמיד שהלשין עליו, אלא, להיפך, עוד הוסיף עליו אהבה. וזאת, כפי שמובא בגמרא (ערכין טז'): "אמר רבי יוחנן בן נורי: מעיד אני עלי שמים וארץ, שהרבה פעמים לקה עקיבא בן יוסף על ידי, שהייתי קובל (=מתלונן) עליו לפני רבן גמליאל, וכל שכן שהוסיף בי אהבה, לקים מה שנאמר (משלי ט'): "אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך".

ולא בחינם מספרים לנו חז"ל (תענית כה'): "מעשה ברבי אליעזר, שירד לפני התיבה, ואמר עשרים וארבע ברכות, ולא נענה. ירד רבי עקיבא אחריו ואמר: אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה. אבינו מלכנו, למענך רחם עלינו. ומיד נענה. כסבורין (=וחשבון) העם שזה גדול מזה. יצתה בת קול ואמרה: לא מפני שזה גדול מזה, אלא שזה (=רבי עקיבא) מעביר על מדותיו, וזה (=רבי אליעזר) אינו מעביר על מדותיו".

וגם לאחר שעלה לגדולה, ושמו הלך לפניו מסוף העולם ועד סופו, גלה את אהבתו לתלמידי חכמים, והשפיל את עצמו לשמש במקום הצרף, כמסופר בגמרא: "מעשה בתלמיד אחד מתלמידי רבי עקיבא, שחלה. לא נכנסו חכמים לבקרו. ונכנס רבי עקיבא לבקרו. בשביל שפגדו ורפצו (=נקה את הדרו)... חיה (=הבריאה). אמר לו (תלמידו): רבי, החייתני. יצא רבי עקיבא ודרש: כל מי שאין (הוא) מבקר חולים, כאילו שופך דמים".

ומכל זה אנו למדים על גדל אהבתו הגדולה של רבי עקיבא לתלמידי חכמים. ולמרות שכאשר היה רבי עקיבא עם הארץ, שנא הוא תלמידי חכמים (כפי שמובא בגמרא (פסחים מט'): "אמר רבי עקיבא: כשהייתי עם הארץ אמרתי: מי יתן לי תלמיד חכם, ואנשכנו כחמור"). הנה, אחרי שהלך ולמד תורה, הפכה כל שנאתו לאהבה עזה כמות לתלמידי חכמים.

ומעשה מבוואר היטב המעשה של רבי עקיבא, ש"בא לבית הפנסת ואתרוגו על כתפו". שכן, מגדל אהבתו את

תלמידי החכמים, בקש ללמדם שצריכים להתרחק ממידת הגאווה. שהרי, כבר למדנו שהאתרוג רומז לתלמידי חכמים ("מה אתרוג זה, יש בו ריח ויש בו אכל - כך (ב) ישראל יש בהן בני אדם, שהן בעלי תורה ובעלי מעשים טובים (= צדיקים)). על-כן, כל מגמתו של רבי עקיבא במעשה זה היתה ללמד את תלמידי החכמים שיתלבשו במידת הענוה, וינהגו כבוד זה בזה, כדי שלא יקרה להם, חס ושלום, מה שקרה ל-כד' אלף תלמידיו, שמתו על שלא נהגו כבוד זה בזה.

לכן בא רבי עקיבא בכונה עם אתרוג גדול מאד, שצריך לשאת אותו על כתפו - כדי לרמוז לתלמידי החכמים את רמו האתרוג: "אל תבואני רגל גאווה". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים" (ויקרא כג' מג')

חכמי ישראל תוהים, על שום מה קבעה התורה את חג הסכות בתשרי - ולא בניסן. שהרי, את חג הסכות חוגגים אנו, כי בסכות הושיב הקב"ה את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים, וציאת מצרים היתה בניסן, ולא בתשרי.

הסבר מענין ומאלף מביא בענין זה רבי יעקב בן אשר, "בעל הטורים", הנוקט בשיטתו של רבי אלעזר בן הורקנוס במסכת סכה (יא', עב'), שפשעו בני ישראל במדבר, לא עשו להם סכות ממש, אלא "ענני כבוד" סוככו עליהם, וכך כותב "בעל הטורים": "והסכות שאמר הכתוב שהושיבנו בהם הם ענני הכבוד, שהקיפם בהם (=הקב"ה את בני ישראל במדבר), לבל יפו בהם השרב והשמש. ודוגמא לכך צונו לעשות סכות, כדי שזכור נפלאותיו ונוראותיו. ואף-על-פי שיצאנו ממצרים בחדש ניסן, לא צונו לעשות סכה באותו הזמן, לפי שאלו ימות הקיץ, ודרך כל אדם לעשות סכה לצל, וכך לא תהיה ניכרת עשייתנו בהם, שהיא במצות הבורא יתברך. לכן צונו אותנו, שנעשה סכה בחדש השביעי (=בתשרי), שהוא זמן הגשמים, ודרך כל אדם לצאת מסכותו ולישב בביתו. ואנחנו יוצאים מן הבית לישב בסכה - ובזה יראה לכל, שמצות המלך היא לעשותה".

וזהו שפתוב "למען ידעו דרתיכם" - מצוה שיהא ניכר ונודע, שהסכה עשויה לשמו יתברך.

אך הגאון מוילנא זיע"א השיב תירוץ נפלא, ואמר, שאמנם עושים אנו את מצות הסכה לזכר ענני הכבוד, שהקיפו את ישראל במדבר, אלא שצריך לדעת שענני הכבוד הראשונים שהקיפו את ישראל מיד בצאתם ממצרים, נסתלקו כאשר חטאו ישראל במעשה העגל. ורק מאוחר יותר, כאשר הקימו ישראל את המשכן חזרו ענני הכבוד. ולזכר ענני הכבוד השניים אנו חוגגים את חג הסוכות. וממשך הגר"א, ואומר: כאשר תבדוק, תמצא, כי חג הסוכות נקבע ב-טו' בתשרי, בדיוק ביום בו זכו בני ישראל שוב לאותם ענני הכבוד. הא כיצד?

הנה, כשחטאו ישראל בעגל נסתלקו מהם ענני כבוד שמים, וכמו שדרשו חז"ל (שמות לב', כה'): "וירא משה את העם כי פרע הוא". דהינו שנעשו פרועים (=גלויים) מענני הכבוד. ורק לאחר שחזר הקב"ה ונתרצה לישראל ביום הכיפורים, ואמר למשה "סלחתי כדבריך", ונצטוו ישראל להקים את המשכן, רק אז חזרו ענני הכבוד למקומם. וכך היה סדר הדברים: ממחרת יום הכיפורים, י"א בתשרי, אמר משה לעם שיביאו תרומתם להקמת המשכן, במשך יומיים, הביאור כלם את נדבותיהם, כמו שכתוב: "והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר" - לשני בקרים (=בבקר בבקר) - דהינו, י"ב וי"ג בתשרי, ו-בי"ד בתשרי לקחו חכמי הלב את הנדבה מידי משה, וב-ט"ו החלו עוסקים במלאכת המשכן, ואז חזרו ענני הכבוד. נמצא, כי ב-ט"ו בתשרי הוא המועד המתאים ביותר לשבת בסכה, לזכרון הנס "כי בסכות הושבתי את בני ישראל" - כי מאז נשארו ענני הכבוד במשך כל הארבעים שנים בשהותם במדבר.

"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר (=אתרוג)..."

פעם אחת היה מחסור גדול באתרוגים, ולרב הקדוש רבי חיים מאיר יחזקאל זיע"א לא היה אתרוג, והצדיק היה שרוי בצער גדול. קרוב לחג נודע לחסידים כי בקפריסין יש לגביר אחד אתרוג מהודר בתכלית ההידור. מיד נסעו אליו החסידים, והפצירו בו למכור להם את אתרוגו בשביל הרבי, אולם הגביר לא הסכים בשום פנים ואופן. אחר-כך אמר להם: "אם הרבי יבטיח לי בן זכר, אתן לו את האתרוג במתנה". הבטיחו לו החסידים שימסרו את התנאי לרבי, ובנדאי יברך אותו הרבי, כדי שיפקד בן זכר. נתן להם הגביר את האתרוג, אולם הוסיף, שאם ההבטחה לבן זכר לא תתקם בשנה זו, לא יצא הרב ידי חובה באתרוג. כשבאו החסידים בערב החג אל הרבי עם האתרוג, נתמלא הוא שמחה גדולה, וכל הלילה לא ישן, אלא עמד וצפה לאור הבקר, כדי שיוכל לברך על האתרוג. כשהגיע אור הבקר, התכונן הרב בדבקות רבה לברך על האתרוג, ואז ספרו לו החסידים את התנאי של הגביר, בעל האתרוג. מיד נהפכה שמחתו של הרבי לתוגה (=לעצב), ובאין אמר ודברים, הניח את האתרוג מידו, והחל מתהלך בביתו מצד לצד, כדי לשית עצות בנפשו (=לחפש מוצא אחר). וכך עבר עליו כמעט כל היום. לפנות ערב, כאשר ראה הרב שבמעט שקעה השמש, ועוד מעט כבר לא יוכל לברך על האתרוג, עמד ואמר: "יהי מה! אני מוכרח כבר להבטיח לגביר", והבטיח לאותו הגביר בן זכר, ואחר עמד וברך על האתרוג. ואכן, באותה שנה נולד לאותו

הגביר בן זכר... חג שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

# "בְּנֵי צִיּוֹן"

"חֶג הַסִּכּוּת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים בְּאַסְפָּף מִגְרָנְךָ וּמִיִּקְבְּךָ" (דְּבָרִים טז, יג')

עַל הַכְּתוּב (דְּבָרִים טז, יג'): "חֶג הַסִּכּוּת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים בְּאַסְפָּף מִגְרָנְךָ וּמִיִּקְבְּךָ", דָּרְשׁוּ חֲזוֹ"ל בְּגִמְרָא (סְפָה יב): "בְּאַסְפָּף מִגְרָנְךָ וּמִיִּקְבְּךָ, בְּפִסּוּלַת גֶּרֶן וַיִּקַּב הַכְּתוּב מְדַבֵּר".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שְׁפָן, מְדוּעַ בְּחֵרָה הַתּוֹרָה לְתַאֲרָא אֶת מְהוּתוֹ שֶׁל חֶג הַסִּכּוּת דּוֹקָא "בְּפִסּוּלַת גֶּרֶן (=תְּבוּאָה) וַיִּקַּב"?

וְנִרְאָה לְבָאָר עֲנִיָּן זֶה עַל-פִּי מָה שֶׁכְּתַב הָאֲרִיזוֹ"ל, שְׁכַל הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּעוֹדוֹ רְשָׁע, לֹא עוֹלִים לְמַעַלָּה, לְצַד הַקְּדוּשָׁה, אֲלֵא לְהִיפֹךְ - הֵם הוֹלְכִים לְצַד הַקְּלִיפָה (=הַטּוֹמְאָה). וְרַק לְאַחַר שְׁחֹזֵר הָאָדָם בְּתִשׁוּבָה - אִזּוֹ מְחֻזָּר הוּא אֶת כָּל לִימוֹד הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת שֶׁעָשָׂה כְּשִׁחְטָא, בְּחֻזְרָה לְצַד הַקְּדוּשָׁה.

וּכְפִי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הָאֲרִיזוֹ"ל (או"ח סימן תקע"א): "וְדַע, שְׁכַל הַמַּעֲשִׂים (=הַמְצוֹת) שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה, וְתוֹרָה שְׁלוּמֵד בְּעוֹדוֹ רְשָׁע - בְּעוֹנוֹתָיו הֶרְבִּים (הוּא) מוֹסִיף כַּח בְּקָלִיפּוֹת (=כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה), (וְכַל זֶה) עַד שְׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה - (שֶׁרַק אִזּוֹ הוּא) מוֹצִיא מֵהַקְּלִיפָה" (אֶת כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת שֶׁהָיוּ שְׁבוּיִים שָׁם, וּמְחֻזָּרִים לְצַד הַקְּדוּשָׁה).

וְזֶהוּ שְׁרָמְזָה הַתּוֹרָה (בְּרֵאשִׁית כה, כו'): "וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד". דְּהִינּוּ, הַיִּצֵר הַרָע, הוּא שָׂרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, הוּא "יָדַע צִיד" - כְּלוּמָר, דְּרָכּוֹ הִיא לְצוּד אֶת הַתּוֹרָה שֶׁאִישׁ יִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה בְּעוֹדוֹ רְשָׁע.

לְפִי זֶה מְבָאָר הַ"תְּפָאֶרֶת שְׁלֵמָה" (סְפָה, דִּיבּוּר הָרֵאשׁוֹן), שֶׁבְּחֶג הַסִּכּוּת יֵשׁ תִּיקוּן לַתּוֹרָה וְלַמְצוֹת שֶׁקִּיְמוּ יִשְׂרָאֵל טָרַם שָׁבּוּ בְּתִשׁוּבָה מְעוֹנוֹתֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים. שְׁפָן, כְּפִי שְׁלֵמָדְנוּ כְּאֲשֶׁר הָאָדָם מְקִים תּוֹרָה וּמְצוֹת כְּשֶׁהוּא רְשָׁע, לְפָנָי שֶׁהוּא חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, נוֹפְלִים כָּל תּוֹרָתוֹ וּמְצוֹתָיו בְּתוֹךְ הַקְּלִיפּוֹת, וְעַתָּה הֵם בְּבַחֲיַנַּת "פִּסּוּלַת גֶּרֶן וַיִּקַּב".

וְעַל-כֵּן רוֹמֵז הַכְּתוּב: "בְּאַסְפָּף מִגְרָנְךָ וּמִיִּקְבְּךָ, בְּפִסּוּלַת גֶּרֶן וַיִּקַּב הַכְּתוּב מְדַבֵּר". שְׁפָן, בְּחֶג הַסִּכּוּת יֵשׁ תִּיקוּן וְעֲלִיָּה לַתּוֹרָה וְלַמְצוֹת שֶׁל הָאָדָם שֶׁנִּפְלוּ בְּקָלִיפּוֹת, וְהֵם בְּבַחֲיַנַּת "פִּסּוּלַת גֶּרֶן". וְעַתָּה, בְּחֶג הַסִּכּוּת נִיתֵן לְהוֹצִיאֵם מֵהַקְּלִיפּוֹת, וְלְהַשִּׁיבֵם לְצַד הַקְּדוּשָׁה.

וּכְפִי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"תְּפָאֶרֶת שְׁלֵמָה": "דְּהִנֵּה, כְּבָר מְבוֹאָר בְּהָאֲרִיזוֹ"ל וּבְשָׂאָר סְפָרֵי הַקְּדָשׁ, כִּי זֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּתוֹרָה וּבְמַעֲשֵׂה הַמְצוֹת שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה, (שֶׁ)צָּרִיךְ לְהַקְדִּים לָהֶם תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה עַל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו מֵהַפְּגָמִים, חֲלִילָה... (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב) (תְּהִלִּים לד', טו'): 'סוֹר מֵרַע וְעָשָׂה טוֹב'. צָרִיךְ לְסוֹר מֵהָרַע תְּחִילָה, וְאַחַר-כֵּן תַּעֲשֶׂה הַטּוֹב. וְעֲנִין הַתְּשׁוּבָה הוּא כְּדִי לְהַכְרִית תְּחִילָה כָּל הַחִיצוֹנִים, שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הֶרְבִּים עַל-יְדוֹ, חֲלִילָה.

אַחַר-כֵּן יְבוֹא אֵל הַקְּדָשׁ לְעֲשׂוֹת הַמְצוֹת וְלְלַמּוֹד תּוֹרָה בְּקְדוּשָׁה וּבְטָהֳרָה. אֲבָל, כָּל מָה שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּתוֹרָה וּבְמְצוֹת טָרַם נְטָהָר מִחֲלָאֵת עוֹנוֹתָיו, הִנֵּה, חָס וְחֲלִילָה, הַכָּל הוֹלֵךְ אֶל הַסְּטָרָא אַחֲרָא (=כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה). וְזֶהוּ רָעָה (ו) חוֹלִי גְּדוֹל יוֹתֵר. (שֶׁ)הָרִי נוֹתֵן (הוּא) כַּח לְסְטָרָא אַחֲרָא, יוֹתֵר מֵהַמְצוֹת, רַחֲמֵנָא לִיצְלָן... וְהִנֵּה, זֶהוּ הַנִּקְרָא בְּאַמְת' מְצוּהָ הַבְּאָה בְּעֵבִירָה! הַפִּירוּשׁ הוּא, שֶׁהַמְצוּהָ עֲצָמָה בְּאֵה בְּתוֹךְ הָעֵבִירָה בֵּין הַחִיצוֹנִים, רַחֲמֵנָא לִיצְלָן. וְעַל-כֵּן אָנוּ מְתַפְּלְלִים (תְּהִלִּים קיט', קכב'): 'עָרַב עֲבָדְךָ לְטוֹב אֵל יַעֲשֶׂקְנִי זָדִים' - לְבַל יַעֲשֶׂקוּ (=יִגְזְלוּ) זָדִים אֶת הַמְצוֹת שְׁלָנוּ...

וְזֶהוּ עֲנִין שֶׁצָּרִיךְ שְׁמִירָה מְעוֹלָה בְּשַׁעַת עֲשִׂית הַמְצוֹת, לְבַל יַחֲטְפוּם הַחִיצוֹנִים, רַחֲמֵנָא לִיצְלָן". וּמִמְשִׁיךְ וְאוֹמֵר הַ"תְּפָאֶרֶת שְׁלֵמָה": "(וְהִנֵּה, כְּתוּב בְּתוֹרָה) 'חֶג הַסִּכּוּת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים בְּאַסְפָּף מִגְרָנְךָ וּמִיִּקְבְּךָ...'. וְמָה עֲנִין קְדוּשַׁת הַחֶג אֵל אֲסִיפַת (ה)תְּבוּאָה אוּ הִיִּין וְהַשְּׁמָן?... אֲמַנְם הִנֵּה מְבוֹאָר בְּסְפָרִים הַקְּדוּשִׁים, כִּי הַחֶדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה (=תִּשְׂרִי) הוּא מְסוּגָל לְהַעֲלִיֵּת גִּיצוֹצוֹת הַקְּדוּשָׁה, כְּאֲשֶׁר מְבוֹאָר גַּם בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת אֲצֵל כּוֹנֵת הַשׁוּפָר, וְהוּא הֶרְמֵז (תְּפִילַת י"ח): 'תִּקַּע בְּשׁוּפָר גְּדוֹל לְחֻרוֹתֵינוּ, וְשֵׁא גִ'ס לְקַבֵּץ גְּלוּיּוֹתֵינוּ'. גִ'ס - רֵאשִׁי תִיבוֹת סוּמְךָ נוֹפְלִים - הוּא הַעֲלִיֵּת גִּיצוֹצוֹת הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּפְלוּ. וְהִנֵּה, כֵּן עַל זֶה הַדְּרָךְ סוּכְבִים כָּל עֲנִינֵי הַמְצוֹת שֶׁל הַחֶדֶשׁ הַזֶּה, עַל הַעֲלִיֵּת גִּיצוֹצוֹת הַקְּדוּשָׁה וְהַשְּׁבָתָה לְמְקוּמָם, שְׁזֵהוּ יְסוּד וְתִיקוּן הַגְּאוּלָּה. וְחֶג הַסִּכּוּת הוּא גְּמַר הַתִּיקוּן, (כְּדִי) לְפָרוֹשׁ עֲלֵיהֶם סוּכַת שְׁלָם".

על-פי האמור, יאיר לנו ענין המים התחתונים, הבוכים על שנשארו למטה, רחוקים מהקב"ה, כפי שכתוב (ויקרא ב, יג): "וְכָל קָרְבַּן מִנְחַתְךָ בַּמֶּלַח תִּמְלַח, וְלֹא תִשְׁבֵּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹקֶיךָ מֵעַל מִנְחַתְךָ...". ופרש רש"י: "מלח ברית" – הברית כרותה למלח מששת ימי בראשית. שהובטחו המים התחתונים להיות מוקרבים במזבח במלח, ולהינסך (במים) על המזבח בחג(=סוכות)".

ומקור דבר זה הוא במדרש שהביא רבנו בחיי (פרשת ויקרא), וזו לשונו: "וכן אמרו במדרש: מים התחתונים נקראו מים בוכים, ולמה נקראו מים בוכים? כי בשעה שחלק(=חלק) הקב"ה את המים, נתן אלו למעלה ואלו למטה. התחילו מים התחתונים בוכים, וזהו שכתוב (איוב כח, יא): 'מבכי נהרות חבש'. אמר רבי אבא: בבכי נתפרשו(=נפרדו) המים התחתונים מן העליונים, (ו)אמרו: אוי לנו שלא זכינו לעלות למעלה להיות קרובים ליצרנו... אמר להם הקב"ה: הואיל ולכבודי עשיתן כל-כך, אין להן רשות למים העליונים לומר שירה, עד שיטלו רשות מכם, שנאמר (תהילים צג, ד): 'מקלות מים רבים אדירים משפרי ים, ומה הם אומרים? 'אדיר במרום ה'". ולא עוד, אלא שעתידין אתם ליקרב על-גבי המזבח במלח ונסוך המים".

ענין זה מבואר גם בתיקוני הזוהר (דף יט, מתורגם): "המים התחתונים בוכים ואומרים: אנו רוצים להיות (קרובים) לפני (ה)מלך העליון, ורצוננו לעלות למעלה (לשמים)".

והנה, ידוע מאמר חז"ל (בבא קמא יז): "ש(אין מים – אלא תורה, שנאמר (ישעיה נה): 'הוי, כל צמא לכו למים'". לפי זה יש לומר, שה'מים העליונים' הם רמז לתורה, שעלתה למעלה לריח ניחוח לפני ה' יתברך. לעומת זאת, ה'מים התחתונים' הם רמז לתורה, שנפלה למטה בתוך **הקליפות**, ולכן הם בוכים על מר גורלם, באומרים: "אנו רוצים להיות (קרובים) לפני (ה)מלך העליון, ורצוננו לעלות למעלה (לשמים)".

ויש לומר ש'המים התחתונים' שמחים ומתנחמים בחג הסוכות, בעת ניסוך המים על המזבח. שכן, בחג הסוכות, מחמת גילוי האור הגדול של **אור המקיף**, המבריח את החיצונים, יוצאת התורה, שנפלה למטה בתוך **הקליפה**, כפי שרומז הכתוב: "באספך מגרנד ומיקבך, **בפסולת** גרן ויקב הכתוב מדבר". שבחג הסוכות יש תיקון ועליה לתורה ולמצות של האדם שנפלו **בקליפות**, והם בבחינת "**פסולת**".

ולכן מנסכים מים על המזבח, כדי לשרוף את כל ה"לכלוך והזוהמא(=**הקליפות**) שאחזו "במים(=**בתורה** **הקדושה**)".

מעשה, יומתק להבין מה ששינונו במשנה (סוכה נא): "חסידים ואנשי מעשה היו מרקדים לפניהם באבוקות של **אור** שבידיהן, ואומרים לפניהן דברי שירות ותשבחות". כלומר, היו זורקים שתי אבוקות של **אור** למעלה ומקבלין אותן. ופרש רש"י: "זורקין אותם כלפי מעלה ומקבלין אותן...".

ויש לומר, שכאן רמזו חז"ל על פדיון התורה והמצוות, אשר עד עתה היו למטה בתוך **הקליפות**, בבחינת "מים בוכים", ומעשה הם יוצאים מתוך החשך ל**אור גדול**, ועולים למעלה ומאירים פאבוקות. ועל-כך אומר רש"י, "ומקבלין אותן". דהינו, שמקבלין אותם בברכה בשמים, והם כריח ניחוח לפני יתברך.

ויש לומר, שמה שקבעו חז"ל לשמוח בשמחת התורה מיד לאחר הסוכות, בשמיני עצרת, הוא כיון שבחג הסוכות מוציא הקב"ה כאמור את כל התורה והמצוות, שהיו שקועות בתוך **הקליפה**, ומחזירן אל הקדושה, ועל-כך אנו שמחים בשמחת התורה – על שיצאה היא מאפילה ל**אור גדול**. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ביום השמיני עצרת תהיה לכם" יום הוא עלית התפילות

על הכתוב, "ביום השמיני עצרת תהיה לכם", אומר הרה"ק בעל "תפארת שלמה" זיע"א (על-פי דברי הזוהר הקדוש): הנה בפרשת "נח" אומר הכתוב (בראשית ח, ד): "ותנח התבה בחדש השביעי". לומר לך ש"בחדש השביעי", הוא חדש תשרי (השביעי מניסן), "ותנח התיבה" – כל התיבות והתפילות מפל השנה, יש להן מנוחה, והן עולות לרצון עם התפילות שאנו מתפללים בחדש הזה (כידוע "תיבה" פרושה גם מלה).

וזהו שכתוב: "ביום השמיני עצרת תהיה לכם". דהינו כל התפילות הנעצרות בכל ימות השנה ולא עלו למעלה, עתה הן עולות לרחמים ולרצון למעלה, ואז ממילא מושפע לנו שפע ברכה ורחמים – אמן. (עפ"י "פנינים") "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד" (בראשית א, ה)

ידוע לכל, שאצלנו, עם ישראל, היום מתחיל מהלילה שלפניו, כלומר היממה מורכבת מלילה, ואחר-כך יום. ואילו אצל הגויים – להיפך, היממה שלהם מורכבת מיום ואחר-כך לילה. ומדוע כך הדבר?

אומרים על כך חכמי ישראל: הלילה מסמל חשך ואפלה, צרות ויסורים, דינים ופורענויות. ואילו היום מסמל אורה ושמחה, ישועה ונחמה. ולכן אצל אומות העולם, תחילה זורח להם היום, כי מאושרים הם בעולם הזה, כי הוא אצלם העיקר, אך סופם "לילה" – אימה וחשכה שתיפול עליהם בעתיד בגיהנום, כי דרך רשעים אפלה. ואילו אצל ישראל הדבר הפוך: הם בתחילה שרויים בגלות וביסורים, בקדרות ובאפלה, אולם בסוף יזרח להם היום. וזהו שאמרו חז"ל (בראשית רבה סו, ה): "רשעים – תחילתם שלווה, וסופם ייסורים. וצדיקים – תחילתם ייסורים, וסופם שלווה".

"מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" (שיר השירים ח)

להלן אחד הסיפורים המרגשים, המוכיח על הקשר העמוק שנוצר בין עם ישראל לתורה. קשר שבא לידי ביטוי עז בריקודים העזים ביום שמחת תורה עצמו.

בפרוץ מלחמת העולם השנייה, כשפלשו הרוסים לליטא, נערך מצוד אחרי רבי חיים זיצ'יק, ראש ישיבת בוץ'איץ'. הוא נתפס, נכלא ונשלח לסיביר, למחנה כפיה.

רבי חיים זיצ'יק היה נמוך קומה, שברירי ורפה כח. רק פניו קרנו ועיניו זהרו. במחנה העבודה היה עליהם להרכיב שלשים וששה טנקים ליום, בקור מצמרר ובאצבעות קפואות, כשהם ניזונים מחצי כפר לחם ליום וממים במשורה שהובאו מנחל רחוק.

ככל שהעבודה תחת שבת הנוגשים היתה קשה, היא נחשבה קלה יחסית לעומת נשיאת דליי המים מן הנחל, שהיה מרוחק כשלושה קילומטרים, והולוכו אליו שבילי יער בוציים. להפתעת כלם, התנדב רבי חיים, הנמוך והחלש, לשאוב את המים ולשאת אותם אל המחנה.

מדוע עשה זאת? משום שמעברו האחר של היער היה כפר אחד. עובדי הכפיה הונתרו באיסור חמור, שלא לפקוד את הכפר הזה, ולא ליצור קשר עם יושביו. שואבי המים הצטוו לשוב בתוך פרק זמן שלא יותיר להם שהות לסור לכפר. אבל, רבי חיים, הנמוך והחלש, רץ בכל כוחו עם הדלים הריקים אל הכפר, שבקתותיו היו פזורות על-פני שטח נרחב. רץ מבקתה לבקתה, מגיע אל הפתח ומסתלק במהירות, באכזבה, משלא מצא את אשר חפש. ממשיך לבקתה הבאה, ומחפש גם שם סימן למזווה. וכאשר שער שותם הזמן, חזר אל היער מאוכזב, מלא את הדליים ושב עמם למחנה, לסיבוב נוסף.

פעם אחת האירה לו ההצלחה את פניה. בבקתה מרוחקת מצא מזווה. ביד רועדת נקש על הדלת. זו נפתחה כדי סדק צר. בעלת הבית סקרה בחשדנות את הזר, שהיה מזה רעב, שערו מגודל, לבוש קרעים, עובד כפיה נמלט. פתחה, אבל הלב היהודי גבר על הפחד. והיא הושיטה לו כפר לחם, אוצר של ממש.

להפתעתה, דחה הלה את המתנה, ופרץ בבכי סוער: "יהודי אני" – יבב – "איני רוצה לחם! אני רוצה ספר...!". נבוכה האשה, וקראה לבעלה. שמע הלה ואמר: "יש עמי בבית ספר יהודי אחד. הוא כל יהדותי, הוא אוצרי, סגולה ושמירה. לא אוכל לתיתו לזר!".

בכיו של רבי חיים התעצם: "רחם עלי", התחנן. "תן לי דף אחד. אל תדחה אותי...".

יהודים, רחמנים הם. הלה בעל הבית והביא את כרף הסגולה היקר. עיניו של רבי חיים ברקו. "רואה אתה?", אמר היהודי לרבי חיים, "יש כאן שתי מסכתות בכרף אחד, נדרים ונזיר. השאר לי מסכת, וקח לך מסכת שלמה!" רגליו היו קלות כשנשא את שני דליי המים המעיקים. יש בעבור מה לחיות! כדאי לעמול בכרף יום שלם כדי להסתגר בסופו של יום עם הדפים הקדושים, ולשננם בעל-פה. לומד היה בעל-פה, ומשגן את תלמודו בדרך לנחל ובחזרה. לא היה מאושר ממנו. אך אחת ידע: עליו לנצור את סודו מכל משמר. אם יגלוהו האסירים, יפקיעו ממנו את אוצרו. שכן, מעשנים היו נירות פתחליף עלוב לסיגריות...

הגיע ליל שמחת תורה. היכן בית הכנסת המלא אורה? היכן הילדים העולצים? היכן היהודים הנכבדים עם ספרי התורה? היכן הבחורים שהתלהבותם סוחפת את כלם?

אבל מדוע עולות הדמעות בעיניו? הן זמן שמחתנו הוא. וגם פה, בגולאג, יש לו ספר תורה משלו! באהבה משש את הדפים שתחת חולצתו, קם לעיני הגויים המשתאים, והחל לרקוד, עורך הקפות משלו, כשהוא ממלמל: "ברוך הוא אלקינו, שבראנו לכבודו...". ההסבר למופע הזה, החובק את נפש האומה, טמון במלה אחת: אהבה. וכך אמנם מצאנו בתלמוד: "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" – זאת האהבה לתורה הקדושה.

חג שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת-שְׁמַחַת תּוֹרָה

כְּנִיסַת הַחֶג: 17:35

יְצִיאַת הַחֶג: 18:42

עֲרַשׁ ק' יד' תִּשְׂרִי תִשְׁע"ז (17.10.16)

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בְּנֵי צִיּוֹן"

"בְּכָל שָׁנָה הַשְּׁטָן, הוּא יִצְרֵר הָרַע חֲדָשׁ... וְאֵינּוּ אוֹתוֹ (הַשְּׁטָן שֶׁהִיָּה) דְּאִשְׁתָּקֵד (=בְּשָׁנָה שֶׁעֲבָרָה)" הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זיע"א (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

עַל הַפְּתוּב בְּגִמְרָא (ראש השנה טו), שׁוֹאֲלִים חו"ל: "לְמָה (יִשְׂרָאֵל) תּוֹקְעִין וּמְרִיעִין כְּשֶׁהֵן יוֹשְׁבֵינּוּ, וּבְפַעַם אַחֲרַת תּוֹקְעִים וּמְרִיעִין כְּשֶׁהֵן עוֹמְדִים? (וּמְשִׁיבִים): כְּדֵי לְעַרְבֵב (אֵת) הַשְּׁטָן."

כְּדֵי לְבַאֵר עֲנִין זֶה מִבֵּיא שֵׁם הַ"תּוֹסֵפוֹת", בִּיאור בְּשֵׁם הִירוֹשָׁלַמִי: "כְּאִשֶּׁר שׁוֹמֵעַ הַשְּׁטָן אֵת קוֹל הַשׁוֹפָר פַּעַם אַחַת בְּתִקְיֵעוֹת דְּמִיּוֹשֵׁב הוּא נִבְהַל... וְכִשְׁשׁוֹמֵעַ הוּא אֵת קוֹל הַשׁוֹפָר פַּעַם שְׁנִיָּה בְּתִקְיֵעוֹת דְּמַעוֹמֵד, הוּא אוֹמֵר וְדָאֵי שְׁזָה קוֹל הַשׁוֹפָר הַגָּדוֹל שֶׁהִקְב"ה תּוֹקֵעַ בּוֹ בְּגִאּוּלָּה הָעֲתִידָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: 'וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל', וְאִז חוֹשֵׁב הוּא שֶׁהִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁהוּא יִתְבַטֵּל מִן הָעוֹלָם (כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ חו"ל (סוכה נב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבֵּיאוֹ הַקְּב"ה לְיִצְרֵר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוּ..."), וְאִז הוּא (=הַשְּׁטָן) מֵתְעַרְבֵב (=מֵתְבַלְבֵּל), וְאִין לּוֹ זְמַן לְקַטְרַג (עַל יִשְׂרָאֵל)."

וְתִמְהוּ עַל-כֵּן כָּל הַמְּפָרְשִׁים. הֲלֹא הַשְּׁטָן שׁוֹמֵעַ בְּכָל שָׁנָה אֵת הַתִּקְיֵעוֹת הַלָּלוּ, וּמִבֵּין בְּסוּפּוֹ שֶׁל דָּבָר שֶׁהִגְאֻלָּה עֲדִין לֹא הִגִּיעָה, וּמִדּוּעַ, אִם כֵּן, הוּא נִבְהַל כָּל שָׁנָה מִחֲדָשׁ?

וְתִרְץ עֲנִין זֶה הִרְה"ק רַבִּי פִּינְחָס מְקוֹרִיץ זיע"א, בְּסִפְרוֹ "אִמְרֵי פִּינְחָס" (ראש השנה אות תצו), וְאָמַר: "בְּכָל שָׁנָה הַשְּׁטָן, הוּא יִצְרֵר הָרַע חֲדָשׁ... וְאֵינּוּ אוֹתוֹ (הַשְּׁטָן שֶׁהִיָּה) דְּאִשְׁתָּקֵד (=בְּשָׁנָה שֶׁעֲבָרָה)."

וְצָרִיכִים אֲנִי בְּאוֹר עַל דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל רַבִּי פִּינְחָס מְקוֹרִיץ זיע"א. שָׁכֵן, אֵיפֹה מְצִינוּ שֶׁהַשְּׁטָן מֵתְבַטֵּל כָּל שָׁנָה, וְאַחֲר-כֵּן מֵתְחַדָּשׁ לְשָׁנָה הַחֲדָשָׁה?

וַיֵּשׁ לֹאמֵר עַל-כֵּן, עַל-פִּי מָה שֶׁשִּׁנֵּינוּ בְּגִמְרָא (יומא כ'), כִּי הַשְּׁטָן בְּגִמְרָא שִׁס"ד, כְּדֵי לְרְמוֹז לָנוּ שֶׁבְּכָל הַשָּׁנָה, שִׁישׁ בָּהּ שִׁס"ה יְמוֹת חֲמָה, יֵשׁ לְשָׁטָן שְׁלִיטָה בְּכָל הַיָּמִים, מִלְּבַד יוֹם אֶחָד - יוֹם הַכִּיפּוּרִים - שֶׁבּוֹ אֵין לּוֹ שְׁלִיטָה. וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב הַ"יִּשְׁמַח יִשְׂרָאֵל" (פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת), עַל מֵאֵמֶר חו"ל (יומא כ'): "...אָמַר רַמִּי בַר חֲמָא: "הַשְּׁטָן" בְּגִמְרָא שֶׁלֹּא מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְאַרְבָּעָה הוּי... בְּיוֹמָא דְּכַפּוּרֵי לֵית לֵיהּ רְשׁוּתָא לְאַסְטוּגִי (=בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים אֵין לּוֹ רְשׁוּת לְקַטְרַג עֲלֵינוּ)."

מִבּוֹאֵר מִהַפְּתוּב בְּגִמְרָא, שֶׁ"הַשְּׁטָן", בְּגִמְרָא שִׁס"ד (=364), כְּמִנְיַן יְמוֹת הַשָּׁנָה חָסַר אֶחָד (כִּידּוּעַ בְּשַׁנַּת הַחֲמָה יֵשׁ שִׁס"ה (=365) יָמִים). וּמִזֶּה לּוֹמְדִים חו"ל, שֶׁכָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה יֵשׁ רְשׁוּת לְשָׁטָן לְהַשְׁטִין (=לְקַטְרַג) עַל יִשְׂרָאֵל, חוּץ מִיוֹם אֶחָד - יוֹם הַכִּיפּוּרִים.

וַיֵּשׁ לֹאמֵר שֶׁהַשְּׁטָן מֵתְבַטֵּל בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים כְּדֵי שְׁלֹא יוֹכֵל לְקַטְרַג עַל יִשְׂרָאֵל. אוּלָּם, מִכִּיּוֹן שֶׁעֲדִין לֹא זָכִינוּ לְגִאּוּלָּה הַשְּׁלִימָה, שְׂאֵז כְּאִמּוֹר יִתְבַטֵּל הַשְּׁטָן מִכָּל וְכָל, הִנֵּה לְמַחֲרַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים נּוֹלֵד שְׁטָן חֲדָשׁ, שֶׁמִּתְקַיֵּם עַד יוֹם הַכִּיפּוּרִים הַבָּא. שָׁכֵן, תְּכַלִּית הַבְּרִיאָה הִיא שִׁיחִיו לְאָדָם יִצְרֵר טוֹב וְיִצְרֵר רָע, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה לּוֹ אִפְשָׁרוֹת בְּחִירָה, הָאֵם לְבַחֲרוֹר בְּטוֹב אוֹ בְּרָע, חָס וְשָׁלוֹם, כְּדֵי שֶׁיִּקְבֵּל שְׁכָרוֹ לְעוֹלָם הַבָּא.

נִרְאֶה לְהַרְחִיב עֲנִין זֶה, מִדּוּעַ דּוֹקָא בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים מֵתְבַטֵּל הַשְּׁטָן, עַל-פִּי הַכְּתוּב בְּפְרֻשַׁת "פִּי תִצְא", בְּעֲנִין הַמְּלָקוֹת (דְּבָרִים כה, ג'): "אֲרַבְּעִים יָכְנוּ לֹא יִסִּיף."

אוֹמֵר עַל-כֵּן הַ"תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף", בְּשֵׁם מוֹרוֹ וְרַבּוֹ הַבַּעַשׁ"ט זיע"א: הִנֵּה, אָמְרוּ חו"ל (סוכה נב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבֵּיאוֹ הַקְּב"ה לְיִצְרֵר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוּ...". וְכּוֹנֵת הַגִּמְרָא הִיא, שֶׁלְעֵתִיד לְבוֹא יִתְבַטֵּל הַיִּצְרֵר הָרַע - הוּא מְלֶאֶךְ הַמּוֹת - וְלֹא יִצְטָרֵךְ הָאָדָם לְמוֹת יוֹתֵר.

אוּלָּם אוֹמֵר הַ"תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף", בִּיטוּל יִצְרֵר הָרַע יַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי שֶׁהִקְב"ה יוֹצִיא אֵת הָאוֹת מ' מִשְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצְרֵר הָרַע (סמ"א"ל), וְיִשְׂאָרוּ אוֹתוֹת סאל, שֶׁהוּא שֵׁם קְדוֹשׁ מְשַׁבְּעִים וְשִׁנָּים (=עב') שְׁמוֹת הַקְּדָשׁ.

וְצָרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין, מִדּוּעַ יוֹצִיא הַקְּב"ה רַק אֵת הָאוֹת מ' מִשְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצְרֵר הָרַע, וְלֹא אוֹת אַחֲרָתָּהּ? אוֹמֵר עַל-כֵּן הַ"קְהֵלֶת יַעֲקֹב" (עֵרֶךְ סמ"א"ל), שֶׁהָאוֹת מ' מִשְׁם הַיִּצְרֵר הָרַע סמ"א"ל, רוֹמֵזת עַל מוֹת, כְּפִי שֶׁמְבּוֹאֵר

בגמרא (ב"ב טז), **שהיצר הרע הוא מלאך המות**. ולכן, לעתיד לבוא יוציא הקב"ה את האות **מ'** משמו של **היצר הרע**. שהרי, לעתיד לבוא יחיו המתים ויתבטל **המות** מן העולם, כפי שכתוב (ישעיה כה, ח): "בלע (=יעלם) **המות** לנצח".

ועל-כך, אומר ה"תולדות יעקב יוסף", רומז הכתוב: "כי יהיה ריב בין אנשים" – אלו הם יצר הטוב ו**יצר הרע**. "ונגשו אל המשפט ושפטום" – לעתיד לבוא, כשישפוט הקב"ה את העולם, "והצדיקו את הצדיק" – הוא היצר הטוב, "והרשיעו את הרשע" – הוא **היצר הרע**. "והיה אם בן הכות הרשע" – כאשר יגיע זמן זה, הקב"ה יכה את **היצר הרע** וישחטו. "והפילו השפט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר" – הקב"ה, הוא שופט כל הארץ, יכה את היצר על-ידי "ארבעים יכנו לא יסוף" – הקב"ה יכהו ארבעים, באות **מ'**, שמספרה **ארבעים**, על-ידי שיוציא הקב"ה אותה משם היצר (**סמאל**).

ומהו הטעם לכך? "פן יסוף להכתו על אלה מכה רבה" – אם יוסיף הקב"ה להכותו עוד אות אחת בשמו של היצר, כי אז "ונקלה אחיד לעיניך" – הדבר יגרום להכות את "אחיד", שהרי נשארו האותיות **סאל**, שהוא שם קדוש, והוא בבחינת אחיד.

על-פי זה מובן גם מה שהתפלל דוד המלך (תהילים לב, ז): "אתה סתר לי מצר תצרני". וכתב ב"ארץ חיים", שבפסוק זה נרמזו בראשי תיבות שם מלאך המות **סמאל** – "אתה סתר לי מצר".

ויש לומר, כי היות שמבואר בזהר הקדוש ובמדרשים, שלעתיד לבוא, באחרית הימים דוד המלך עצמו יהיה מלך המשיח, ויחיה את המתים, על-פן התפלל דוד לפני הקב"ה: "אתה סתר לי" ראשי תיבות "סאל" – שאזכה לגילוי השם הקדוש "סאל", ו"מצר תצרני (=תשמרני)" – תשמרני מאות **מ'**, הרומזת למות בשמו של היצר הרע (**סמאל**). וכל זאת במהרה בגאולה הקרובה, שהרי אז יוציא הקב"ה את האות **מ'** משמו של **סמאל**, כדי שיתגלה השם "סאל", ויתבטל המיתה בעולם, ויקומו המתים לתחייה.

עתה, הבה נתבונן בענין **ארבעים** ימי התשובה שנתן לנו הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, מראש חדש אלול ועד יום הכיפורים, כמו שמובא בספר הקדוש ה"בני יששכר" (אלול מאמר א', אות טו): "אמרו דורשי רשומות (אבודרהם תפילת ראש השנה) **אני לדודי ודודי לי**, ראשי-תיבות אלול, שאז ה' יתברך פותח יד לקבלנו בתשובה, ונשמות ישראל עורגות (=משתוקקות) לו... אחרי ה'... (ויש להוסיף) (ש)סופי תיבות ד' תיבות הללו (**אני לדודי ודודי לי**) הם ד' יודי"ן (=) – בגמטריה **ארבעים**. (והם) מרמזין ל**ארבעים** יום שהיה משה בהר (סיני) לקבל לוחות האחרונות, מן ראש חדש אלול עד יום הכיפורים, והמה עד היום ימי רצון".

בהמשך דבריו מבאר ה"בני יששכר", כי **ארבעים (=מ')** ימי התשובה, מראש חדש אלול ועד ליום הכיפורים הם בבחינת מקוה טהרה לישראל. וכמו שבמקוה טהרה ישנם **ארבעים** סאה מים, המעלים את האדם מטומאה לטהרה, כך **ארבעים** ימי התשובה מראש חדש אלול ועד ליום הכיפורים, שהם ימים של חסד ורחמים, מעלים את האדם מטומאת עונותיו, לטהרה.

ויש לבאר ענין זה על-פי מה שהביא ה"בני יששכר" (תמוז אב מאמר א' אות ו'), בשם ה"מגלה עמוקות" (ואתחנן אופן קו'), כי יעקב ועשו חלקו בנייהם את חודשי השנה. יעקב לקח לצד **הקדושה** את שלשת החודשים ניסן איר סיון, שבהם יצאנו ממצרים, וקבלנו את התורה. ואילו עשו לקח לחלקו את שלשת החודשים האחרונים – **תמוז, אב ואלול**.

ואכן, בחודשי **תמוז ואב** חרבו שני בתי המקדש. וכאשר ראה עשו כי נפל בחלקו גם חדש אלול, שמח שמחה גדולה, על שיוכל למנוע מישראל להכין את עצמם לעשות תשובה שלימה לקראת יום הדין, ראש השנה. על-כן נלחם יעקב אבינו עם עשו מלחמת חורמה, והוציא מידו את חדש אלול, כדי שבניו, ישראל, יוכלו לעשות תשובה כראוי, לפני המשפט ביום ראש השנה.

ומעתה יש לומר, כי בכונה תחילה נלחם יעקב אבינו עם עשו להוציא ממנו את חדש אלול, כדי שיהיו לישראל **מ' (=ארבעים)** ימים של תשובה, מראש חדש אלול עד יום הכיפורים, לטהר עצמם במקוה טהרה מטומאת האות **מ'** של יצר הרע "סמאל". שכן, על-ידי **מ' (=ארבעים)** ימים של תשובה כראוי, מבטלים את האות **מ'** משמו של **סמאל**.

על-פן מבואר בגמרא (יומא כ'), שביום הכיפורים, שהוא היום ה**ארבעים**, אין לשטן שום שליטה, כי נתבטלה האות **מ'** משמו, שהיא החלק הרע שבקרבו, ונשארו האותיות **סאל**, שהוא כפאמור **מלאך** קדוש, כמו שיהיה

לעתיד לבוא.

הנה כי כן, יאיר לנו עתה להבין את דברי הרה"ק רבי פינחס מקוריץ זיע"א, כי בכל שנה מתבטל **השטן** (=סמאל) של אותה שנה. דהינו, בכל יום כפיפורים מתבטלת האות **מ** משמו של הס"מ (=סמאל), והוא נהפך ל**מלאך** קדוש, שזהו מעין הגאולה העתידה. אולם, מכיון שעדין לא זכינו לתקן לגמרי את ה**יצר הרע**, לכן נולד **שטן** חדש למחרת יום הכיפורים, **שטן** שיתקים עד יום הכיפורים הבא עלינו לטובה.

ועתה, בא וראה דבר פלא: הנה, ביום הכיפורים, שהוא היום ה**ארבעים**, מתבטלת כאמור האות **מ** (=40 בגמטריה) משמו של **סמאל**, ועל-ידי כך מתבטל **השטן**, הוא **יצר הרע**, ונהפך ל**מלאך** קדוש – **סאל** – שהוא שם ה**פרנסה**.

לכן, בזכות זה נתן לנו הקב"ה מיד אחרי יום הכיפורים את מצות **סוכה**, שמספרה עולה "סאל" (=91), ומשפיע עלינו שפע של שובע בחג הסוכות משם ה**פרנסה**, שהתגלה לאחר שנתבטלה האות **מ** משם ה**יצר הרע**. ענין זה משתלב להפליא עם דברי כ"ק האדמו"ר מרן מהרי"ד מבעלזא זיע"א, אשר באר על-פי האריז"ל, כי דוקא בחג ה**סוכות** משפיע הקב"ה לישראל בחסדו הגדול **שפע** רב טוב של שובע. כפי שהביא הטור, כי חג ה**סוכות** הוא כנגד **יעקב** אבינו, בבחינת "ויעקב נסע סכתה", (ולכן יעקב אבינו היה הראשון שהתפלל על ה**פרנסה**, כפי שכתוב (שם כח, כ): "וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש"). על-כן, בכל חג ה**סוכות**, שהוא כנגד **יעקב**, בבחינת "ויעקב נסע סכתה", משפיע הקב"ה בזכות תפילתו של יעקב שפע של **שובע** לישראל.

ויש עוד לומר, כי כמו שיעקב אבינו, שנאבק עם הס"מ (=סמאל), שרו של עשו, וזכה להכניע באותו הזמן את האות **מ** שבקרבו, ולהופכו ל**מלאך** קדוש, בבחינת **סאל**, שהוא שם ה**פרנסה** – הנה, בכל חג **סוכות** מתעוררת שוב זכותו של **יעקב** אבינו להמשיך **פרנסה** על בניו, בני ישראל, שהשלימו את **מ** (=ארבעים) הימים של ימי התשובה כראוי, ועל-ידי כך הם זוכים להיות בבחינת יעקב אביהם, להכניע את ה-**מ** משמו של **סמאל**, כדי להופכו ל**מלאך** קדוש (**סאל**), למשוך עליהם שפע טוב של **פרנסה** לכל השנה.

"עץ החיים"

כאשר פרצה המהפכה הבולשביסטית ברוסיה, בסתו של שנת 1917, הגיעו ימים קשים לקהילות ישראל באירופה המזרחית, וביותר סבלו אז מוסדות התורה הגדולים והמפורסמים, שתלמידיהם ממש רעבו ללחם. בליל שבת אחד באותה שנה, פגש הצדיק רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, הלא הוא ה"חפץ חיים", את הקומיסר (=המפקח הממשלתי) האזורי, ארצ'יק, שהיה בן ישיבה לשעבר, ושהפיר היטב את ה"חפץ חיים". שבת שלום ומבורך – קרא ה"חפץ חיים" לעברו של ארצ'יק.

אצלי השבת היא ככל שאר הימים – השיב לו ארצ'יק, תלמידו לשעבר, בהתנשאות לעגנית.

יהי כן – אמר לו ה"חפץ חיים" במאור פנים, כדרךכו בקדש – כל הימים הם של הקב"ה.

הצדיק החל משוחח עם ארצ'יק על הא ועל דא, ולפתע אמר לו: שמא רוצה אתה לשמוע דבר תורה?

רק זה חסר לי! – השיב ארצ'יק בלעג – אני ותורה רחוקים זה מזה כרחוק מזרח ממערב.

אולם, ה"חפץ חיים" לא הרפה ממנו, ואמר לו: אולי תשמע מאמר קצר בכל זאת?

מילא – גאות ארצ'יק למען כבוד רבו לשעבר.

פתח ואמר לו ה"חפץ חיים", כשהוא אוחו בדש מעילו ומביט לתוך עיניו: בפרשת הבריאה אנו קוראים, שהקב"ה נטע גן בעדן, והצמיח את עץ החיים ודוקא באמצע הגן (בראשית ב, ט). אם כך, נשאלת השאלה, מדוע קבע הבורא את עץ החיים במרכז הגן, ולא בצידו הגן? והתשובה לכך היא – המשיך ה"חפץ חיים" – כדי לאפשר גישה מהירה וקלה לכל אדם אל עץ החיים, לפי מידת יכולתו ואפשרויותיו.

הנה, אחד מגיע לעץ החיים על-ידי לימוד תורה בשקידה, שני מגיע על-ידי יראת שמים טהורה, ואדם טוב-לב כמוך מגיע אל עץ החיים על-ידי מעשים טובים. והוסיף ה"חפץ חיים" ואמר לו: עליך לדעת, שמאות תלמידי הישיבה בעירנו ממש גוועים ברעב בימים אלו. לכן, יכול אתה לקנות את עולמך, אם תמפור לבחורים היקרים האלה מעט מזון, כדי להחיות את נפשם! לאחר מכן נפרד ה"חפץ חיים" מארצ'יק, תלמידו לשעבר, שנראה נבוך ושקוע בהרהורים, לשמע דברי הצדיק. למחרת בערב הגיעה לפתח הישיבה עגלה עמוסת קמח ומצרכי מזון אחרים – חינם אין כסף – לתלמידיו של ה"חפץ חיים". **חג שמח לכל בית ישראל! לשמור על קדושת הגיליון!**



# "בני ציון"

"גירא בעיניה דשטנא" (=הלולב חץ בעיניו של השטן) (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

ידוע מה ששינינו בגמרא (סוכה נב): "כל הגדול מחברו - יצרו גדול הימנו". דהינו, כאשר זכינו להתעלות ולהתחזק רוחנית ביום הכיפורים, הנה כנגד זה, גם היצר הרע מתעלה ומתחזק כנגדנו (כדי שיהיה איזון בין היצר הרע ליצר הטוב, שרק אז יש בחירה חופשית). ולכן רב אחא בר יעקב היה מנענע את הלולב לארבע רוחות השמים, וגם למעלה ולמטה, והיה אומר "גירא בעיניה דשטנא" (=שזהו חץ בעיניו של השטן). וכל זאת כדי שנדע נאמנה כי מיד לאחר יום הכיפורים נצב השטן להילחם עמנו פנים בפנים, בכל מקום ופינה שאנו פונים בארבע רוחות השמים וכן מעלה ומטה. והמלחמה כנגדו היא פנים אל פנים, ולכן דקדק רב אחא בר יעקב ואמר: "דין גירא בעיניה דשטנא" (=זהו חץ בעיניו של השטן) - מכיון שהשטן קרוב מאד, ועומד לפנינו להילחם בנו פנים בפנים. (ונכון שאסור לנו לומר בפה שהלולב הוא חץ בעיניו של השטן, אבל ברור שצריך להילחם עמו מלחמת חורמה).

בדרך זו מבאר ה"חתם סופר" את הכתוב במדרש תנחומא (אמר ס', כב): "ולקחתם לכם ביום הראשון (של סוכות) פרי עץ הדר (=אתרוג)... וכי ראשון הוא (שואלים חז"ל)? והלא טו' יום הוא (=והלא סוכות חל ביום החמש-עשרה לחודש תשרי)... אלא (משיבים חז"ל), ראשון הוא לחשבון עונות". פלומר, היום הראשון של סוכות הוא יום של התחלת חשבון העבירות החדש, לאחר מחילת העונות ביום הכיפורים.

ולכן אומר ה"חתם סופר": "שלא תחשוב שהוא (=סוכות) סיום וסילוק עונות ותתעצל במלחמה זו. לא כן הוא, אלא אדרבה, ראשון לחשבון עונות, כי 'כל הגדול מחברו - יצרו גדול הימנו', וצריך עזר יותר". (דהינו, לאחר יום הכיפורים מתגבר השטן ביותר עלינו, וצריך סיעתא דשמיא גדולה כדי להתגבר עליו).

והנה, על הכתוב, "בסכת תשבו שבועת ימים...". אומרים חז"ל, שהקב"ה צונו לשבת בסכה מיד לאחר ראש השנה ויום הכיפורים, כיון שהסכה היא מעין כפרת עונות לישראל. וכפי שמובא במדרש (בפסיקתא פ"ק כח): "עושים סכה אחר יום הכיפורים, כי בראש השנה יושב הקב"ה בדין על באי העולם. וביום הכיפורים הוא חותם את הדין. (ו)שמא יצא דינם (של ישראל) לגלות... (ולכן) עושים (הם) סכה וגולין מבתיהם לסכה, והקב"ה מעלה עליהם כאילו גלו לבבל".

פלומר, תכלית מצות ישיבה בסכה היא, שאם נתחייבו ישראל גלות במשפט, תלילה, הנה, על-ידי ישיבה בסכה מחוץ לביתם, יחשב להם לישראל "כאילו גלו לבבל". ולכן, לפני שאנו יוצאים מהבית, כדי לשבת בסכה נוהגים להתפלל (לפי מנהג אשכנז): "יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי... (ש)בזכות צאתי מביתי החוצה (לסכה), ודרך מצותיך ארוצה, יחשב לי זאת כאלו הרחקתי נדוד, והרב בבבלי מעוני ומחטאתי טהרני".

ושוב נשאלת השאלה, והלא לאחר יום הכיפורים, הקב"ה כבר סלח לנו על כל עונותינו, כמו שהבטיחה התורה הקדושה (ויקרא טז, ל): "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו". אם כן, מדוע שנחשוש שמא התחייבנו גלות ביום הדין?

ויש לומר, שהנה אומר הזוהר הקדוש (אמור ק'), שהמקטרג רודף אחרינו כמו שרדף עשו אחרי יעקב, וזכה להינצל ממנו על-ידי הישיבה בסוכה. פן גם אנחנו ניצולים מהמקטרג בזכות הישיבה בסוכה. וכמה עמקו דברי חז"ל, שגילו לנו שענין היציאה בחג הסוכות מהבית לסוכה היא בבחינת גלות, המכפרת על עונות.

ולפי האמור הביאור הוא שעשו רודף אחרי יעקב להורגו בטענה שהוא גלגולו של אדם הראשון, שהביא מיתה לעולם ("יעקב דוגמא דאדם הראשון הוה, דיעקב שופריה דאדם הראשון הוה") (=יעקב היה כעין וכדמות אדם הראשון הזוהר הקדוש מתורגם), לכן נתחפם יעקב אבינו לשבת בסוכה דוקא, שהיא בבחינת גלות המכפרת, כדי להינצל מעשו. וכן גם אנו, זרעו של יעקב אבינו, שמוטלת עלינו בימים אלו המשימה לתקן את חלקנו בחטא

**עץ הדעת.** (שהרי כלנו היינו כלולים בתוך נשמתו של אדם הראשון כְּאֶשֶׁר חָטָא).

ונכון שקבלנו כפֶּרֶה ביום הכיפורים, ואולם **המקטרג** עדין ממשיך לרדוף אותנו בטענה שאנחנו חייבים לתקן מה שגרמנו **בחטא עץ הדעת**, כדין ההורג נפש בשגגה (שהרי גרמנו והבאנו מיתה לעולם).  
לכן נתחכם הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, להקדים רפואה למכה, ונתן לנו את חג הסוכות, כדי שניצא מן הבית לסוכה, ועל-ידי כך יחשב לנו כאילו הרחקנו גודוד בגלות, ונזכה לכפרה שלימה.  
"ראשון הוא לחשבון עונות"

בזהר הקדוש מובא, שבמים שלאחר יום הכיפורים נשארת הארה גדולה, ולכן מוחל הקב"ה גם בימים אלו לישראל, וכפי שכתוב במדרש תנחומא (אמר ס', כב): "ולקחתם לכם ביום הראשון (של סוכות) פרי עץ הדר (=אתרוג)...! וכי ראשון הוא (שואלים חז"ל)? והלא טו' יום הוא (=והלא סוכות חל ביום החמש-עשרה בחדש)... אלא (משיבים חז"ל) ראשון הוא לחשבון עונות". כלומר, היום הראשון של סוכות הוא יום של התחלת חשבון העבירות החדש, לאחר מחילת העונות ביום הכיפורים. וברור הוא שזוהי מתנה שנותן הקב"ה לבניו, שמוחל להם גם באותם ארבעה ימים שבין יום הכיפורים לחג הסוכות.

הרה"ק הרבי מטאלנא אומר, שמכאן ראיה שההכנה למצוה גדולה יותר מעצם קיום המצוה. שהרי, ארבעת הימים הללו שבין יום הכיפורים לבין חג הסוכות, שבהם אנו טרודים בהכנות לחג הסוכות, לא נחשבים לחשבון עונות. ואילו ביום הראשון של חג הסוכות, שבו אנו מקיימים את מצות החג בפועל (=ישיבה בסוכה, נטילת לולב), ביום זה הוא ראשון לחשבון העונות (=מתחיל "מונה" הספירה של עונותינו).

הגה"ק רבי יהונתן איבשיץ אומר בספרו "יערות דבש" דבר נפלא, שלא ארבעה ימים אין **ליצר הרע** אחיזה בנו אלא גם היום הראשון של חג הסוכות, דהיינו חמישה ימים לאחר יום הכיפורים יש **הארה גדולה**, ואין ליצר הרע אחיזה בהם.

וזהו שכתוב בתורה: "ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך", וכתב הרמ"ע, שבתובה "איבה" יש רמז לימים המסוגלים לתשובה: הנה, א' של "איבה" רומז ל-א' של ראש השנה, י' רומז לעשרת ימי תשובה, ב' רומז ליום ב' של ראש השנה, והאות ה' רומזת לאותם חמשה ימים שלאחר יום הכיפורים, שאין לשטן שליטה עליהם. ארבעת המינים הם "מאני קרבא" (=כלי זין)

על הכתוב, "ולקחתם לכם ביום הראשון (של סוכות) פרי עץ הדר (=אתרוג)...", אומר הזהר הקדוש, שאותם ארבעה מינים הם כלי זין וכלי מלחמה, ובהם יכולים ישראל לנצח את אויביהם בדין!

בענין זה מסופר, שבשנה אחת בערב ראש השנה הגיע אל הרה"ק רבי מאיר מפרמישלן זיע"א חסיד אחד, שהיה גר בכפר אחר, וצרתו בפיו: הפריץ של העירה גזר גזרה נוראה על כל יהודי הכפר, והיה אם תצא הגזרה לפועל, מאות יהודים ישארו מחוסרי פרנסה, ואולי יהיו גם נועדים לגירוש! אותו חסיד הצליח להבריח את עצמו את הגבול, ובקש להיות לשלית עבור כל העירה, לפעול ישועה ולבקש מהרבי שיבטל את הגזרה!

שאל אותו הרבי: האם השתדלתם בדרכים טבעיות? ענה החסיד, שכבר עשו כל מיני השתדלויות, אבל ללא הועיל, הפריץ הוא רשע ועריץ, ואי-אפשר לשנות את דעתו בזה. דבר אחד בלבד - המשיך החסיד - יכול לשנות את המצב. וזאת, אם ימות בנו יחידו של הפריץ, דאז יתעצב אל לבו ויתחרט על מה ששלח ידו ביהודים, ורק בזה יש לנו תקווה (שכן, כך היה דרך הפריצים בימים ההם, שהיו מאמינים, ובבוא עליהם צרה, פשטו במעשיהם, והקלו לזמן מה על היהודים). כששמע זאת הרבי, לא נח ולא שקט בתפילותיו בימים הנוראים, ואף דבר עם חסידיו בשיחותיו הקדושים מענין הגזרות ולעורר רחמים. וגם לא נתן לאותו חסיד לחזור לביתו קודם סוכות, באומרו שה-ד' מינים נקראים בזהר הקדוש "מאני קרבא" (=כלי זין), ובהם יוכל לילך למלחמה ובעז"ה לפעול ישועה כרצונו. ואותו חסיד עשה כן, ונשאר אצלו לכל ימי החג.

והנה, באמצע ההושענות, קרא לפתע הרבי לחסיד, ושאלו היכן דר הפריץ, למזרח או למערב העולם. כֶּאֱשֶׁר חָשַׁב האיש ומצא, הראה לרבי את הכיוון, ומיד לקח הרבי את הלולב באופן כזה כאילו היה קנה של אש, ועשה כאילו קולע אל מטרה מסוימת, וקרא בקול "פא!" לאחר-מכן המשיך מיד באמירת ההושענות. לאחר התפילה אמר לחסיד שלא ידאג עוד, כי כבר היתה הישועה. מיד במוצאי יום טוב נסע החסיד לביתו שמח וטוב לב, ובעודו באמצע הדרך כבר שמע את הבשורה המשמחת, שבנו של הפריץ מת פתאום. ברר את הזמן מתי קרא הדבר, ונתחור לו שבדיוק מתי שיגה הרבי עם הלולב, אז מת בנו יחידו של אותו רשע. דברי הרבי נתקיימו, והפריץ בטל את הגזרה, וליהודים היתה אורה ושמחה. אם כך, יהודים יקרים, כֶּאֱשֶׁר "מחוץ תשפל חרב ומחדרים אימה", ונשמע קולו של הצורך האיראני, ימח שמו, שמאים בראש כל חוצות להשמיד את עם ישראל, נקראת לנו כאן הזדמנות עצומה, לאור הדברים שהובאו בזהר הנ"ל, ועל כל אחד יכון השנה עם ארבע המינים לבער את אותו צורך, ובודאי דברי התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי זיע"א שארבעת המינים הם "מאני קרבא" (=כלי זין) יעמדו לנו, ונזכה לבער ולהשמיד את "המן הרע הזה" טרם יפיק את זממו, אמן כן יהי רצון **חג שמח ושבת שלום לכל בית ישראל!**

כְּנִיסַת הַחֹג: 17:35

פְּרֵשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת-שְׁמַחַת תּוֹרָה

יְצִיאַת הַחֹג: 18:42

עַרְשׂוֹת יְד' תִּשְׂרִי תִשְׁע"ז (17.10.16)

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

# "בְּנֵי צִיּוֹן"

"אֲנֵי אוֹקִיר וְאֶפְלַח וְאֶזְוֶן וְאֶפְרַנֵּס יְתִיכִי" (=אֲנִי אֶכְבֵּד אֶעְבּוֹד וְאֶפְרַנֵּס אוֹתְךָ, מִתּוֹךְ "הַכְּתוּבָה")

עַל מִצְוֹת הַסּוּפָה מְבוֹאֵר בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים (וּבְמִיּוֹחַד בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי בְּעֵלְזָא הַקְּדוּשִׁים זִיע"א), שֶׁלְּסוּפָה יֵשׁ קְדוּשַׁת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל-כֵּן בְּסוּפָה זוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת קְדוּשַׁת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּכָל מְקוֹם, גַּם כְּאִשֶּׁר הַסּוּפָה הִיא בְּחוּץ לְאַרְץ. וְכֵן כָּתַב הַחֹסֵד לְאַבְרָהָם" (סוּפוֹת, ד"ה אֲשֶׁרִיד, דף לג' ע"ג), שֶׁהַסּוּפָה הִיא בְּבַחֲיִנַת קְדוּשַׁת הַמִּשְׁכָּן.

בֹּא וּרְאֵה, שְׁחַז"ל הַקְּדוּשִׁים לְמַדּוֹ שִׁיעוּר הַסּוּפָה הוּא עֲשָׂרָה טַפָּחִים (לְפָחוֹת) מִהַמִּידוּת שֶׁל הָאָרוֹן וְהַכְּפֹרֶת, שֶׁהֵיוּ בְּקִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּגִמְרָא (סוּפָה ד'): "וְהָאָרוֹן תִּשְׁעָה (טַפָּחִים הֵיָהּ גּוּבָהוּ), וְכַפֶּרֶת טַפָּחַ, הָרִי כָּאֵן עֲשָׂרָה (טַפָּחִים), וְכָתַיב: וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכְּפֹרֶת".

הָרִי מְבוֹאֵר מִכָּאֵן שְׁחַז"ל הַקְּדוּשִׁים לְמַדּוֹ עַל שִׁיעוּר סוּפָה (=עֲשָׂרָה טַפָּחִים) מִהָאָרוֹן וּמִהַכְּפֹרֶת, שֶׁהֵיוּ בְּמִקְדָּשׁ בְּקִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים. וְזֹאת, לְמַדְּנֵנוּ שֶׁהַסּוּפָה הִיא לֹא רַק בְּחִינַת מִקְדָּשׁ, אֲלָא בְּבַחֲיִנַת קִדְשׁ קוֹדְשִׁים.

וְיֵשׁ עוֹד לּוֹמֵר, כְּפִי שְׁכָבֵר הַבְּאֵנוּ (הָאֵר"י זצ"ל שֶׁעַר הַכוּוֹנוֹת סוּכוֹת דְרוֹשׁ ד'), שֶׁ"סוּפָה" בְּגִמְטְרִיָּה 91, וְהִיא צְרוּף שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקִּדְשׁ - "יְהוָה" ו-"אֱ-ד-נ-י". וּבְאֵמֶת, שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלּוּ מִתְחַלְקִים בְּאוֹתוֹת הַמְּלָה 'סוּפָה': שְׁכּוֹן, הָאוֹתוֹת 'כו' מִהַמְּלָה 'סוּפָה' הֵן בְּגִמְטְרִיָּה "יְהוָה" (=26), וְאֵילּוּ הָאוֹתוֹת 'סה' מִהַמְּלָה 'סוּפָה' הֵן בְּגִמְטְרִיָּה "אֱ-ד-נ-י" (=65), וְשְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלּוּ בִּיחַד הֵם, כְּאֵמֹר, צְרוּף שֶׁל 'סוּפָה' (91=26+65). (וּמִקּוֹר הַדְּבָר בְּתַקּוּנֵי הַזֹּהָר (תִּיקוּן ע' קלו'): "סוּפָה דְאִיהוּ כ"ו ס"ה, וְסִימְנָא הוּי"ה אֲדֵנִי").

נִמְצָא, לְפִי זֶה, שְׁכָאֲשֶׁר אָנוּ יוֹשְׁבִים בְּצֵל 'סוּפָה', אָנוּ בְּעֵצָם יוֹשְׁבִים בְּצֵל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקִּדְשׁ הַלְלוּ - "יְהוָה" ו-"אֱ-ד-נ-י", וְלִכְךָ הַתְּכוּנָה חוֹז"ל, בְּאוֹמְרָם בְּגִמְרָא (סוּפָה ט'): "כְּשֵׁם שְׁחַל שֵׁם שְׁמִים עַל הַחֲגִיגָה, כְּךָ חָל שֵׁם שְׁמִים עַל הַסּוּפָה... שְׁכּוֹן, כְּפִי שְׁאֵמְרָנוּ, שֵׁם שְׁמִים (=שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקִּדְשׁ - "יְהוָה" ו-"אֱ-ד-נ-י") חָל עַל הַסּוּפָה. וְהִנֵּה, יְדוּעַ וּמְפֹרָסִם בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, בְּשֵׁם הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ וְכָתַיב הָאֵר"י זצ"ל, שְׁכָל הַהֲשַׁפְּעוֹת שֶׁהַקַּב"ה מְשַׁפִּיעַ לְנִבְרָאִים נִמְשַׁכּוֹת, עַל-יְדֵי הַיְחוּד (=הַחִיבּוּר) הַקְּדוּשׁ שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקִּדְשׁ "יְהוָה" ו-"אֱ-ד-נ-י", וְשְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלּוּ הֵם צִיּוֹנוֹת הַשְּׁפָעַ, שְׁעַל-יָדָם מְשַׁפִּיעַ הַקַּב"ה חַיּוֹת וְשַׁפְּעַ לְנִבְרָאִים.

וְזֶהוּ הַעֲגִין שִׁישְׂרָאֵל עוֹנִים "אֲמֵן" עַל כָּל הַבְּרָכוֹת. שְׁכּוֹן, "אֲמֵן" הוּא בְּגִמְטְרִיָּה 91, וְהוּא צְרוּף שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקִּדְשׁ - "יְהוָה" (=26) ו-"אֱ-ד-נ-י" (=65), וְעַל-יְדֵי כְךָ שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים "אֲמֵן" בְּכוּנָה עַל הַבְּרָכוֹת יוֹרֵד הַשְּׁפָעַ מְשַׁמֵּם לְמַטָּה לְעוֹלָם הַזֶּה. (וְצָרִיכִים לְכוּן בְּאֵמִירַת הַ"אֲמֵן" - "יְאֵהוּדָה", שֶׁהוּא שִׁילּוּב שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת "יְהוָה" ו-"אֱ-ד-נ-י").

עַל-פִּי הָאֵמֹר, נִבִּין גַּם מֵהַ שְׁמִיּוֹר בְּדַבְרֵי הָאֵר"י זצ"ל, שְׁצָרִיךְ לְכוּן בְּשַׁעַת שְׁאוֹמְרִים "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ" בְּשֵׁם פֶּאֵי - שְׁמִקּוּרוֹ מִרְאִשֵׁי הַתִּיבּוֹת: "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ", וּמִסְפָּרוֹ 91 - בְּדִיוֹק כְּמִנְיֵן שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקִּדְשׁ "יְהוָה" ו-"אֱ-ד-נ-י". שְׁכּוֹן, בְּזוֹכּוֹת שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלּוּ פּוֹתַח כְּבִיכּוֹל הַקַּב"ה אֶת יָדָיו, "וּמְשַׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן" - כִּיּוֹן שְׁצִיּוֹנוֹת אֵלּוּ הֵם כְּאֵמֹר צִיּוֹנוֹת הַשְּׁפָעַ, שְׁדַרְכָּם יוֹרֵד שְׁפָעַ שֶׁל פְּרִנְסָה לְעוֹלָם.

לְכֵן צִוָּה אוֹתָנוּ הַקַּב"ה, בְּרֹב רַחֲמָיו וְחֶסֶדָיו, לְאַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים, לְשַׁבֵּת בְּסִפָּה, בְּאוֹר הַמִּקִּיף אוֹתָנוּ מְכַל צֵד מְשַׁנֵּי שְׁמוֹת הַקִּדְשׁ - "יְהוָה" ו-"אֱ-ד-נ-י" (שֶׁהֵם כְּאֵמֹר בְּגִמְטְרִיָּה "סוּפָה"), כְּדִי שְׁעַל-יְדֵי מִצְוֹת הַיְשִׁיבָה בְּסוּפָה נִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ שְׁפָעַ רַב וְטוֹב מְשַׁנֵּי שְׁמוֹת קִדְשׁ אֵלּוּ, שֶׁהֵם צִיּוֹנוֹת הַשְּׁפָעַ. וְזֶהוּ מֵהַ שְׁמִיּוֹר בְּדַבְרֵי הָאֵר"י זצ"ל, שְׁבַחַג הַסְּכוּת יֵשׁ שְׁפָעַ שׁוֹבֵעַ בְּעוֹלָם, כִּי הֵיוֹת וְהַמְשַׁכַּת שְׁפָעַ הַפְּרִנְסָה הִיא עַל-יְדֵי שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקִּדְשׁ - "יְהוָה" ו-"אֱ-ד-נ-י" (כְּנִרְמֹז בְּרִאֲשֵׁי הַתִּיבּוֹת פֶּאֵי - "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ").

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מְדוּעַ דּוֹקָא בְּסוּפָה מְשַׁפִּיעַ לָנוּ הַקַּב"ה שְׁפָעַ שֶׁל פְּרִנְסָה לְכָל הַשָּׁנָה? כְּדִי לְהִבִּין זֹאת, נִקְדִּים אֶת דַּבְרֵי חוֹז"ל הַקְּדוּשִׁים הָאוֹמְרִים, שְׁבִמְעַמְד הָרַ סִינַי, בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה, קִדְשׁ הַקַּב"ה (שֶׁהוּא כְּבִיכּוֹל הַחֲתוֹן) אֶת כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל (=הַכְּלָה), עַל-יְדֵי חֲפָה וְקְדוּשִׁין. הַקְּדוּשִׁין הֵיוּ עַל-יְדֵי מְסִירַת לוֹחוֹת

הברית, והחופה היתה כאשר כפה עליהם הקב"ה את ההר כגיגית(=העמיד את ההר עליהם).  
אם כן, שואלים המפרשים, היכן מצינו שהקב"ה אמר לכנסת ישראל, "הרי את מקודשת לי"? שהרי, ידוע  
שבעת החופה אומר החתן לפלה: "הרי את מקודשת לי".

אומר על-כך ה"מגלה עמוקות": ידוע, שכאשר אומר האיש לאשה "הרי את מקודשת לי", הרי הוא מקדש  
ומיחד אותה רק לו בלבד, ולא לשום אדם אחר בעולם. ולכן, אם החתן אינו אומר את המלה "לי" – הפלה אינה  
מקודשת. וכך עשה גם הקב"ה. כאשר חנו ישראל לפני הר סיני, אמר להם ה': "והייתם לי סגולה(=מיוחדים) מכל  
העמים", ובתיבה "לי" קדש ויחד את ישראל רק לו מכל העמים.

והנה ידוע מה שאמרו חז"ל (ויקרא רבה ב', ב'): "כל מקום שנאמר (בו) 'לי' – אינו זן לעולם, לא בעולם הזה ולא  
לעולם הבא". ולכן נמצא, כי מה שקדש הקב"ה את ישראל במלה "לי", היה כדי שהקידושין יתקיימו לעד  
ולעולמי עולמים.

ומוסיף ואומר ה"מגלה עמוקות", שמה שקדש הקב"ה את ישראל במלה "לי", הוא משום שבמלה זו נרמז יחוד  
הקב"ה עם כנסת ישראל. שכן האות ל' היא האות הגבוהה מבין כל כב' האותיות, כדי לומר: "כי גדול ה' ומהלל  
מאד". וכן, האות ל' רומזת בצורתה על שמו של ה' יתברך. (האות ל' מורכבת מהאות כ', ומהאות ו' על גבה,  
שהם בגימטריה 26 – שם "הויה" ברוך הוא). לעומת זאת, האות י' היא הקטנה מבין כל כב' האותיות, והיא  
רומזת על כלל ישראל, שהם בבחינת "המעט מכל העמים". נמצא, שהחיבור בין האות ל', הרומזת כאמור לה'  
יתברך, לבין האות י', הרומזת לישראל, מורה על זיווג הקב"ה עם כנסת ישראל לעד ולעולמי עולמים.

ועתה, בא וראה, שהמלה "ישראל" עצמה מורה על יחוד כנסת ישראל עם הקב"ה. שכן, האות י' בתחילת המלה  
(ישראל) רומזת על כלל ישראל, שהם כאמור בבחינת "המעט מכל העמים". ואילו האות ל' בסוף המלה, שהיא  
הגבוהה מבין כל כב' האותיות, רומזת לשמו של ה' יתברך, שהוא "כי גדול ה' ומהלל מאד". ובין שתי האותיות  
נמצאות האותיות ארש. וזאת, כדי לומר לך שהוא יתברך ארש את כנסת ישראל על-ידי חופה וקידושין (ב.צ.).  
ענין זה מסביר את הפתוב במדרש (תני דבי אליהו יז'): "פיון שקבלו ישראל על מלכות שמים בשמחה, ואמרו 'כל  
אשר דבר ה' נעשה ונשמע', מיד אמר הקב"ה למשה, שיאמר לישראל שיעשו לו משכן, שנאמר: 'דבר אל בני  
ישראל...ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'".

וצריכים אנו להבין מדרש זה. וכי מה הקשר בין מה שקבלו ישראל את התורה ואמרו "נעשה ונשמע", לבין  
מצות בנין בית המקדש ("ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם")?

אלא, כמו שהבאנו במעמד הר סיני קדש הקב"ה את ישראל על-ידי שנתן להם את התורה. ולכן, כמו שהחתן  
אומר לפלה: "הרי את מקודשת לי", כך אמר הקב"ה לישראל במעמד הנבחר: "והייתם לי סגולה(=מיוחדים) מכל  
העמים" (וכן "ואתם תהיו לי ממלכת פהנים וגוי קדוש"). וכמו שהחתן מתיחד עם הפלה לאחר החופה בבית אחד,  
כך רצה הקב"ה להתיחד עם ישראל בבית המקדש, ולהשרות את שכינתו עליהם.

ולפי זה מבוארת היטב פונת המדרש: "פיון שקבלו ישראל על מלכות שמים בשמחה, ואמרו 'כל אשר דבר ה'  
נעשה ונשמע'" – נמצא, שישאל קבלו ברצון את הקידושין של הקב"ה, ונתקדשו כפיכול אליו, יתברך שמו.  
ולכן "מיד אמר הקב"ה למשה, שיאמר לישראל שיעשו לו משכן, שנאמר 'דבר אל בני ישראל...ועשו לי מקדש  
ושכנתי בתוכם'". שכן, הקב"ה(="החתן") רצה להשלים את הייחוד עם כנסת ישראל(="הפלה") בבית אחד(=בית  
המקדש), כדי להשפיע על כנסת ישראל(="הפלה") את שכינתו.

והנה, אומרים חז"ל, שבחלום יעקב אבינו, רמז הקב"ה ליעקב על מעמד הר סיני, ועל החופה והקידושין של  
כנסת ישראל עם הקב"ה, לעתיד לבוא. וכפי שדרשו חז"ל במדרש רבה (סח', יב'): "ויחלם והנה סלם מצב ארצה  
וראשו מגיע השמימה". "ויחלם והנה סלם... – אמרו חז"ל: "סלם" זה בגימטריה "סיני". "מצב ארצה" זהו מה  
שכתוב במעמד הר סיני – "ויתיצבו בתחתית ההר". "וראשו (של הסלם) מגיע השמימה", זהו שנאמר במעמד הר  
סיני "וההר בער באש עד לב השמים". "והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו"(=בסלם), אלו משה ואהרן.  
"עלים", זהו מה שכתוב במעמד הר סיני "ומשה עלה אל האלקים". "וירדים", זהו מה שכתוב במעמד הר סיני  
"וירד משה". "והנה ה' נצב עליו", זהו מה שכתוב "וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר".

ולכן, מיד כשהתעורר יעקב מהחלום, הוא התפלל על כלל ישראל, ובקש: "אם יהיה אלהים עמדי...ונתן לי לחם

לֵאכֹל וּבַגָּד לְלִבְשׁ...". שָׁכַן, כִּידוּעַ, הַבַּעַל חָיִב בְּשֵׂאֲרָה (=לֶחֶם) כְּסוּתָהּ (=בַּגָּד) וְעֲנִתָּהּ שֶׁל אִשְׁתּוֹ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "שֵׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעֲנִתָּהּ (=יַחְסֵי אִישׁוֹת) לֹא יִגְרַע".

אִם כֵּן, כִּיּוֹן שֶׁהַקֵּב"ה קָדַשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמִתְן תּוֹרָה, חָיִב הוּא לָתֵת לָהֶם לֶחֶם לֵאכֹל וּבַגָּד לְלִבְשׁ. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר יַעֲקֹב: "וְנָתַן לִי לֶחֶם לֵאכֹל וּבַגָּד לְלִבְשׁ". "וְנָתַן לִי" – כִּיּוֹן שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ קָדַשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בַּמְלָא "לִי", אִם כֵּן, חָיִב הוּא יִתְבָּרֵךְ כְּבִיכּוֹל בְּשֵׂאֲרָה (=לֶחֶם), כְּסוּתָהּ (=בַּגָּדָה) שֶׁל כָּלָתוֹ, כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל. אוֹלָם, צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שְׁכַשְׁם שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ חָיִב כְּבִיכּוֹל בְּשֵׂאֲרָה (=לֶחֶם) וּכְסוּתָהּ (=הַבַּגָּד) שֶׁל כָּלָתוֹ, כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל – כֵּן גַּם הַכֹּלָה כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל, חָיִבָתָהּ לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן הַחֲתָן, הַקֵּב"ה.

וְלָכֵן, בְּרוּב מִצְוֹת הַתּוֹרָה שֶׁצִּוְנוּ ה' יִתְבָּרֵךְ, כְּתוּב "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה... דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם". וְלִכְאוּרָה קִשָּׁה כְּאֵן. שָׁכַן, הִיָּה לוֹ (=לֶה' יִתְבָּרֵךְ) לֹמַר לְמֹשֶׁה: "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", וּמְדוּעַ הוֹסִיף הַקֵּב"ה "וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם"? אֵלָּא, אוֹמְרִים דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת, הַקֵּב"ה קָדַשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה, וְלָכֵן כְּתוּב: "וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם". "אֲלֵהֶם" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "הָרִי אֵת מְקוֹדֶשֶׁת לִי". וְזֹאת, כְּדִי לֹמַר לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁאֲמַנְם הַחֲתָן הַקֵּב"ה חָיִב בְּ"שֵׂאֲרָה וּכְסוּתָהּ" שֶׁל הַכֹּלָה, כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל. אוֹלָם גַּם לַכֹּלָה יִשְׁנֵן חוֹבוֹת כְּלָפֵי הַחֲתָן – לְקַיֵּם אֶת כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה. עַל-פִּי זֶה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין, מְדוּעַ יָמֵי חֹדֶשׁ אֵלּוּל וְעִשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה הֵם יָמִים שֶׁל רְצוֹן טוֹב, שְׁבוּ מִקִּבְל הַקֵּב"ה בְּאֵהָבָה אֶת הַשָּׂבִים אֵלָיו בְּתְשׁוּבָה. שָׁכַן, בְּיָמִים אֵלּוּ, "הַחֲתָן"/הַקֵּב"ה מְבַקֵּשׁ לַעֲשׂוֹת "שְׁלוֹם בַּיִת", וְלְהַתְּפִיֵס עִם "כָּלָתוֹ", כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל לְקִרְאָת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה.

עַל-כֵּן רּוֹמְזִים לָנוּ אוֹתָם אַרְבָּעִים יוֹם שֶׁעָלָה מֹשֶׁה שְׁנִית לְקַבֵּל אֶת הַלּוּחוֹת: ל' (=30) יוֹם מֵרֵאשׁ חֹדֶשׁ אֵלּוּל, עַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה, ו-י' (=10) יָמִים עַד לְמַחֲרַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים – הָרִי "לִי" (=40) יָמִים, כְּנִגְדַּת הַקִּידוּשִׁין שֶׁל "לִי" – כְּדִי לְהַזְכִּיר לְכְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל, לְמִרוֹת מַעֲשִׂיָהּ, הִיא עֲדִין כָּלָתוֹ וְאֵהָבָתוֹ שֶׁל בַּעֲלָהּ, הַקֵּב"ה. (וְרֵאשִׁי הַלּוּסִיף, שְׁבַע עוֹד שְׁבַכָּל הַשָּׁנָה יוֹצֵאת בַּת קוֹל מִהָר חוֹרֵב וּמִתְחַנְנֶת "שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים", הִנֵּה, לְקִרְאָת סוּף הַשָּׁנָה, הַקֵּב"ה, מֵרׁוֹב אֵהָבָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, שׁוֹאֵג כְּאֵרִיָּה כְּדִי לְעוֹרֵר אֶת כָּלָתוֹ לְהַתְּפִיֵס עִמוֹ. עַל-כֵּן, יָמִים אֵלּוּ – אֵלּוּל, רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַכִּיפּוּרִים הוֹשַׁעְנָא רַבָּה – הֵם רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֵרִיָּה", לֹמַר לָךְ, שֶׁהַקֵּב"ה שׁוֹאֵג כְּאֵרִיָּה כְּדִי לְעוֹרֵר אֶת כָּלָתוֹ לְהַתְּפִיֵס לְקִרְאָת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה ב.צ.).

וַיֵּשׁ לֹמַר, שְׁלֹאֲחַר "לִי" (=40) הַיָּמִים, לְמַחֲרַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים, לְאַחַר שֶׁהַקֵּב"ה הַתְּפִיֵס עִם כָּלָתוֹ כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְטַהַר אוֹתָהּ מִכָּל צוֹנוּתֶיהָ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם, לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם...". הִנֵּה, רוֹצֵה הַקֵּב"ה לְהַתְּיַחַד שׁוֹב עִם הַכֹּלָה (=כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל) כְּדִי לְהַתְּחִיל אֶת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, לְהַשְׁפִּיעַ שְׁפַע רַב טוֹב עַל כָּלָתוֹ (=כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל), וְלְקַיֵּם בְּכָךְ אֶת חוֹבָתוֹ שֶׁל הַחֲתָן: "שֵׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעֲנִתָּהּ לֹא יִגְרַע". וְלָכֵן צִוְנוּ ה' יִתְבָּרֵךְ לְבָנוֹת סוּפָה, שֶׁהִיא כְּאֵמֹר בְּכַחֲנִית מְקֻדָּשׁ, כְּדִי שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ יוֹכֵל שׁוֹב לְהַתְּיַחַד עִם הַכֹּלָה (וְזֶהוּ "עֲנִתָּהּ"), כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ עַל כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל (=הַכֹּלָה") אֶת שְׁכִינָתוֹ, וְלְהַשְׁפִּיעַ עֲלֶיהָ פְּרִנְסָה בְּשַׁפְּעַ לְכָל הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה. (וּכְדִי לְהַבִּין אֶת מַעֲלַת חַג הַסּוּפּוֹת צְרִיכִים אָנוּ רַק לְהַתְּבַוֵּן – שֶׁהָרִי, בְּעוֹד שְׁבַמְשָׁכָן וּבְבֵית הַמְקֻדָּשׁ הַיִּיחוּד שֶׁל הַקֵּב"ה הִיָּה עִם הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה/כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּלָבָד, הִנֵּה, בְּחַג הַסּוּפּוֹת, הַיִּיחוּד שֶׁל הַקֵּב"ה הוּא עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֵיתָנוּ יַחַד פְּרָטִי, דַּבֵּר שְׁלֹא מְצִינּוּ בְּשׁוּם מְקוֹם, אֵלָּא רַק בְּסוּפָה. ב.צ.). (עַל-פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה") גַּם מִזְדִּים חֲשָׁד עֲבָדָד אֵל יִמְשְׁלוּ בִי אִזּוּ אֵיתָם וְנִקִּיתִי מִפְּשַׁע רַב" (תְּחִילִים יט', יד')

עַל הַפְּסוּק "אֵל יִמְשְׁלוּ בִי אִזּוּ אֵיתָם, וְנִקִּיתִי מִפְּשַׁע רַב", אוֹמֵר הַרַה"ק רַבִּי מְנַחֵם מְגַדַּל מְקוֹצֵק זִיע"א: "אִזּוּ" עוֹלָה לְמַנְיֵן שְׁמוֹנָה, לְרִמּוֹז עַל "שְׁמִינֵי עֲצָרַת" – לֹמַר לָךְ, שְׁבִיוֹם "שְׁמִינֵי עֲצָרַת" מִתְּקִיִם בּוֹ "וְנִקִּיתִי מִפְּשַׁע רַב" – הַקֵּב"ה מְנַקֵּה אוֹתָנוּ אֶפִּילוֹ "מִפְּשַׁע רַב".

הַרַה"ק רַבִּי מְנַחֵם מְגַדַּל מְקוֹרְקָא זִיע"א אוֹמֵר: עֲבָרְנוּ כְּזֶה רֵאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין הַנּוֹרָא, וְכְּזֶה יוֹם כִּיפּוּר קְדוֹשׁ, וְאַחֲרָיו נְכַסְנוּ לְסוּפָה וְאַנְחָנוּ בְּשִׁמְחָה. אוֹמֵר לָנוּ הַקֵּב"ה: אִם לֹא תִהְיוּ שׁוֹטִים אַרְאֶה לָכֶם עוֹד יוֹתֵר טוֹב. מָה הוּא? שְׁמִינֵי עֲצָרַת. וְאַסְמַכְתָּא לְכָךְ נִיתָן לְרֵאוֹת מִמָּה שְׁכָתוּב בְּתוֹרָה עַל מְסַעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר (שְׁמוֹת יג', כ'): "וַיִּסְעוּ מִסַּכַּת וַיַּחֲנוּ בְּאֵיתָם" – אַחֲרֵי שְׁנוֹסְעִים מְסוּפּוֹת, חוֹנִים בְּ"אֵיתָם", שְׁרוּמֵז לְ"אִזּוּ אֵיתָם, וְנִקִּיתִי מִפְּשַׁע רַב". וְהַרַה"ק בַּעַל הַ"אֵהָבָת יִשְׂרָאֵל" מוֹיִז'נִיץ זִיע"א נִתָּן הַסֵּבֵר לְכָתוּב עַל עֲבָד עֲבָרִי (דְּבָרִים טו', יג'-יד'): "וְכִי תִשְׁלַחְנוּ חֲפָשִׁי מִעַמְּךָ לֹא תִשְׁלַחְנוּ רִיקָם. הַעֲנִיק תַּעֲנִיק לוֹ מִצֶּאֱנָדָה וּמִגִּרְנָדָה וּמִיִּקְבָּדָה", שֶׁהִנֵּה רֵאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל "וְכִי תִשְׁלַחְנוּ חֲפָשִׁי מִעַמְּךָ" הוּא "חוֹתָם" – לֹמַר לוֹ יִתְבָּרֵךְ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲכָשִׁיו כְּשֵׁאתָה חוֹתָם אֶת הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים, אֵל תִּשְׁלַחְנוּ חֲפָשִׁי" – אֵלָּא הַעֲנִיק תַּעֲנִיק' לָנוּ, וְתִשְׁפִּיעַ לָנוּ כָּל מִינֵי הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת... (עַפ"י "פְּנִינִים")

חַג שְׁמַח וְשִׁבְתָּ שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת-שְׁמַחַת תּוֹרָה

כְּנִיסַת הַחֶג: 17:35

יְצִיאַת הַחֶג: 18:42

עֲרַשׁ"ק יד' תִּשְׂרִי תִשְׁע"ז (17.10.16)

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי יִצְפְּנֵנִי (=יִסְתִּירֵנִי) בְּסֻכָּה" (תהילים כו)

סִפְר אֶחָד מִתְלַמִּידָיו שֶׁל הַגֵּה"ק בְּעַל שׁו"ת "וַיַּעַן יוֹסֵף" זיע"א, שֶׁפַּעַם, בְּלִיל רֵאשׁוֹן שֶׁל יוֹם טוֹב סוּכוֹת, כְּשֶׁעָמַד רַבְּנוּ לְהִיכָנֵס אֶל סוּכּוֹתָו וּלְקַדֵּשׁ, נִזְדַּמְּן לְפָנָיו יְנוּקָא כְּבֵן שְׁנַתִּים, יָלְדוּ שֶׁל אֶחָד הַקְּרוּאִים אֶל שׁוּלְחָנוֹ. שָׁאֵל הַגָּאוֹן אֶת אוֹתוֹ תִּינוּק: אָמור נָא יָלְדוּ! מַה טַּעַם אָנוּ יוֹשְׁבִים הַיּוֹם לְאָכוּל בְּסוּכָה? הַיָּלֵד הַשֵּׁיב כִּיאוֹת לְגִילּוֹ, "כִּי כֵן צְוִיתָה אִמָּא". רַבְּנוּ זיע"א הִתְלַהֵב מְאֹד לְמִשְׁמַע תְּשׁוּבָתוֹ, וְקָרָא: הָאֵחָ! כְּמָה הֵיטֵב תִּינוּק זֶה הַשֵּׁיב! כִּי בְּאִמַּת זֶה סוּד מִצְוֹת סוּכָה, כִּי כִּךָ נִצְטְוִינוּ מֵאִמָּא עֵילָאָה, הִיא הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה, לְהִיכָנֵס תַּחַת כְּנַפְיָהּ לְסוּכָה. שְׁכֵן, "אִם הַבְּנִים" מִבְּקִשְׁת לְסוּכָךָ עַל בְּנֵיהֶ, עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְהִסְתִּירָם מִכָּל פְּגַע וְכָאֵב בְּעַדָם. (וְזֵהוּ: "כִּי יִצְפְּנֵנִי (=יִסְתִּירֵנִי) בְּסֻכָּה"). וְכַדְבָּרֵי הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ "בְּשַׁעַה דְּבַר נֶשׁ יִתִּיב בְּמִדּוּרָא, דָּא צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא שְׁכִינְתָא פְּרָסָא גְּדַפְּאָה עֲלֵיהֶ" (=בְּשַׁעַה שְׁהָאָדָם יוֹשֵׁב בְּסֻכָּה, שְׁהִיא צִל הָאִמוּנָה, הַשְּׁכִינָה פּוֹרֶסֶת אֶת כְּנַפְיָהּ עֲלֵיו). וְהִנֵּה אוֹתָהּ הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה, נוֹהֶגֶת עִם יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ הַתְּנַהֲגוּת (=יְחָס) הַתְּרַנְגוּלַת לְאִפְרוּחֵיהֶ. בְּתַחֲלִילָה הִיא מִכִּינָה לְהֵם מְזוּן, וְלֵאחֲרַי מִכֵּן הִיא קוֹרְאֵת לְהֵם לְאָכוּל מַה שְׁהִכִּינָה עִבּוּרָם. וְכֵן הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה, מְקַצִּיבָה לְיִשְׂרָאֵל בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וּבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים אֶת מְזוּנָם וּפְרִנְסָתָם לְכָל הַשָּׁנָה, וְאֵילוּ בְּחֶג הַסְּכוּת הִיא מְכַנִּסָּה אוֹתָם תַּחַת כְּנַפְיָהּ, וְסוּכְכַת עֲלֵיהֶם בִּישִׁיבָתָם בְּסֻכָּה בְּצִל הָאִמוּנָה, וְהֵם חוֹסִים בְּצִילָהּ וְאוֹכְלִים מִהַמְזוּן שְׁהִכִּינָה לְהֵם.

הִרָה"ק בְּעַל "חִידוּשֵׁי הַרִ"ם" זיע"א הָיָה אוֹמֵר, אֲכֵן "יֵשׁ לָנוּ אִמָּא טוֹבָה". וְכְמוֹ שְׁאִמָּא מְנַקָּה אֶת בְּנֵה הַקֶּטָן, וְאַחַר רוּחְצַת אוֹתוֹ, וְלִבְסוּף עוֹטְפַת אוֹתוֹ לְבַל יִתְקַרֵּר. כִּךָ, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה נוֹשְׁפִים לָנוּ בְּשׁוּפֵר, כְּדִי לְנַקוּת אוֹתָנוּ "מֵאֲבָק" הַמְּקַטְרָגִים. בִּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, "רוּחְצִים אוֹתָנוּ" מִכָּל הָעוֹנוֹת, וּבְסוּכוֹת "עוֹטְפִים וּמְכַסִּים אוֹתָנוּ".

בְּסִפְר "צְמַח דּוּד" מוֹבָא, שְׁכַשְׁם שְׁאָנוּ רוֹאִין כְּשֶׁהֵילֵד יוֹצֵא מִמְעֵי אִמוֹ מְלַפְפִּין אוֹתוֹ בְּבִגְדִים שְׁלֵא יוֹזִיק לוֹ שִׁינוּי הָאוֹיר – כִּךָ גַּם בִּיוֵה"כ הַקַּב"ה מוֹחֵל לְעוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשִׂים יִשְׂרָאֵל כְּתִינוּק שְׁנוּלָד, וְעַל-כֵּן הַקַּב"ה סוּכָךָ עֲלֵיהֶם בְּצִל סוּכָה, לְבוּשֵׁי יָקָר כְּאֵדָם שְׁמֵלְפָף אֶת בְּנוֹ... ("פְּנִינִים")

"אֱלֹהִים דְּבַר בְּקַדְשׁוֹ אֶעֱלֶזָה אֲחַלְקָה שְׁכָם וְעַמְּךָ סְכוּת אֲמַדְד"

בְּאוּר נְפִלָא נְתַן הִרָה"ק רַבִּי יִשְׁשַׁכָּר דָּב מִבְּעַלְזָא זיע"א עַל הַפְּסוּק (תהילים ס, ח) "אֱלֹהִים דְּבַר בְּקַדְשׁוֹ אֶעֱלֶזָה אֲחַלְקָה שְׁכָם וְעַמְּךָ סְכוּת אֲמַדְד". וּבְכַךָ הוּא מְסִיק, שְׁשִׁיעוֹר דְּפָנוּת הַסוּכָה הֵם רִמְזוּ לְכַפְּרָה עַל עוֹנוֹתֵינוּ בְּמִשְׁךָ כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה...! הָא כִּי צַד?

הִנֵּה, כִּידוּעַ יוֹם הַכַּפּוּרִים, הוּא הַיּוֹם הַקְּדוּשׁ אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְמַחֲלָה וְלְסִלְיָתָהּ וְלְכַפְּרָה, וְלְמַחֲוֵל בּוֹ אֶת כָּל עוֹנוֹתֵינוּ. וְאִם נוֹסִיף עוֹד אַרְבַּעַה יָמִים שְׁלֵאֲחַר יוֹם כַּפּוּר אֵילוּ יָמִים שִׁישְׂרָאֵל עֲסוּקִים וּטְרוּדִים בְּמִצְוֹת שֶׁל הַסוּכָה, וְאִינָם עוֹשִׂים עוֹנוֹת. נִקְבַּל חֲמִשָּׁה יָמִים מִתּוֹךְ 365 יְמוֹת הַשָּׁנָה שֶׁבָּהֶם יִשְׂרָאֵל נִקְיָם מִכָּל חֲטָא וּפְשָׁע. אִם כִּךָ נִשְׁאָרוּ לָנוּ 360 יָמִים, בָּהֶם יְכוּל הָאָדָם לְחַטּוֹא וּלְפָשׁוֹעַ חָס וְשָׁלוֹם.

וְזֵה הַרְמֵז בְּכַתוּב: "אֱלֹהִים דְּבַר בְּקַדְשׁוֹ אֶעֱלֶזָה". דְּהִינוּ "אֶעֱלֶזָה" (=5) – אֲשַׁמַּח בְּאוֹתָם חֲמִשָּׁה יָמִים שֶׁהֵם בְּלִי עוֹנוֹת. "אֲחַלְקָה" – אֲחַלְקָה אֶת הַ(=5) אוֹתָם חֲמִשָּׁה יָמִים, מִחֲשׁבוֹן 365 יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְיִשְׁאָר "שְׁכָם" בְּגַמְטְרִיָה 360 יָמִים, שְׁנִכְשָׁלִים בָּהֶם חָס וְשָׁלוֹם בְּעוֹנוֹת.

אֲבַל הַקַּב"ה, אֲבִינוּ אָב הַרְחֵמֵן רוּצָה שְׁגַם בְּאוֹתָם 360 יָמִים לֹא נִתְלַכְלַךְ. לְפִיכֵךְ "וְעַמְּךָ סְכוּת אֲמַדְד" – הַכּוֹנֵה הִיא כִּי שִׁיעוֹר הַכֶּשֶׁר סוּכָה הוּא שְׁלֵשׁ דְּפָנוּת, וְכָל דּוֹפֵן כֶּשֶׁר הוּא (בְּגוֹבָה שֶׁל) עַד עֲשָׂרִים אֲמָה. וּמֵאחֲרַי וְכָל אֲמָה הִיא שְׁשֵׁה טְפָחִים, נִמְצָא שְׁשָׁלֵשׁ דְּפָנוּת הֵן בְּדִיוּק 360 טְפָחִים.

וְלָכֵן נִמְצָא, שְׁכָל טְפָח וְטְפָח שְׁבַמִּידוּת הַסוּכָה מְכוּן כְּנֶגֶד יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה, לְכַפֵּר עַל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה. וְזֵהוּ שְׁרִמְזוּ הַכְּתוּב "וְעַמְּךָ סְכוּת אֲמַדְד" – דְּהִינוּ, אֲמַדּוּד עַמְּךָ וְגוֹבָה שֶׁל שִׁיעוֹר הַסוּכָה, שֶׁהֵם מְסַפְּר 360, כְּדִי לְכַפֵּר עַל 360 יָמִים, בָּהֶם עוֹשִׂים עוֹנוֹת, וְזֵהוּ שְׁכַתוּב בְּתִהִילִים (לט, ו): "הִנֵּה טְפָחוֹת נִתְתָּה יָמִי" – שְׁצַרִּיךְ לְשַׁבַּח אֶת

הבורא יתברך שנתן את הטפחים של שיעור סוכה לכפר לנו על 360 ימי השנה... ומוסיף הרה"ק בעל ה"שפתי צדיק" זיע"א, ואומר: "סוכה" ראשי תיבות "ויאמר ה' סלחתי כדברך". שכן, כאשר השכינה שרויה בינינו, הוא יתברך מושב אותנו בצלו בצילא דמהימנותא (=בסוכה), וסולח ומוחל על כל **עונותינו**... ("פנינים")  
"ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון"

על הכתוב, "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון", אומר הגאון מוילנא זיע"א: בדרך כלל אדם מקים את המצות באיבר מסוים. הנה, למשל, את הלולב הוא נוטל בידו, קריאת שמע הוא קורא בפיו, תפילין הוא מניח על זרועו ועל ראשו, וכך בכל המצות. אך יש רק שתי מצות שהאדם נכנס עם כל גופו בתוך המצוה – מצות סוכה, ומצות ישוב ארץ ישראל. ועל-כך רמז דוד המלך (תהילים עו, ג): "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון". "ויהי בשלם" – מתי האדם נכנס כשהוא שלם בגופו לתוך המצוה? ב"סוכו" – כשהוא יושב בסוכה. וגם כאשר "ומעונתו (=ביתו) בציון" – כשהוא דר בארץ ישראל).

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, שישב בסוכה עם קהל חסידיו, וירד גשם שוטף. הצטערו היושבים, שראו בכך סימן רע, כדברי חז"ל בגמרא (סוכה כח): "בזמן שיורדים גשמים בחג הסוכות, משל למה הדבר דומה? לעבד, שבא למזוג כוס לרבו, ושפך לו קיתון על פניו". אמר להם הרבי: חס ושלום שניפול לתוך עציבות. להיפך, אני רואה בכך סימן טוב! ונכון שכך כתוב בגמרא. אלא, שאפשר לומר, שהדבר דומה לאם שיש לה ילד מפואר ונפלא, והיא מפחדת מעינא בישא (=מעין הרע), ולכן היא יורקת לו על פניו. אף כאן, אנו – עיני ה' יתברך, מצוינים במעלות ובמידות טובות, אחרי שעברו עלינו כאלו ימים געלים ונוראים, וכדי שלא תשלוט בנו עין הרע, הוא יורק בפנינו, כסגולה להינצל מהמזיקין... ("פנינים")  
"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר (=אתרוג)..."

כתוב במדרש תנחומא (אמר ס', כב'): "ולקחתם לכם ביום הראשון" (של חדש תשרי), וכי ראשון הוא (שואלים חז"ל)? והלא טו' יום הוא (=היום החמש-עשרה בתדש)... אלא (משיבים חז"ל) ראשון הוא לחשבון **עונות**. אם וצריך להבין ענין זה מהי פונת חז"ל באומרם: "ראשון הוא לחשבון **עונות**"?  
בספר "פרים הצבי" מובא, שבאכילת אדם הראשון מעץ הדעת יש בחז"ל מחלוקת איזה פרי היה זה. והנה, אחת הדעות היא שפרי עץ הדעת היה אתרוג (בראשית רבה ט"ו). יוצא אפוא, כי החטא הראשון **שחטא** האדם הראשון התחיל מן האתרוג. וזהו הפשט של דרשת חז"ל, "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר..." "הדר – ראשון לחשבון **העונות**". שכן, זו היתה ה**עבירה** הראשונה לחשבון **העונות**, חשבון שמשתרך ונמשך עד היום...  
"המצטער פטור מן הסוכה"

מסופר כי באחת השנים נשבו בעיר ברדא רוחות חזקות ביותר בחג הסוכות. באותו זמן היה גר שם הגה"ק רבי אריה ליבוש זיע"א, אביו של הרה"ק בעל ה"דברי חיים" זיע"א, שכמעט נמנע מלישון בסוכה. אך אף-על-פי-כן אותה נפשו לקים מצות סוכה פדת, אבל לא רצה לישון לבד, ולכן הזמין אצלו את חייט העיר, כדי שישן עמו בסוכה. באחד הלילות הסתערו רוחות חזקות וגשמים עזים, והסוכה היתה מוצפת כלה במים, עד שגם החייט לא רצה ללכת אתו. נסה הרב לשדלו בדברים ובכסף, אך ללא הועיל, עד שלבסוף הבטיח לו מחצית מחלקו בעולם הבא, אם יבוא אתו! ועל-כך הסכים החייט ונענה לו. לאחר כמה שנים חלה אותו חייט ונפל למשכבו, והגיע למצב של גסיסה. לפתע ראה לפניו את דמותו של הרה"ק רבי אריה ליבוש זיע"א, שכבר היה בעולם האמת, עומדת לפניו ונכנסת אתו בדברים. שאל רבי אריה את החייט, אם זוכר הוא את אותו מעשה. החייט לא זכר מאומה מפל הנעשה, עד שנתן לו הרב כמה סימנים, ואז נזכר בכל המאורע. אמר לו הרב: הנה באתי לקחת אותך אתי להיכלי, ותשב שם לידי, ותקבל מחצית משכרי. אולם, הברירה בידיך: אם תרצה ותותר על הבטחתי – יוסיפו לך שנות חיים. הלה, שהיה אדם פשוט ומגושם, בחר בחיים, ומחל על ההבטחה. ומיד החל להזיע בכל גופו, ותוך כמה ימים ירד ממשכבו, וחזר לאיתנו. כעבור משך זמן, התבונן בכל מה שקרה אתו, ונקף אותו מצפוננו ולבבו בחרטה ובהתמרמרות על אשר עשה. כשנודע לו כי בן יש לאותו צדיק בעיר צאנו, הלא הוא הרה"ק בעל ה"דברי חיים" זיע"א, החליט לנסוע אליו. כשהגיע אל הצדיק, שפך לו את מר לבבו ואת כל אשר קרהו. הרבי שמע את סיפורו, וחינף קל עבר על פני קודשו, ונענה ואמר: אין מה לעשות, הטפש נשאר טפש במקומו... והמקח והממכר אף הוא נשאר על מקומו....

חג שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת-שְׁמַחַת תּוֹרָה

עֲרַשׁ ק' יד' תִּשְׁרִי תִשְׁע"ז (17.10.16)

כְּנִיסַת הַחֶג: 17:35

יְצִיאַת הַחֶג: 18:42

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בְּנֵי צִיּוֹן"

"חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים באספך מגרנך ומיקבך"

על הכתוב (דברים טו, יג): "חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים באספך מגרנך ומיקבך", דרשו חז"ל בגמרא (סכה יב): "באספך מגרנך ומיקבך, בפסולת גרן ויקב הכתוב מדבר".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע בחרה התורה לתאר את מהותו של חג הסוכות דוקא "בפסולת גרן ויקב"? ונראה לבאר ענין זה על-פי מה שכתב האריז"ל, שכל התורה והמצוות שהאדם עושה בעודו רשע, לא עולים למעלה, לצד הקדושה, אלא להיפך – הם הולכים לצד הקליפה (=הטומאה). ורק לאחר שחזר האדם בתשובה – אז מחזיר הוא את כל לימוד התורה והמצוות שעשה כשחטא, בחזרה לצד הקדושה.

וכפי דבריו הקדושים של האריז"ל (או"ח סימן תקע"א): "ודע, שכל המעשים (=המצוות) שאדם עושה, ותורה שלומו בעודו רשע – בעונותיו הרבים (הוא) מוסיף כח בקליפות (=כוחות הטומאה). (וכל זה), עד שחזר בתשובה – (שרק אז הוא) מוציא מהקליפה (את כל התורה והמצוות שהיו שבוים שם, ומחזירם לצד הקדושה)".

וזהו שרמזה התורה (בראשית כה, כו): "ויהי עשו איש ידע ציד". דהינו, היצר הרע, הוא שרו של עשו, הוא "ידע ציד" – כלומר, דרכו היא לצוד את התורה שאיש ישראל עושה בעודו רשע.

לפי זה מבאר ה"תפארת שלמה" (סכה, דיבור הראשון), שבחג הסוכות יש תיקון לתורה ולמצוות שקימו ישראל טרם ששבו בתשובה מעונותיהם וממעשיהם הרעים. שכן, כפי שלמדנו, כאשר האדם מקים תורה ומצוות כשהוא רשע, לפני שהוא חוזר בתשובה, נופלים כל תורתו ומצותיו בתוך הקליפות, ועתה הם בבחינת "פסולת גרן ויקב".

ועל-כך רומז הכתוב: "באספך מגרנך ומיקבך, בפסולת גרן ויקב הכתוב מדבר". שכן, בחג הסוכות יש תיקון ועליה לתורה ולמצוות של האדם שנפלו בקליפות, והם בבחינת "פסולת". ועתה, בחג הסוכות ניתן לאסוף/להוציאם מהקליפות, ולהשיבם לצד הקדושה.

"שמצוה גוררת מצוה, ועבירה גוררת עבירה" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

ידוע מהספרים הקדושים, שגם על חטא בשגגה צריכים אנו כפרה. ואמנם נכון ואמת, שעל חטא בשגגה לא נענשים, אולם מכיון שכלל גדול הוא בידינו, ש"עבירה גוררת עבירה" (מסכת אבות ד) – לכן, נמצא שעל-ידי חטא בשוגג, יכול האדם להיגרר לעבירות נוספות וחמורות יותר. שהרי, כאמור, "עבירה גוררת עבירה". על-כן, ראוי וצריך לעשות תשובה וכפרה על העבירות בשוגג, כדי לעצור את שרשרת העבירות.

ועתה, בא וראה מה שמצינו ב"דברי חיים" להגה"ק מצאנו זיע"א ("פי תבוא"): "שמעתי ממורי ז"ל (הרה"ק מראפשיץ זיע"א), שאמר בשם הקדוש (ה)אלקי האדמו"ר מוה"ר אלימלך זצ"ל ("הנעם אלימלך"), שצריך לעשות תשובה על עבירה ראשונה (=כונתו היא על עבירה שעבר בהיותו תינוק, כשלא היתה בו דעת), שאמרו עליו ("הנעם אלימלך") וצלה"ה, שעשה תשובה, ושרף את ידיו, על אשר הפה על שדי אמו, בהיותו תינוק... והנה, על כוונתך הוא, מחמת שעבירה גוררת עבירה... ולכן צריך לפשפש (במעשיו), עד בוא אל דבר קל למאד וכמעט לא נחשב...".

ומזה מסיק ה"דברי חיים", שצריך לעשות תשובה אפילו על עבירה שעשה בימי ינקותו, כדי שדבר זה לא יגרום לו לחטא בדבר יותר חמור, שהרי "עבירה גוררת עבירה". ולכן ראוי לעשות תשובה על-כך, כדי להפסיק את שרשרת העבירות.

על-פי זה יובן לנו, מדוע המקטרג מתעורר מיד לאחר יום הפיפורים, ורודף אחרי ישראל כדי להחטיאם, עד שהקב"ה מציל אותם ומחביאם בתוך הסכה, בתוך האור המקיף. וכפי שאומר הזוהר הקדוש (אמר ק), כי עשו הוא המקטרג שרודף תמיד אחרי יעקב (=ישראל), כדי לקטרג עליהם, כמו שכתוב (בראשית כו, מא): "וישטם עשו את



יעקב... ויאמר **עשו**... אהרנה את יעקב אחי". על-כן, בימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים, יעקב בורח מפני **עשו**. וכאמור, הקב"ה מציל את ישראל מיד **המקטרג** על-ידי הכניסה לסכה. שכן, אמת שאחרי יום הכיפורים כבר כבר הקב"ה לישראל על כל **עונותיהם**. אולם, מכיון שעד אז עשו ישראל תשובה מיראה מאימת יום **הדין**, נמצא שעדין נשארו ברשותם **עונות** בשגגה.

וזאת, כפי שמביא ה"קדושת לוי" (על-פי הגמרא, יומא פו), שעל-ידי תשובה שעושה האדם **מיראה** – **הזדונות** שלו הופכות לשגגות. אך אם עושה האדם תשובה **מאהבה** להקב"ה, **הזדונות** שלו הופכות ל**זכויות** (=למצות). והנה, בראש השנה וביום הכיפורים, עושים ישראל תשובה **מיראה**, מפחד יום **הדין**, כי המלך יושב על פס המשפט, ועל-כן **הזדונות** שברשותם הופכים לעבירות בשגגה. ומאחר ו"**עבירה** גוררת **עבירה**", רודף המקטרג אחר ישראל, כדי להחטיאם עוד. על-כן הושיב אותנו הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, בתוך **האור המקיף** של הסכה, כדי להאיר לנו מלמעלה **אור בהיר** ולסיע לנו לחזור בתשובה **מאהבה**, שאז **הזדונות** נעשות לנו **זכויות**. לכן אומר הזהר הקדוש: "כיון שיתבו בסופות, הא אשתזיבו מן מקטרגא, וקודשא בריך הוא תדי בבניו" (=כיון שיושבים בסופות, הם (=ישראל) ניצלים מן **המקטרג**, והקב"ה שמח בבניו).

שכן, על-ידי התשובה **מאהבה**, שאז כל הזדונות נהפכות ל**זכויות**, שוב אין עילה ל**מקטרג** לרדוף אחרינו, אלא, אדרבא – כל **העונות** שנהפכו ל**זכויות** הם בבחינת "**מצוה** גוררת **מצוה**" – דבר המסיע לנו לעבוד את ה' כל השנה בתורה ובמצות. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) **"שלא להפריד מן הבנין"**

הרב מנחם רקנטי כתב (פרשת "אמר"), שצריך לסמוך את האתרוג עם שאר המינים, "שלא להפריד מן הבנין" – פונתו, שארבעת המינים כנגד ארבע אותיות שם הוי"ה (=ה-ו-ה), ברוך הוא, כאשר האתרוג הוא כנגד האות ה' האחרונה משמו יתברך (=ה-ו-ה). לכן יש להצמיד את ארבעת המינים בשעת הנענוע, כדי לא להפריד חלילה את שמו יתברך.

ומספר שם הרקנטי, שבחג הסופות התארח בביתו חסיד אחד. ובלילה, כאשר ישן הרקנטי בסופתו, ראה בחלומו את אורחו כותב את השם המפורש, ומרחיק את ה-ה"א האחרונה משלשת האותיות הראשונות (=ה-ו-ה), ואמרתי לו: מה זה עשית? והשיב לי: כך נוהגים במקומנו. ואני בחלום מחיתי בו וכתבתי את השם שלם. כאשר התעוררתי, מאד השתוממתי על זה המראה, ואין מבין.

למחרת בבקר, בעת נטילת הלולב, הבחין הרקנטי, שאורחו מנענע את הלולב לבדו בלא אתרוג. והחלום הובהר למפרע. שכן, האתרוג הוא כנגד האות ה' האחרונה משם הוי"ה (=ה-ו-ה), וכאשר נענע את המינים ללא האתרוג הרי הוא מפריד את שם הוי"ה. ספר הרקנטי לאורחו את דבר חלומו, והוא חזר בו והתחיל לנענע עם האתרוג. וסים את דבריו הרקנטי וכתב, שחז"ל רמזו על סוד זה, שהלולב ומיניו מרמזים לאותיות השם המפורש.

הנה, במדרש אמרו: פרי עץ הדר זה הקב"ה, שנאמר: "הוד והדר לפניו (תהלים צו, ו). כפות תמרים, אף הוא רומז להקב"ה, שנאמר: "צדיק כתמר יפרח". וכן ענף עץ עבות (=ההדסים) רומז להקב"ה, שנאמר: "והוא עומד בין ההדסים" (זכריה א, ח). וכן ערבי נחל רומז להקב"ה, שנאמר: "סלו לרוכב בערבות" (תהלים סח, ה). **"אל תבואני רגל גאווה"**

פעם אחת שמעו מקורביו של האדמו"ר משינאווה (רבי יחזקאל שרגא הלברשטאם), שמודה הוא לבורא עולם על שזמן לו אתרוג כשר ומזהו לזג הסוכות. לפתע התערב אחד מהחסידים בשיחה, ואמר: "לי יש אתרוג נאה יותר משל אתרוגו של הרב". בשמוע הצדיק את דבריו, אמר לו מיד: "חוששני שאתרוגך פסול". מהר הלה ורץ לביתו, נטל את אתרוגו והביאו אל הרבי. הסיר הרב את עטיפת הפשתן, ולעיני כל התגלה אתרוג מדהים ביופיו, בגודלו ובצורתו. התבונן בו הרבי היטב, ומצא בו חור זעיר שחדר פנימה, שגרם לפסול את האתרוג.

פניו של החסיד החורו. פנה הוא אל הרב, ושאל אותו: "כיצד הרב ידע כי האתרוג שברשותך פסול. שכן, אמרו חז"ל הצדיק: "לא מדובר ברוח הקדש, ואין כאן כל פלא שידעתי שהאתרוג שברשותך פסול. שכן, אמרו חז"ל שהאתרוג הוא פרי של ענוה. ורמז לדבר: "אתרג" (בכתיב חסר) הוא ראשי תיבות של – **"אל תבואני רגל גאווה"** (תהלים לו, יב). משום כך, כשראיתי כיצד הנך מתגאה באתרוגך הבנתי מיד שהוא פסול. שכן, אתרוג

כשר אינו מביא לידי גאווה. חג שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת – שְׁמַחַת תּוֹרָה

עַרְשׁ קַיִד' תִּשְׁרִי תִשְׁע"ז (17.10.16)

כְּנִיסַת הַחֶג: 17:35

יְצִיאַת הַחֶג: 18:42

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיַּעֲקֹב נִסַּע סִכְתָּהּ וַיִּבֶן לָהּ בַּיִת"

עַל מִצְוֹת סִכָּה אֹמֵר הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ (אמור ק'), כִּי עֲשׂוּ הוּא הַמְּקַטְרֵג שְׂרוּדָף תְּמִיד אַחֲרֵי יַעֲקֹב (=יִשְׂרָאֵל), כְּדִי לְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית כו', מא'): "וַיִּשְׁטֵם עֲשׂוּ אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בָּרַכּוּ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ... אַהֲרָגָה אֶת יַעֲקֹב אַחִי". עַל-כֵּן, בַּיָּמִים שֶׁבִּין רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים, בּוֹרַח יַעֲקֹב מִפְּנֵי עֲשׂוּ/הַיִּצָר הָרַע, הַמְּבַקֵּשׁ לְהוֹרְגוֹ, וְנִצֵּל מִמֶּנּוּ רַק עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה.

וְזֶהוּ הַעֲנִין שֶׁבְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים שׁוֹלַח יַעֲקֹב מִנְחָה (לְעֲשׂוּ) אֶת הַשְּׁעִיר לְעֹזָאֵל, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב: "וְהַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לְעֹזָאֵל יַעֲמֵד חַי לְפָנָי ה' לְכַפֵּר עָלָיו, לְשַׁלַּח אֹתוֹ לְעֹזָאֵל הַמִּדְבָּרָה". וְזֹאת, כְּדִי שִׁילַף עֲשׂוּ לְדַרְכּוֹ, וְלֹא יִקְטֹרֵג עַל יִשְׂרָאֵל.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁבְּשַׁעַת הַנְּעִילָה בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים מִתְקַיֵּם בְּיִשְׂרָאֵל מָה שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית לג', טו'): "וַיִּשָּׁב (=שָׁב) בְּיוֹם הַהוּא עֲשׂוּ לְדַרְכּוֹ שַׁעֲרָה". דְּהֵינּוּ, הַמְּקַטְרֵג (=עֲשׂוּ) הוֹלֵךְ לוֹ לְדַרְכּוֹ שְׁלוֹ, וּמִנִּיחַ לְיִשְׂרָאֵל, וְאֵז הַקַּב"ה מְכַפֵּר לָהֶם (=לְיִשְׂרָאֵל) עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, שֶׁהֵרִי עֲשׂוּ/הַיִּצָר הָרַע הַמְּקַטְרֵג, נִפְרָד מֵהֶם וּמִנִּיחַ לָהֶם לְנַפְשָׁם.

וּמִכִּיּוֹן שֶׁהַמְּקַטְרֵג הֵלֵךְ לוֹ, וּפְרַשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, רוּצָה הַקַּב"ה לְשַׁמּוּחַ עִם בְּנָיו, וְלִכְן כָּתוּב (שִׁם לג', יז): "וַיַּעֲקֹב נִסַּע סִכְתָּהּ וַיִּבֶן לָהּ בַּיִת" – רְמִזָּה עַל קִיוֹם מִצְוֹת סִכָּה שִׁיִּשְׂרָאֵל מְקַיֵּמִים מִיַּד לְאַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים – שְׂאֵז יוֹשְׁבֵי יִשְׂרָאֵל בְּסוּכּוֹת, מוֹנִיגִים מִן הַמְּקַטְרֵג, וְהַקַּב"ה שְׁמַח עִם בְּנָיו. וּכְפִי דְבַרֵי הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ ("אִמֵּר" ק' מִתּוֹרָה): "וַיִּשָּׁב (=שָׁב) בְּיוֹם הַהוּא עֲשׂוּ לְדַרְכּוֹ. (וְכָל זֶה) אֵימַתִּי? בְּשַׁעַת נְעִילָה (שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים), שְׂאֵז הוּא (=הַיִּצָר הָרַע) נִפְרָד מֵהָעַם הַקְּדוּשׁ (=יִשְׂרָאֵל). וְהַקַּב"ה סוֹלַח לָהֶם (=לְיִשְׂרָאֵל) עַל חוֹבוֹתֵיהֶם, וּמְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. וּכִיּוֹן שֶׁהוּא, הַמְּקַטְרֵג, קִבֵּל אֶת דּוֹרוֹנוֹ (=הַמִּתְנָה שְׁלוֹ, הַשְּׁעִיר לְעֹזָאֵל) וְנִפְרָד מִיִּשְׂרָאֵל, מִיַּד הַקַּב"ה בָּא לְשַׁמּוּחַ עִם בְּנָיו, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב: "וַיַּעֲקֹב נִסַּע סִכְתָּהּ וַיִּבֶן לָהּ בַּיִת... עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הַמְּקוֹם סְכוּת". וּכִיּוֹן שִׁיּוֹשְׁבֵי יִשְׂרָאֵל בְּסוּכּוֹת – הֵם נִיִּצְלִים מִן הַמְּקַטְרֵג, וְהַקַּב"ה שְׁמַח בְּבָנָיו".

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מְכָל זֶה, כִּי עַל-יְדֵי הִישִׁיבָה בְּסוּכּוֹת זוֹכִים יִשְׂרָאֵל לְהִינָצֵל מִן הַמְּקַטְרֵג. שְׁכֵן, אֹמֵר הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ, כְּאֲשֶׁר יוֹשְׁבֵי יִשְׂרָאֵל בְּסוּכָה, יוֹשְׁבֵי הֵם תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׁכִינָה, הַפּוֹרֶשֶׁת אֶת כְּנָפֶיהָ עַל בְּנֵיהָ. וְזֹאת, כְּפִי שְׁמוּבָא בְּזֹהָר (רַעֲיָא מֵהִימְנָא "פִּינְחָס", מִתּוֹרָה): "הַשְּׁכִינָה הִיא סִכָּה הַמְּגִינָה עֲלֵיהֶם (=עַל יִשְׂרָאֵל), וּפּוֹרֶשֶׁת אֶת כְּנָפֶיהָ עֲלֵיהֶם כְּאֵם עַל בָּנִים".

וְכֵן מְבוֹאֵר בְּדַבְרֵי הָאֲרִיז"ל (שַׁעַר הַכְּנוּת סוּכּוֹת, דְּרוֹשׁ ד'): הַיּוֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַסִּכָּה מוֹקֵף בְּאוֹר מְקִיף. וּבְלָשׁוֹן קוֹדֶשׁוֹ: "וְהִנֵּה, זֶהוּ טַעַם מִצְוֹת סִכָּה כָּל שְׁבַעַת הַיָּמִים שֶׁל הַחֶג. כִּי הִנֵּה, עֲנִין הַסִּכָּה הוּא אוֹר מְקִיף... וְאִנְחָנוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים... עוֹשִׂים סִכָּה, וַיּוֹשְׁבִים בְּצֵל אוֹר הַמְּקִיף הַהוּא... כְּדִי שְׁנַמְשִׁיד אֵלֵינוּ מִן הָאוֹר הַמְּקִיף הַהוּא".

וּמוֹסִיף עַל דְּבָרָיו הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר": "וְתַדַּע, שֶׁעַל-יְדֵי הָאֲרֵת אוֹר הַמְּקִיף בּוֹרַחִים כָּל הַחִיצוֹנִים, כְּמָה דָּאֵת אִמֵּר (=כְּמוֹ שְׁכַתוֹב) (דְּבָרִים כח', י'): 'וַיִּרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ'. 'עָלֶיךָ דִּיקָא, (וְזֶהוּ הַ) אוֹר (הַ)מְקִיף אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל, (וְעַל-יְדֵי כֵךְ) 'וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ'. וּמְקוֹר דְּבָרָיו מִדְּבַרֵי הָאֲרִיז"ל (שַׁעַר הַכְּנוּת דף ב'), הַכּוֹתֵב: "אֵין לָךְ דְּבַר שְׂדוּחָה אֶת הַקְּלִיפּוֹת כְּמוֹ אוֹר הַמְּקִיף, לְפִי שְׂאֵין יְכוּלֵת בְּקְלִיפּוֹת לִיבּוֹק וּלְהַתְּאָחוּז בּוֹ, בְּאוֹר הַמְּקִיף...".

הָרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים, שֶׁהַסִּכָּה הִיא בְּבַחֲנֵית אוֹר מְקִיף, הַמְּבַרֶיחַ אֶת כָּל הַחִיצוֹנִים (=כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה). לְפִי זֶה, מְבוֹאֵרִים הֵיטֵב דְּבַרֵי הַזֹּהָר בְּ"רַעֲיָא מֵהִימְנָא", שְׁכַתוֹב יוֹשְׁבֵי יִשְׂרָאֵל בְּסוּכּוֹת, הֵם נִיִּצְלִים מִן הַמְּקַטְרֵג, כְּמוֹ שֶׁהִבְאֵנוּ לְעִיל: "וּכִיּוֹן שִׁיּוֹשְׁבֵי יִשְׂרָאֵל בְּסוּכּוֹת, הֵם נִיִּצְלִים מִן הַמְּקַטְרֵג, וְהַקַּב"ה שְׁמַח בְּבָנָיו". שְׁכֵן, כְּאֹמֵר, הָאוֹר הַמְּקִיף מְבַרֶיחַ אֶת הַחִיצוֹנִים, וְאֵז הַקַּב"ה שְׁמַח עִם בְּנָיו, בְּתוֹךְ הַסִּכָּה.

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁלְכַךְ הַתְּכּוֹנוֹ רְבוּתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים זִיע"א, שֶׁהַפְּלִיאָה מְאֹד בְּשִׁבַח מִצְוֹת הַסִּכָּה, שֶׁהִיא גְּדוּלָה מְכָל הַמִּצְוֹת. שְׁכֵן, בְּמִצְוֹת סִכָּה נִכְנַס הָאָדָם כְּלוֹ לְתוֹךְ הַסִּכָּה, וְאִפִּילוֹ עִם מְגַפְיוֹ וּמִנְעָלָיו שֶׁעַל רַגְלָיו, מָה שֶׁלֹּא מְצִינּוּ בְּשָׂאָר

המצות. וזאת, כפי שכותב הגאון מוילנא, שיש שתי מצות שהאדם נכנס עם כל גופו בתוך המצוה – מצות סכה, ומצות ישוב ארץ ישראל. ועל-כך רמז דוד המלך (תהילים עו', ג): "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון". "ויהי בשלם" – מתי האדם נכנס כשהוא שלם בגופו לתוך המצוה? ב"סוכו" – כשהוא יושב בסכה. וגם כאשר "ומעונתו (=ביתו) בציון" – כשהוא דר בארץ ישראל). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים"

חכמי ישראל תוהים, על שום מה קבעה התורה את חג הסכות בתשרי – ולא בניסן. שהרי, את חג הסכות הוגגים אנו, כי בסכות הושיב הקב"ה את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים, ויציאת מצרים היתה בניסן, ולא בתשרי.

הסבר מענין ומאלף מביא בענין זה רבי יעקב בן אשר, "בעל הטורים", הנוקט בשיטתו של רבי אלעזר בן הורקנוס במסכת סכה (יא, עב), שכשהיו בני ישראל במדבר, לא עשו להם סכות ממש, אלא "ענני כבוד" סוכו עליהם, וכך כותב "בעל הטורים": "והסכות שאמר הכתוב שהושיבנו בהם הם ענני הכבוד, שהקיפם בהם (=הקב"ה את בני ישראל במדבר), לבל יכו בהם השרב והשמש. ודוגמא לכך צונו לעשות סכות, כדי שנוכח נפלאותיו ונוראותיו. ואף-על-פי שיצאנו ממצרים בחדש ניסן, לא צונו לעשות סכה באותו הזמן, לפי שאלו ימות הקיץ, ודרך כל אדם לעשות סכה לצל, וכך לא תהיה ניכרת עשייתנו בהם, שהיא במצות הבורא יתברך. לכן צוה אותנו, שנעשה סכה בחדש השביעי (=בתשרי), שהוא זמן הגשמים, ודרך כל אדם לצאת מסכותו ולישב בביתו. ואנחנו יוצאים מן הבית לישוב בסכה – ובזה יראה לכל, שמצות המלך היא לעשותה".

אם כך, והסכות שעשה הקב"ה לישראל היו זכר לענני הכבוד, צריכים אנו לדעת איך זכו ישראל לענני כבוד שסככו עליהם, שלא יכה בהם שרב ושמש – שהרי אין הקב"ה עושה נסים לחינם.

ביאור נפלא על-כך כותב הרה"ק רבי דוד מדינוב זיע"א, בספר "צמח דוד" (סוכות ד"ה), שענני הכבוד שהקיפו את ישראל במדבר נוצרו דוקא מעונותיהם של ישראל, כאשר שקעו במצרים ב-מט' (=49) שערי טומאה!

וכפי דבריו הקדושים: "למען ידעו דרתיכם (כי בסכות הושבתי את בני ישראל), (את) החיבה היתרה שעשיתי לישראל, כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים...כשהוצאתי אותם ממצרים... העונות (שלהם) מ-מט' שערי טומאה... הפכתי את הכל לזכות, עד שנעשה מזה אור מקיף... וזכו לענני כבוד"

וצריכים אנו להבין, איך נהפכו עונותיהם של ישראל לאור המקיף/לענני כבוד שהקיפו והגנו על בני ישראל. ויש לומר, שבני ישראל כשיצאו ממצרים היו בבחינת "ואת ערם ועריה" (שהיו עירומים – בלי תורה ומצות). ומחמת קושי השיעבוד שקעו הם במצרים ב-מט' שערי טומאה, עד שמצינו במדרש, שהשר של מצרים טען בשמים (לפני שנבקע הים), ואמר לפני ה' יתברך: "מה נשתנו אלו מאלו? (הרי) הללו (=המצרים) עובדי עבודה זרה, והללו (=ישראל) עובדי עבודה זרה". אם כך, איך נהפכו להם עונותיהם לזכויות ולענני הכבוד?

אלא, הנה למדנו בגמרא, שעל-ידי תשובה שעושה האדם מיראה – הזדונות שלו (=העבירות שעשה במתכוון) הופכות לשגגות (=לעבירות שעשה בלי כוונה). אך אם עושה האדם תשובה מאהבה להקב"ה, הזדונות שלו הופכות לזכויות (=למצות). ויש לומר שאחרי שבני ישראל ראו את עשר המכות שהביא הקב"ה על מצרים, ואיך בקע להם את הים וטבע בו את המצרים, וכל אחד מישראל ראה את מעבידו המצרי מת על שפת הים, מיד עשו תשובה מאהבה לה' יתברך, ועל-ידי כך נהפכו כל עונותיהם לזכויות, ומהם עשה הקב"ה ענני כבוד לישראל, שהקיפום והגנו עליהם במדבר. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "שמחת התורה"

הצדיק רבי נפתלי מרופשיץ, אמר פעם באזני מקורביו: מעולם לא נצחני אדם בדברים, כי אם בעל עגלה אחד, ומעשה שהיה, כך היה: בשעת ההקפות בליל שמחת תורה, התבוננתי בבעל עגלה אחד, כשהוא רוקד ומזמר בהתלהבות רבה, ושמחתו אינה יודעת גבול. בתום ההקפות נגשתי אל האיש, שהפרתיו כפור ועם הארץ, ואמרתי לו בבדיחות הדעת: מה פשר השמחה שקפצה עליך הלילה הזה? כלום רב חלקך בלמוד התורה כל ימות השנה, שאתה משמח את עצמך בשמחת תורה? הביט בי העגלון בעיניו תמהות, וקרא בקול נמרץ: ואם אח שלי עושה "שמחה", האם איני צריך לשמוח בשמחתו...?

חג שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת – שְׁמַחַת תּוֹרָה

כְּנִיסַת הַחֹג: 17:35

יְצִיאַת הַחֹג: 18:42

עַרְשׁ קַיִד' תִּשְׂרִי תִשַׁע"ז (17.10.16)

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּשְׁם שְׁחַל שָׁם שָׁמַיִם עַל הַחֲגִיגָה, כִּף חָל שָׁם שָׁמַיִם עַל הַסּוּפָה..."

מְבוֹאֵר בְּדַבְרֵי הָאֵר"י זצ"ל, ש"סופה" בַּגְּמַטְרִיָּה 91, וְהִיא צְרוּף שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ – "י-ה-ו-ה" ו-"א-ד-נ-י".  
וּבְאֵמַת, שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוּ מִתְחַלְקִים בְּאוֹתוֹת הַמְּלָה 'סוּפָה': הִנֵּה, הָאוֹתוֹת 'טו' מִהַמְּלָה 'סוּפָה' הֵן בַּגְּמַטְרִיָּה  
"י-ה-ו-ה" (=26), וְאֵילוּ הָאוֹתוֹת 'סוּפָה' הֵן בַּגְּמַטְרִיָּה "א-ד-נ-י" (=65), וְשְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוּ בִּיחַד הֵם,  
כְּאֵמֹר, צִירוּף שֶׁל 'סוּפָה' (91=26+65).

נִמְצָא, לְפִי זֶה, שְׁכַפְאֵר אָנוּ יוֹשְׁבִים בְּצֵל הַסּוּפָה, אָנוּ בְּעֵצִים יוֹשְׁבִים בְּצֵל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַלְלוּ – "י-ה-ו-ה"  
ו-"א-ד-נ-י", וְלִכְךָ הִתְכַּוְּנוּ חו"ל, בְּאוֹמְרָם בַּגְּמַרָּא (סוכה ט'): "כִּשְׁם שְׁחַל שָׁם שָׁמַיִם עַל הַחֲגִיגָה, כִּף חָל שָׁם  
שָׁמַיִם עַל הַסּוּפָה..." שֶׁכֵּן, נֶאֱמַר עַל חֹג הַסְּכוּת: "וַחֲגַתְּם אֹתוֹ חֹג לָהּ" – מָה חֹג לָהּ, אֵף סוּפָה לָהּ. שֶׁכֵּן, כְּפִי  
שְׂאֵמְרָנוּ, שָׁם שָׁמַיִם (=שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ – "י-ה-ו-ה" ו-"א-ד-נ-י") חָלִים עַל הַסּוּפָה.

וְהִנֵּה, יְדוּעַ וּמְפֹרָסִם בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, בְּשֵׁם הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ וְכַתְּבֵי הָאֵר"י זצ"ל, שְׁכַל הַהֲשַׁפְּעוֹת שֶׁהַקַּב"ה מְשַׁפֵּיעַ  
לְנִבְרָאִים בְּאוֹת עַל-יְדֵי (=בְּגִלְל) הַיְחוּד (=הַחִיבוּר) הַקְּדוּשׁ שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ "י-ה-ו-ה" ו-"א-ד-נ-י", וְשְׁנֵי שְׁמוֹת  
אֵלוּ הֵם צִינּוּרוֹת הַשְּׁפָעַ, שְׁעַל-יָדָם מְשַׁפֵּיעַ הַקַּב"ה חַיּוֹת וְשַׁפְּעַ לְנִבְרָאִים.

וְזֶהוּ הַעֲנִין שִׁישְׂרָאֵל עוֹנִים "אֲמִן" עַל כָּל הַבְּרָכוֹת. שֶׁכֵּן, "אֲמִן" הוּא בַּגְּמַטְרִיָּה 91, וְהוּא צְרוּף שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת  
הַקֹּדֶשׁ – י-ה-ו-ה (=26) ו-"א-ד-נ-י" (=65), (91=26+65) – וְעַל-יְדֵי כִּף שְׂאֵנוּ אוֹמְרִים "אֲמִן" בְּכוֹנֵה עַל הַבְּרָכוֹת  
יֹרֵד הַשְּׁפָעַ מְשַׁמֵּם לְמַטָּה לְעוֹלָם הַזֶּה. (וְצָרִיכִים לְכוֹן בְּאֵמִירַת ה"אֲמִן" – "אֵהָדוּנָהּ", שֶׁהוּא שִׁילוּב שֶׁל שְׁנֵי  
הַשְּׁמוֹת "י-ה-ו-ה" ו-"א-ד-נ-י").

עַל-פִּי הָאֵמֹר, נִבְיִן גַּם מָה שְׁמְבוֹאֵר בְּדַבְרֵי הָאֵר"י זצ"ל, שְׁצָרִיף לְכוֹן בְּשַׁעַה שְׂאוֹמְרִים "פּוֹתַח אֵת יָדְךָ" בְּשֵׁם  
פִּא"י – שְׁמְקוּרוֹ מִרְאֵשֵׁי הַתִּיבוֹת: "פּוֹתַח אֵת יָדְךָ", וּמְסַפְרוֹ 91 – בְּדִיוֹק כְּמִנְיֵן שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ "י-ה-ו-ה"  
ו-"א-ד-נ-י". וּבְזִכּוֹת שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוּ פּוֹתַח כְּבִיכּוֹל הַקַּב"ה אֵת יָדָיו, "וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן" – כִּיּוֹן שְׁכַפְאֵמֹר  
צִינּוּרוֹת אֵלוּ הֵם צִינּוּרוֹת הַשְּׁפָעַ, שְׁדַרְכֶם יֹרֵד שְׁפָעַ שֶׁל פְּרִנְסָה לְעוֹלָם.

בְּעֲנִין הַפְּרִנְסָה יֵשׁ לְהוֹסִיף מָה שֶׁהוּדְפָס בְּסִידוּרִים בְּשֵׁם הָאֵרִיז"ל, כִּי כְּשְׂאוֹמְרִים אָנוּ בַּתְּפִילָה "פּוֹתַח אֵת יָדְךָ",  
צָרִיף לְכוֹן וְלִהְתַּפְּלֵל עַל הַפְּרִנְסָה. וְכִפִּי שְׁמַבִּיא הַשְּׁל"ה הַקְּדוּשׁ: "צָרִיף לְכוֹן 'פּוֹתַח אֵת יָדְךָ' – רִאֲשֵׁי תִיבוֹת  
"פִּאִי", כְּמִנְיֵן (=גְּמַטְרִיָּה) שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת "י-ה-ו-ה" ו-"א-ד-נ-י"... וְלְפִי דַבְרֵי הַזֹּהָר (תִּיקוּנִים ז): "צָרִיף לְכוֹן  
(כְּשְׂאוֹמְרִים 'פּוֹתַח אֵת יָדְךָ'), אֵל תִּקְרָא 'יָדְךָ', אֵלָּא 'יָדְךָ' – (כְּלוּמְרָ), שְׁנֵי יוֹדִי"ן שֶׁהַקַּב"ה פּוֹתַח: יוֹדֵי שֶׁל  
"י-ה-ו-ה", וּמְשַׁפֵּיעַ ל-יוֹדֵי שֶׁל "א-ד-נ-י", וּמִשָּׁם יוֹשְׁפָעַ לְכָל הָעוֹלָמוֹת – עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים".

מְבוֹאֵר מְכַאן, כִּי הַפְּרִנְסָה נִמְשַׁכַּת מִשְׁנֵי שְׁמוֹת – "י-ה-ו-ה" ו-"א-ד-נ-י" – שְׁמְסַפְרָם בַּגְּמַטְרִיָּה עוֹלָה 91, כְּמִנְיֵן  
"פִּאִי" (וְכֵן כְּמְסַפֵּר "סוּפָה" (=91)).

וְצָרִיף לְדַעַת, שְׁעֵיקָר הַשְּׁפָעַ נִמְשָׁךְ מִשְׁתֵּי הַיּוֹדִי"ן (=אוֹתוֹת ה-י) שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוּ. וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר: "פּוֹתַח אֵת  
יָדְךָ", אֵל תִּקְרָא 'יָדְךָ', אֵלָּא 'יָדְךָ', מְכַיּוֹן שֶׁהַקַּב"ה פּוֹתַח אֵת שְׁתֵּי הַיּוֹדִי"ן הָאֵלֶּה (י) שֶׁל "י-ה-ו-ה" וְי' שֶׁל  
"א-ד-נ-י" כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ לָנוּ שְׁפָעַ רַב טוֹב.

וְהִנֵּה, מְקַרָּא מְלֵא דְבַר הַכְּתוּב (דְּבָרִים יד, כב'): "עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר אֵת כָּל תְּבוּאֹת זֵרַעְךָ הַיֵּצֵא הַשְּׂדֵה שְׁנָה שְׁנָה". וְדַרְשׁוּ  
חו"ל (שַׁבַּת קִיט'): "עֶשֶׂר בְּשִׁבִיל שְׁתַּעֲשֶׂר". וְצָרִיף לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שֶׁכֵּן, אֵיפֹה רְמוּז כָּאן שְׁעַל-יְדֵי הַמְעַשֵּׂר הָאָדָם  
יִתְעַשֵּׂר? הֲלֹא בְּפִסּוּק כְּתוּב "תַּעֲשֶׂר", בְּשִׁין שְׁמַאֲלִית, וְלֹא בְּשִׁין יְמִנִית.

וְיֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהִנֵּה כְּתוּב בַּתּוֹרָה (בַּמִּדְבָּר יח, כו'): "וְאֵל הַלּוֹיִם תִּדְבֹּר וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת  
הַמְעַשֵּׂר... וְהִרְמַתֶּם מִמֶּנּוּ תְרוּמַת ה' מִעֶשֶׂר מִן הַמְעַשֵּׂר". כְּלוּמְרָ, אֵת הַמְעַשֵּׂר שְׁנוֹתֵן יִשְׂרָאֵל לְלוֹי, מִמֶּנּוּ נוֹתֵן הַלּוֹי  
לְכֹהֵן מְעַשֵּׂר. וְזֶהוּ מְעַשֵּׂר מִן הַמְעַשֵּׂר.

וְכַתַּב ה' אֶת הַיּוֹם הַזֶּה בְּיָדָיו: "דַּע כִּי הַמַּעֲשֵׂר בְּסוּד י' שֶׁל הוֹי"ה (י.ה.ה.), וְהַמַּעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר בְּסוּד י' שֶׁל אֲדֹנָי". וּמִסִּים הָאֲרִיז"ל, וְאוֹמֵר שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מִתְיַחֲדִים שְׁנֵי שְׁמוֹת יְהוָה אֲדֹנָי, בְּשִׁילוּב בְּסוּד "יֵאֱהוּדָנָה". הֵנָּה, מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הָאֲרִיז"ל יְסוּד נִפְלָא, שֶׁעַל-יְדֵי שְׁמֵפְרִישִׁים מַעֲשֵׂר לְלוֹי נִפְתַּח הָאוֹת י' שֶׁל הוֹי"ה (י.ה.ה.), וְעַל-יְדֵי שֶׁהָלוּי מִפְרִישׁ לְאַחַר מִכֵּן מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר לִכְהֵן נִפְתַּח הָאוֹת י' שֶׁל אֲדֹנָי, וּמוֹשְׁפֵעַ מִכָּאֵן שִׁפְעַ רַב שֶׁל פְּרָנְסָה, כְּנִרְמֹז בְּ"פּוֹתַח אֶת יָדְךָ" – אֵל תִּקְרָא "יָדְךָ", אֶלָּא "יָדְךָ". דְּהֵינּוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת י' שֶׁל י.ה.ה. אֲדֹנָי.

וְזֶהוּ שְׁכַתוּב בְּנִבְיָא (מְלֹאכֵי ג' י'): "הֵבִיאוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂר אֶל בֵּית הָאוֹצֵר, וְיִהְיֶה טָרֶף בְּבֵיתִי, וּבְחֲנוּנֵי נָא בְּזֹאת אָמַר ה' צְבָאוֹת, אִם לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֶת אַרְבוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהִרִיקֹתִי לָכֶם בְּרִכָּה עַד בְּלִי דֵי". וְצָרִיךְ לְהִבִּין אֶת דְּקִדּוּק הַמִּלִּים "הֵבִיאוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂר". שֶׁהָרִי, אֶפְשָׁר הִיָּה לְכַתּוּב "הֵבִיאוּ אֶת הַמַּעֲשֵׂר", בְּלִי הוֹסְפָה שֶׁל הַתִּיבָה "כָּל". אֶלָּא, יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהִיּוֹת וּמְבוֹאֵר בְּדַבְרֵי הָאֲרִיז"ל, שֶׁכָּל הַפְּרָנְסָה נִמְשַׁכֶּת מִשְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת י' שֶׁל הוֹי"ה אֲדֹנָי, לְכֵן דְּקִדְק בְּנִבְיָא לוֹמֵר "הֵבִיאוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂר...". דּוֹקָא "כָּל", רִאשִׁי תִיבּוֹת כְּהֵן לְוִי – לוֹמֵר לָךְ, שֶׁעַל-יְדֵי הַמַּעֲשֵׂר לְלוֹי וְהַמַּעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר, שְׁנוֹתֵן הָלוּי לִכְהֵן, שֶׁהֵם כְּנִגְדֵי שְׁתֵּי הַיָּדִים, וְעַל-יְדֵי זֶה "אֶפְתַּח לָכֶם אֶת אַרְבוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהִרִיקֹתִי לָכֶם בְּרִכָּה עַד בְּלִי דֵי". שְׁכֵן, שִׁפְעַ זֶה הוּא בְּבַחֲנֵת "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ", שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ כְּבִיכּוּל פּוֹתַח אֶת יָדָיו – שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת הֵי-י' מֵהַשְּׁמוֹת י.ה.ה. אֲדֹנָי – כְּדֵי לְהַשְׁפִּיעַ שִׁפְעַ רַב טוֹב לְבָנָיו, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. עַל-פִּי הָאֲמוּר, יוֹמֵתֵק לָנוּ לְהִבִּין מָה שֶׁהַתְּפִלָּל יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּדַרְכּוֹ לְחָרֵן אֶל בֵּית לָבֵן הַרְשָׁע (בְּרִאשִׁית כח, כ'): "וַיִּדַר יַעֲקֹב נְדָר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי בַדֶּרֶךְ הַזֶּה... וְשָׁבְתִי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי... וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לָךְ". דְּהֵינּוּ, שִׁיעֲקֹב הַתְּפִלָּל לָהּ, שִׁיעֲפִיעַ לוֹ פְּרָנְסָה, מִשְׁתֵּי הַיָּדִים י.ה.ה. אֲדֹנָי וְעַל-כֵּן אָמַר "וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לָךְ" – לִיחַד שְׁנֵי יָדָיו ("עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ") שֶׁל ב' שְׁמוֹת י.ה.ה. אֲדֹנָי, שְׁמָהֶם נִמְשָׁךְ שִׁפְעַ רַב טוֹב לְעוֹלָם (י' כִּידוּעַ בְּגַמְטְרִיָּה עֲשׂוּר).

מֵעַתָּה יִתְבָּאֵרוּ הֵיטֵב דְּבַרֵי חוֹז"ל, שֶׁהַקֵּב"ה מַשְׁפִּיעַ בְּחַג הַסּוּכּוֹת שׁוֹבֵעַ בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁהִבְאֵנוּ, שִׁיעֲקֹב אָבִינוּ הוּא כְּנִגְדֵי חַג הַסּוּכּוֹת ("וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתּוֹ"). שְׁכֵן, יַעֲקֹב הִיָּה כְּאֲמוּר הָרִאשׁוֹן שֶׁהַתְּפִלָּל עַל הַפְּרָנְסָה, כְּשֶׁאָמַר "וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ", וְהוֹסִיף בְּהַמְשָׁךְ תְּפִילָּתוֹ "וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לָךְ", שֶׁהַתְּכּוּן לִיחַד שְׁתֵּי יָדָיו שֶׁל שְׁמוֹת י.ה.ה. אֲדֹנָי, שְׁמָהֶם נִמְשַׁכֶּת הַפְּרָנְסָה. וְלָכֵן, דּוֹקָא בְּסִכּוֹת מִתְעוֹרֵר הַשִּׁפְעַ מִ-ב' שְׁמוֹת אֵלוֹ – י.ה.ה. אֲדֹנָי – שֶׁהֵם בְּגַמְטְרִיָּה סוּכָה.

(רִאשׁוֹי לְהוֹסִיף, כְּשֶׁאוֹמְרִים "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ" צָרִיךְ לְכּוּן גַּם בְּשֵׁם חַת"ךְ – שְׁמִקּוּרוֹ מִסּוּפֵי הַתִּיבּוֹת "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ". וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁשֵּׁם קְדוּשׁ זֶה, חַת"ךְ, נִרְמֹז בְּפִסּוּק "וְהִיִּית אֶף שְׁמִחָה" – סוּפֵי תִיבּוֹת חַת"ךְ – שׁוּזָה סוּד הַפְּרָנְסָה – לְהִיּוֹת בְּשְׁמִחָה כָּל הַזְּמַן. וְלָכֵן צִוְּנוּ ה' יִתְבָּרֵךְ בְּחַג הַסּוּכּוֹת, שֶׁהוּא כִּידוּעַ, בְּתַחֲלִיל הַשָּׁנָה עַל הַשְּׁמִחָה – "וְהִיִּית אֶף שְׁמִחָה" – פִּינּוּן שֶׁאֵם הַשָּׁרֵשׁ/תַּחֲלִיל הַשָּׁנָה הוּא בְּשְׁמִחָה, אֲזִי תִמְשָׁךְ לָנוּ שְׁמִחָה וּפְרָנְסָה לְכָל הַשָּׁנָה כְּלָה. וְעַל-כֵּן רְמִזוּ גַם חוֹדְשֵׁי רִאשִׁית הַשָּׁנָה – תְּשׂרִי, חֶשְׁוֹן, כֶּסֶלּוֹ – שֶׁהֵם רִאשִׁי תִיבּוֹת הַשֵּׁם חַת"ךְ. וְכֵן הַפְּרָשִׁיּוֹת שְׁפּוֹתַחּוֹת אֶת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה – בְּרִאשִׁית, נֹחַ, לָךְ לָךְ – סוּפֵי תִיבּוֹת חַת"ךְ). (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וְלִקְחָתֶם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר (=אֶתְרוֹג)..."

פַּעַם אַחַת הִיָּה מַחְסוֹר גְּדוֹל בְּאֶתְרוֹגִים, וְלָרַב הַקְּדוּשׁ רַבִּי חַיִּים מֵאִיר יִתְזַקָּא לִזְע"א לֹא הִיָּה אֶתְרוֹג, וְהַצְדִּיק הִיָּה שְׂרוּי בְּצַעַר גְּדוֹל. קְרוֹב לְחַג נוֹדַע לְחַסִּידִים כִּי בְּקַפְרִיסִין יֵשׁ לְגַבִּיר אַחַד אֶתְרוֹג מִהוֹדֵר בְּתַכְלִית הַהִידוּר. מִיָּד נִסְעוּ אֵלָיו הַחַסִּידִים, וְהַפְּצִירוּ בּוֹ לְמַכּוֹר לָהֶם אֶת אֶתְרוֹגוֹ בְּשִׁבִיל הָרַבִּי, אוֹלָם הַגַּבִּיר לֹא הִסְכִּים בְּשׁוּם פְּנִים וְאוֹפֵן. אַחַר-כֵּן אָמַר לָהֶם: "אִם הָרַבִּי יִבְטִיחַ לִי בֵּן זָכַר, אֶתֵּן לוֹ אֶת הָאֶתְרוֹג בְּמַתָּנָה". הַבְּטִיחוּ לוֹ הַחַסִּידִים שִׁמְסְרוּ אֶת הַתְּנָאִי לְרַבִּי, וּבּוֹדָאִי יִבְרַךְ אוֹתוֹ הָרַבִּי, כְּדֵי שִׁפְקֹד בְּבֵן זָכַר. נִתַּן לָהֶם הַגַּבִּיר אֶת הָאֶתְרוֹג, אוֹלָם הוֹסִיף, שֶׁאֵם הַהִבְטָחָה לְבֵן זָכַר לֹא תִתְקַם בְּשָׁנָה זוֹ, לֹא יֵצֵא הָרַב יְדֵי חוֹבָה בְּאֶתְרוֹג. כְּשֶׁבָאוּ הַחַסִּידִים בְּעֶרֶב חַחַג אֶל הָרַבִּי עִם הָאֶתְרוֹג, נִתְמַלֵּא הוּא שְׁמִחָה גְדוֹלָה, וְכָל הַלֵּילָה לֹא יָשׁוּ, אֶלָּא עֲמַד וְצַפָּה לְאוֹר הַבְּקָר, כְּדֵי שִׁיּוּכַל לְבָרֵךְ עַל הָאֶתְרוֹג. כְּשֶׁהִגִּיעַ אוֹר הַבְּקָר, הַתְּכּוּנָן הָרַב בְּדַבְּקוֹת רַבָּה לְבָרֵךְ עַל הָאֶתְרוֹג, וְאִזּוּ סִפְרוּ לוֹ הַחַסִּידִים אֶת הַתְּנָאִי שֶׁל הַגַּבִּיר, בְּעַל הָאֶתְרוֹג. מִיָּד נִהְפְּכָה שְׁמִחָתוֹ שֶׁל הָרַבִּי לְתוֹגָה (=לְעֶצֶב), וּבְאִין אָמַר וּדְבָרִים, הִנִּיחַ אֶת הָאֶתְרוֹג מִיָּדוֹ, וְהַחֲלִיל מִתְהַלֵּךְ בְּבֵיתוֹ מִצֵּד לְצֵד, כְּדֵי לְשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשׁוֹ (=לְחַפְּשׁ מוֹצֵא אַחֵר). וְכֵן עָבַר עָלָיו כְּמַעֲט כָּל הַיּוֹם. לְפָנֹת עֶרֶב, כְּאֲשֶׁר רָאָה הָרַב שְׁכַמְעֵט שְׁקָעָה הַשֶּׁמֶשׁ, וְעוֹד מַעֲט כְּבָר לֹא יוּכַל לְבָרֵךְ עַל הָאֶתְרוֹג, עֲמַד וְאָמַר: "יְהִי מָהוּ אֲנִי מוֹכְרָח כְּבָר לְהַבְטִיחַ לְגַבִּיר", וְהַבְטִיחַ לְאוֹתוֹ הַגַּבִּיר בֵּן זָכַר, וְאַחַר עֲמַד וּבְרַךְ עַל הָאֶתְרוֹג. וְאָכַן, בְּאוֹתָהּ שָׁנָה נוֹלַד לְאוֹתוֹ הַגַּבִּיר בֵּן זָכַר...

חַג שְׁמִחָה לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשַׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

כניסת החג: 17:35

פרשת השבוע: סכות-שמחת תורה

יציאת החג: 18:42

ערש"ק יד' תשרי תשע"ז (17.10.16)

הפטרה: "הנה יום" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בני ציון"

"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל" (ויקרא כג' מ')

שואלים המפרשים: מה הטעם לכך שנצטוונו לקחת בסכות דוקא את ארבעת המינים – אתרוג, לולב, הדס וערבה?

משיב על-כך החיד"א זצ"ל: אומרים לנו חז"ל, שכל צמח בעולם גדל על-ידי המלאך הממונה עליו, כמו שכתוב במדרש בראשית רבה (י' ז'): אין כל עשב שאין לו מזל (=מלאך) ברקיע שמכה אותו, ואומר לו – גדל". מה שאין כן בארבעת המינים, שהם צומחים רק בהשגחת הקב"ה, ולא נמסרו לפיקוחו של שום מלאך או שרף. ולכן, ארבעת המינים הם בבחינת שרביטו של המלאך.

והנה ידוע שהמשתמש בשרביטו של המלאך חיב מיתה, ואם כך, איך אנו מעיזים ליטול את ארבעת המינים (שרביט המלאך) בחג הסכות? אלא שלנו, עם ישראל, נחשב הקב"ה לאב, כמו שאומרים אנו בתפילה: "השיבנו אבינו לתורתך", וכן כתוב בתורה – "בנים אתם לה' אלקיכם" (דברים יד', א'), ואב שמחל על כבודו – כבודו מחול, ולכן רשאים אנו לקחתם בחג.

והיות וארבעת המינים הללו מוכיחים שהשם יתברך הוא אבינו, סימן שגם **עונותינו** נמחלו ביום הכיפורים. שהרי אם **חטאנו** לו, והוא מחל – כבודו מחול. מה שאין כן לגויים, שלגביהם נחשב הקב"ה למלאך, כמו שכתוב: "מלאך אלקים על גוים" (תהילים מז', ט'). ומלאך שמחל על כבודו – אין כבודו מחול, ולפיכך אין **חטאיהם** של הגוים נמחלים ביום הכיפורים, אלא רק של ישראל.

"חג הסכות תעשה לך שבעת ימים... כי יברכך ה' אלהיך..." (טז' יג')

הצדיק רבי ישראל מצ'רסקוב דרש פעם בפני קהל חסידים, וכך אמר: בימים הנוראים – בראש השנה וביום הכיפורים – נעתר הקב"ה לתפילותינו, ומשפיע על ישראל **טובה וברכה** בכל תחומי הגשמיות, הדרושים לבשר ודם בעולם הזה.

אולם אז **השטן** נזעק, להפריע להחלטה זו של הבורא, בטענה, שיעקב ועשו כבר חלקו ביניהם את העולמות, ובהתאם לחלוקה זו, העולם הגשמי הזה שידך רק לבני עשו, פי ליעקב ולבניו ניתן העולם הבא! כדי להחליש קטרוג זה של **השטן** על ישראל, צונו הבורא יתברך לצאת אחרי הימים הנוראים מדירת הקבע, ולדור שבעה ימים בדירת עראי (=בדירה זמנית, בספה). בכך אנו מגלים לעיני-כל, שקניני העולם הזה טפלים (=לא חשובים) בעינינו. כיון שפך, משתתק גם **השטן** המקטרג.

על השתקה זו של **השטן** המקטרג, רומזת התורה בפסוק: "חג הסכות תעשה לך שבעת ימים... כי יברכך ה' אלהיך..." – על-ידי קיום מצות ספה פדת וכדין, נעלם הקטרוג של **השטן** על בני ישראל, וכך הם זוכים ל**ברכת ה'** בכל עניני הגשמיות בעולם הזה.

"כיון דיתבו בסוכות הא השתזיבא מן מקטרגא" (אומר הזוהר הקדוש: כיון שיושבים בסכות – ניצלים מן המקטרגים)

בעל ה"אבני נזר" אומר, שאין צורך לקרוא את כל קריאת שמע שעל המטה בתוך הספה – אלא הפרשה הראשונה בלבד, כמו בליל שימורים (=ליל הסדר). שכן, על הספה חל שם שמים – שידוע שמגן אותיות סופה (בכתיב מלא) הוא צא (=91), כמגן שם **הוי"ה אדני** (ביחד). לכן, אין לכוחות **הרשע** יכולת להדבק באדם שנמצא בספה, וזהו שאמר הזוהר הקדוש: "כיון דיתבו בסוכות הא השתזיבא מן מקטרגא" (כיון שיושבים בסכות – ניצלים מן המקטרגים).

שנינו בגמרא (קדושין ע'): אמר שמואל: כל האומר "אתרונגא" – תילתא ברמות רוחא... (=כל מי שאומר אתרונגא במקום אתרוג), יש לו רוח גבוהה, וגאותן הוא).

וצריכים אנו להבין, מדוע האומר "אתרונגא" במקום "אתרוג", סימן שיש בו את מידת הגאווה? בספר "ארץ החיים" על תהילים (מזמור לו'), כתוב על-כך רמז נאה, על-פי המבואר במדרש (אבות דרבי נתן פא'): בשעה שרצה הנחש לגעת באילן (=בעץ הדעת), צוח עליו האילן, ואמר: "רשע, אל תגע ביו שנאמר: 'אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל תנדני'".

ועל מדרש זה אומר רבנו האר"י זצ"ל, שיש כאן רמז למי שסובר שהעץ שאכל וחסא בו אדם הראשון היה אתרוג, ולכן צוח האילן – "אל תבואני רגל גאווה" – שהם ראשי תיבות "אתרג". מעתה מבואר היטב, מדוע מי שאומר "אתרונגא" במקום "אתרג", סימן שיש בו את מידת הגאווה, כי באתרג יש סימן למידת הענוה, בראשי התיבות "אל תבואני רגל גאווה", אבל אם האדם אומר "אתרונגא", ובכך מוסיף אותיות נוספות למלה "אתרג", סימן שהוא אינו רוצה ברמז זה, ולכן הוא בעל גאווה.

"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל" (ויקרא כג' מ')

על הכתוב בתורה: "ולקחתם... פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל", אומר המדרש (מדרש רבה, "אמר"): "פרי עץ הדר (=אתרוג) – אלו ישראל. מה אתרוג זה, יש בו ריח ויש בו אכל – כך (ב) ישראל יש בהן בני אדם, שהן בעלי תורה ובעלי מעשים טובים (=צדיקים). כפות תמרים (=לולב) – אלו ישראל. מה תמרה זו, יש בה אכל (=טעם), ואין בה ריח – כך (ב) ישראל יש בהן בעלי מעשים (טובים).

וענף עץ עבות (=הדס) – אלו ישראל. מה הדס הזה, יש בו ריח, ואין בו אכל (=טעם) – כך (ב) ישראל יש בהם בני אדם שיש בידיהם מעשים טובים ואין בהן תורה.

וערבי נחל – אלו ישראל. מה ערבה זו, אין בה (לא) טעם ולא ריח – כך (ב) ישראל יש בהן בני אדם שאינם לא בעלי תורה ולא בעלי מעשים (טובים).

אמר הקדוש-ברוך-הוא: לאבדן (לכלות את אלו שאין בהם תורה ומעשים טובים) אי-אפשר. אלא, יוקשרו כלן אגודה אחת, והן מכפרין אלו על אלו...".

"הווי כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס"

הגאון רבי אליהו מוילנא הקפיד כל ימיו לקיים מצות ארבעת המינים במלוא ההידור, כדברי חז"ל (שבת קלג', ע"ב): "זה אלי ואנוהו" – התנאה לפניו במצות, עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה...".

ומידי שנה הציגו לפני הגאון אתרוגים רבים, ומהם היה בוחר לו את הפרי הראוי לברכה בחג הסוכות. פעם בא אל הגאון אדם אחד, והציע לו אתרוג מהודר ביותר. מצא האתרוג חן בעיני הגאון, ומיד בקש לרכוש את האתרוג מן האורח במחיר מלא. אולם, האיש סרב ליטול תמורת האתרוג ממון כלשהוא. וכך אמר לגאון: תמורת האתרוג שלי איני מבקש, אלא לזכות בשכר מצות ארבעת המינים של רבנו בחג סוכות זה. השיב הגאון לאורח בלא היסוסים: הרניי מקבל עלי בלב שלם לזכותך בשכר המצוה של נטילת ארבעת המינים בשנה זו!

אותה שנה – ספרו אחר-כך בוילנא – גלה רבי אליהו שמחה יתרה בשעת קיום מצות נטילת לולב. וכאשר מקורביו שאלו אותו, מה ראה רבנו לשמוח הפעם במצוה זו יותר מכל שנה אחרת? – השיב להם הגאון: כל ימי חיי הייתי משתוקק לקיים את דברי חז"ל: "הווי כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס" (אבות א', ג').

אולם, לא הגעתי למדרגה זו עד היום, מפיון שמובטח שכר משמים למקים את מצות הבורא יתברך. והנה, באה לידי בשנה זו הזדמנות נדירה לקיים מצות נטילת לולב "שלא על מנת לקבל פרס" – והיאך לא אשמח על-כך?

נא לשמור על קדושת הגיליון!

חג שמח לכל בית ישראל!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת-שְׁמַחַת תּוֹרָה

כְּנִיסַת הַחֶג: 17:35

יְצִיאַת הַחֶג: 18:42

עֲרַשׁ קַיִד' תִּשְׁרִי תִשְׁעִי (17.10.16)

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בְּנֵי צִיּוֹן"

"ניסוך המים"

אָמְרוּ חֲזוּ"ל (שבת כג, ב): הֵיכָן אָנוּ מוֹצְאִים בְּתוֹרָה רִמּוֹ לְנִיסוּךְ (=יְצִיַקַת) הַמַּיִם עַל הַמִּזְבֵּחַ? וּמְשִׁיבִים, שְׁכַתוֹב בַּיּוֹם הַשְּׁנַי שְׁאָנוּ קוֹרְאִים בְּחַג הַסְּכוּת: "וּשְׁעִיר עֲזִים אֶחָד חֲטָאת, מְלֵבֵד עַל־תְּתִמִּיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶם" – הָרִי שְׁנֶאֱמַר "וְנִסְכֵיהֶם", וְלֹא "וְנִסְפָה" (כְּמוֹ בְּכָל שְׁאָר הַיָּמִים), וּמִכָּאֵן שֵׁישׁ לָנוּ מ' מִיּוֹתֶרֶת. וְכֵן נֶאֱמַר בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי: "וּשְׁעִיר חֲטָאת אֶחָד, מְלֵבֵד עַל־תְּתִמִּיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהָ". כְּתוֹב "וְנִסְכֵיהָ" בְּמָקוֹם "וְנִסְפָה", וּמִכָּאֵן יֵשׁ לָנוּ י' מִיּוֹתֶרֶת. וְכֵן כְּתוֹב בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: "בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם", וְלֹא כְּתוֹב "כְּמִשְׁפָּט" כְּמוֹ בְּכָל יֶתֶר הַיָּמִים, וּמִכָּאֵן יֵשׁ לָנוּ מ' מִיּוֹתֶרֶת. וְקִבְּלָנוּ מִשְׁלֶשֶׁת הַפְּסוּקִים הַלְלוּ אֶת הַמֶּלֶךְ "מַיִם", וּמִכָּאֵן הִרְמִזוּ לְנִיסוּךְ (=יְצִיַקַת) הַמַּיִם מִן הַתּוֹרָה.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ נִרְמְזוּ נִיסוּךְ הַמַּיִם בְּתוֹרָה, דּוֹקָא מְקַרְיָאָה בְּתוֹרָה בְּיָמִים ב', ו', ו-ז' שֶׁל חַג הַסְּכוּת? כְּדֵי לְהִבִּין זֹאת, נִבְאָר קִדְּם אֶת עֲנִיִן נִיסוּךְ הַמַּיִם, שְׁכֵן צָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת מִדּוּעַ קִבְּעוּ חֲזוּ"ל אֶת נִיסוּךְ הַמַּיִם דּוֹקָא בְּחַג הַסְּכוּת?

עַל-כֵּן אֹמְרֵי הָאֵר"י הַקְּדוֹשׁ, כִּי מָה שְׁצִוְנוּ הַקַּב"ה לְשַׁבֵּת בְּתוֹךְ הַסְּכָה הוּא כְּדֵי שְׁנֵהִיָּה מוֹקְפִים "אוֹר מְקִיף". שְׁכֵן, יְדוּעַ, עַל-פִּי הוֹהֵר הַקְּדוֹשׁ, שְׁבִשְׁעָה שְׁאָנוּ יוֹשְׁבִים בְּסְכָה, אוֹר הַשְּׁכִינָה מְקִיף אוֹתָנוּ מִכָּל הַצְּדָדִים, וְכַפִּי לְשׁוֹן הוֹהֵר: "בְּשַׁעָה דְּבָר נֵשׁ יִתִּיב בְּמִדּוּרָא, דָּא צְלָא דְמַהִימְנוּתָא שְׁכִינְתָא פְּרָסָא גְּדַפָּאָה עָלֵיהּ" (=בְּשַׁעָה שְׁהָאֲדָם יוֹשֵׁב בְּסְכָה, שְׁהִיא צֶל הָאֲמוּנָה, הַשְּׁכִינָה פּוֹרֶסֶת אֶת כְּנַפֶּיהָ עָלָיו).

וְצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת מִדּוּעַ זְכוּקִים יִשְׂרָאֵל לְאוֹר הַשְּׁכִינָה, שְׁקִיף אוֹתָם מִכָּל עֵבֶר?

עוֹנִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל וְאוֹמְרִים, אַחֲרֵי שִׁישְׁרָאֵל עָשׂוּ תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכִּיפּוּרִים, וְהַקַּב"ה מְחַל לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ. הִנֵּה הוּא יִתְבָּרֵךְ מְקִיפָנוּ בְּאוֹר שְׁכִינָתוֹ, כְּדֵי לְשַׁמּוֹר עָלֵינוּ מִכָּל רָע, מִכָּל אוֹתָם הַמְּקַטְרְגִים שְׁעֵינָם צָרָה בָּנוּ, עַל שְׁנִמְחָלוּ כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים. וְכִיּוֹן שְׁאָנוּ עוֹמְדִים לְפָנָיו ה' יִתְבָּרֵךְ לְבָנִים כְּשֶׁלֶג, הִנֵּה הוּא יִתְבָּרֵךְ בְּגִדְל אֶהְבְּתוֹ אֵלֵינוּ, פּוֹרֵשׁ עָלֵינוּ אֶת כְּנַפָּיו, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב בְּדְבָרִים (לב, יא): "כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוֹ, עַל גּוֹזְלָיו יִרְחֹף" – כְּמוֹ הַנֶּשֶׁר שְׁמֵרְחֹף עַל גּוֹזְלָיו, כְּדֵי לְשׁוּמְרָם מִכָּל רָע.

וְהִנֵּה, מוֹבָא בְּדְבָרֵי חֲזוּ"ל, שְׁאִין הַקַּב"ה מְשַׁרְה אֶת שְׁכִינָתוֹ – אֲלָא עַל הָעָנוּ (=הָאָדָם הַצָּנוּעַ), אֲבָל עַל בְּעַל הַגְּאוּהָ אוֹמְרֵי הַקַּב"ה (סוטה ה'): "אִין אֲנִי וְהוּא יְכוּלִין לְדוֹר בְּעוֹלָם". וּמְצִינוּ בְּגִמְרָא (תענית ז'): "לְמָה נִמְשְׁלוּ דְבָרֵי (ה)תּוֹרָה לְמַיִם? – דְּכְתִיב (ישעיה נה, א): 'הוּי כָּל צְמָא לְכוּ לְמַיִם' – לוֹמְרֵי לָךְ: מָה מַיִם, מְנִיחִין (=עוֹזְבִים) מְקוֹם גְּבוּהָ, וְהוֹלְכִים לְמְקוֹם נְמוּךְ – אֶף דְּבָרֵי (ה)תּוֹרָה אִין (=אִינָם) מְתַקִּימִים, אֲלָא בְּמֵי שְׁדַעְתוֹ שְׁפֵלָה (=צָנוּעַ)".

נִמְצָא מִכָּאֵן, כִּי הַמַּיִם רוֹמְזִים עַל מִידַת הָעָנוּהָ, שְׁכֵן הֵם יוֹרְדִים לְמְקוֹם נְמוּךְ. לְכֵן מְנִסְכִים (=יוֹצְקִים) מַיִם עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּחַג הַסְּכוּת, לְרַמּוֹז לְאָדָם שִׁיזְהַר לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ בְּעָנוּהָ, כְּדֵי שִׁיזְכֶּה לְהִיּוֹת מוֹקֵף בְּאוֹר שְׁכִינָתוֹ, בְּיוֹשְׁבוֹ בְּתוֹךְ הַסְּכָה בְּ"צְלָא דְמַהִימְנוּתָא".

וּלְפִי זֶה מְבוֹאָר הַיֵּטֵב, מִדּוּעַ הִרְמְזוּ עַל נִיסוּךְ הַמַּיִם נְלַמֵּד דּוֹקָא מִמַּיִם ב', ו', ו-ז' – שְׁכֵן יָמִים אֵלֶּה הֵם אוֹתוֹת "בוֹז", כְּדֵי לֹאמַר לָנוּ שְׁתַּכְלִית נִיסוּךְ הַמַּיִם בְּחַג הַסְּכוּת הוּא, שְׁלֹא יְבוֹא הָאָדָם לִידֵי גְּאוּהָ, אֲלָא בּוֹז יְבוֹז לְעַצְמוֹ עַל גְּדֵל הַתְּרַשְׁלוּתוֹ בְּעַבְדוּת ה' יִתְבָּרֵךְ, וַיִּקְבַּל עַל עַצְמוֹ לְעַבּוֹד אֶת ה' כְּפִרְאוּי.

(רְאוּי לְהוֹסִיף כָּאֵן מָה אָמְרוּ חֲזוּ"ל (ספר המקנה קידושין ע' א'), שְׁגַם מֵהָאֲתָרוּג, שְׁהוּא מֵאֲרַבְעַת הַמִּינִים, נִרְמְזוּ עַל עֲנִיִן הַגְּאוּהָ, שְׁכֵן "אֲתָרְג" (בְּכְתִיב חֶסֶר) הוּא רְאשֵׁי תִיבוֹת שֶׁל – "אֵל תְּבוֹאֲנֵי רַגְלֵי גְּאוּהָ" (תהילים לו, יב). וְהַסִּיפָה שְׁעֵנֵן הַגְּאוּהָ נִרְמְזוּ דּוֹקָא בְּאֲתָרוּג הַיָּא, מִכִּיּוֹן שְׁהָאֲתָרוּג, שֵׁישׁ בּוֹ גַם טַעַם וְגַם רִיחַ, רוֹמְזוּ עַל בְּנֵי אָדָם שֵׁישׁ לָהֶם תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלְכֵן דּוֹקָא הֵם צָרִיכִים לְהִיזְהַר שְׁלֹא לְבוֹא לִידֵי גְּאוּהָ).

יְהִי רְצוֹן, שִׁיזְכֶּנוּ ה' יִתְבָּרֵךְ לְהִיּוֹת שְׁפֵלִים וְעָנוּים כְּמַיִם, כְּדֵי לְזַכּוֹת וּלְהִיּוֹת מוֹקְפִים וּמוֹגְנִים בְּאוֹר שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)



"החתם סופר אומר, שמהאדים, העולים מהבל פיהם של אנשים הדוברים לשון הרע ורכילות, מתהווה ונוצר גשם רע, שמטמא את התבואה וגורם לטומאה בעולם, וליצירת אנשים רעים וחטאים. לכן, הקב"ה, ברוב רחמי וחסדיו, עוצר גשם זה, כדי שלא יגרם קלקול לבניו.

וזהו שאומרת הגמרא (תענית ז'): "אמר רבי שמעון בן פזי: אין גשמים נעצרים, אלא בשביל מספרי לשון הרע". שכן, על-ידי דיבור לשון הרע, נוצר הבל שממנו נעשים עננים רעים, הגורמים לגשם טמא, המקלקל ומטמא את הפריות והצמחים. ולכן ה' יתברך, ברוב חסדיו, עוצר את הגשמים כדי שישראל בניו לא ינזקו מהם. אולם, אומרת הגמרא: "אמר רבי חמא ברבי חנינא: מה תקנתו של מספר לשון הרע?... יעסוק בתורה, שנאמר: 'מרפא לשון עץ חיים'. שכן, אלו העוסקים בתורה הקדושה, מהבל פיהם נעשים עננים שמורידים לעולם גשמי ברכה.

על-פי דבריהם הקדושים של ה"חתם סופר" והרה"ק מרוזין זיע"א, יומתק להבין מה שפרש רש"י על הפתוב (ויקרא כג, לו) "ביום השמיני (לחג הסוכות), עצרת תהיה לכם": "עצרת היא" – עצרתי אתכם אצלי, כמלך, שזמן את בניו לסעודה לכך וכך ימים (=למים קצובים מראש). כיון שהגיע זמנם להיפטר (=להיפרד מאביהם ולשוב לבתיהם), אמר להם אביהם המלך: בני, בבקשה מכם, עצרו (=התעכבו) עמי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם! ופרש ה"קרו"ן לדוד" מדרש זה, ואמר (שמיני עצרת אות ט), שהנה בחג הסוכות אנו קושרים ומאגדים את ארבעת המינים – אתרוג, לולב, הדס, ערבה – שהם פידוע כנגד ארבעה חלקים בישראל, כדי שיכפרו אלה על אלה. אבל בשמיני עצרת, אחרי חג הסוכות מבקש הקב"ה: "עצרת תהיה לכם" – מלשון הפתוב (ויאל א, יד): "קראו עצרה אספו זקנים": דהינו, תעשו עצרת להתאסף ולהתחבר באגודה אחת, ולהישאר מאוחדים גם לאחר סוכות, כי "קשה עלי פרידתכם", דהינו, הפרוד והמחלוקת שבין ישראל קשה כביכול לפני הקב"ה.

ענין זה של "עצרת", שהיא התחברות לאגודה אחת, כדי שתהיה אהבה ואחדות בישראל, הדגיש הקב"ה דוקא בשמיני עצרת. שכן, בשמיני עצרת מתחילים אנו להתפלל על הגשמים, כפי שנפסק להלכה (או"ח סימן קיד' סא). בשמיני עצרת מתחילים לומר: "משיב הרוח ומוריד הגשם". והנה, כדי שירדו גשמים, בהכרח צריך שיעלו קדם אדם מהבל פיהם של כלל ישראל, המקיימים את התורה, ויש בהם אהבה, שלום ורעות. שהרי, מהם מתהווים כאמור עננים שמורידים גשמי ברכה על הארץ.

לכן אומר הקב"ה לישראל בשמיני עצרת, כאשר הם מתחילים להתפלל על הגשמים: "קשה עלי פרידתכם". כלומר, הפרוד והמחלוקת שבין ישראל קשה כביכול לפני הקב"ה. שהרי, הפירוד בין ישראל הוא סתירה לבקשת גשמי הברכה על הארץ, ועל-כן "עצרת תהיה לכם" – עשו עצרת להתאסף ולהתחבר באגודה אחת, כדי שתשרור ביניכם אהבה, ועל-ידי כך תקבל בקשתכם לגשמי ברכה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה"

סמוך לפטירתו של הצדיק רבי שמואל שמלקי (שהיה מבחירי תלמידיו של המגיד רבי דב בער), צוה הוא שיכרו את קברו ליד מקום מנוחתו של הגאון רבי מנחם מנדל, בעל "צמח צדק", שפחו כמורה הוראה בניקלסבורג, ונפטר שנים רבות לפניו.

אולם, כשהחלו אנשי "חברה קדישא" בכרית קבר רבם, הופיע פתאום אחד מזקני המקום, וטען בלהט, שלפני עשרות שנים שמע מאביו, שבעל ה"צמח צדק" צוה סמוך לפטירתו, שלא יקברו לידו שום אדם! נבוכו מאד אנשי "חברה קדישא" לשמע דברי הזקן, שהיה מוכר בקהילה כאיש תם וישר, שבשום פנים לא יוציא מפיו דבר שקר, וגם אביו שלא אותו זקן נודע כל ימיו כחסיד מופלג, שאינו סוטה מן האמת כמלוא הנימה.

וכיון שלא יכלו לדחות זמן רב את עריכת הלגיון רבם הדגול, פתחו אנשי "חברה קדישא" את הפנקסים הישנים שבהם נרשמו שמותיהם ומקומות הקבורה של הנפטרים מלפני מאה שנים ויותר. לאחר דפדוף, הגיעו, באורח פלא, לדף צהוב ובלה, שעליו היו רשומים פרטי מותו וקבורתו של ה"צמח צדק", ובצידם נכתב לאמר: "הגאון רבי מנחם מנדל זצ"ל צוה, קדם פטירתו, שלא יקברו לידו שום אדם עד ליום פלוני בשנה פלונית". ומה רבה היתה התפעלות האנשים שבאותו מעמד, כשנכחו לדעת שהתאריך הנקוב בצואת הרב שנפטר לפני מאה ועשרים שנה, תאם בדיוק נמרץ לתאריך שבו נפטר רבם, רבי שמואל שמלקי (בי באייר תקל"ח).

מיד ערכו ראשי הקהילה לווה גדולה לרבם, וקברוהו בסמיכות לקברו של ה"צמח צדק", וימים רבים סחו הם בפלא הגדול, ששני הרבנים שפחנו בעינם בהפרש של מאה ועשרים שנה, נתכננו בצנאותיהם לאותו הדבר...

כְּנִיסַת הַחֶג: 17:35

יְצִיאַת הַחֶג: 18:42

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת-שְׁמַחַת תּוֹרָה

עַרְשׁ"ק יד' תִּשְׂרֵי תִשְׁע"ז (17.10.16)

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בְּנֵי צִיּוֹן"

"הוֹשַׁעְנָא רַבָּא"

אומרים חז"ל הקדושים: ראש השנה הוא **יום הדין**, יום שבו כל באי עולם עומדים למִשְׁפָּט, ועוברים לפני ה' כבני מרון, כדי לתת **דין וחשבון** על כל מה שעשו במשך השנה שעברה. ואולם, רק ביום הכיפורים, לאחר ארפה (=שהות נוספת) של **עשרת ימי תשובה**, הניתנת לנו כדי לחזור מדרךינו הרעות, הקב"ה **חוטם** על **גזר הדין**, שניתן בראש השנה. וכמו שחבר לנו הפיטן האלקי רבי אמנון מגנצה זיע"א: "בראש השנה יכתבון, וביום צום כיפור יחתמו, כמה יעברון וכמה יבראו, מי יחיה ומי ימות, מי בקצו ומי לא בקצו, מי במים ומי באש... מי ברעש ומי במגיפה, מי בחניקה ומי בסקילה...".

והנה, צריכים אנו לדעת, שגם לאחר שהקב"ה חתם על **גזר הדין**, עדין לא מאוחר, וניתן לשנות את **רע הגזירה**, שכן רק ביום "הושענא רבא" (היום השביעי של חג הסוכות) נמסרים ה"פתקים" להוצאה לפועל. לכן, ביום "הושענא רבא" מרבים ישראל בתפילות ובתחנונים, ולומדים כל אותו הלילה, ומתעוררים **בתשובה**, כדי לעורר רחמים חדשים. ועל-ידי כך ניתן לשנות את הגורל, ואפילו נגזר על האדם, חס וחלילה, דברים קשים, קורעים את ה"פתקים", וכותבים לו "פתקים" חדשים וטובים.

וצריכים אנו לדעת, שביום "הושענא רבא" אנו מבקשים חיים על עצמנו רק בזכות התפילה בלבד. שכן, ביום זה, שהוא היום השביעי, ה"אושפיזין" הוא דוד המלך, שכוחו היה בתפילה, כפי שאומר דוד בתהילים (קט'): "ואני תפילה". על כן צריך לומר: רבון העולמים, הנה אנו באים לפניך דלים ורקים, ואין בידינו כלום – לא תורה ולא מצות, ולא מעשים טובים ולא זכות אבות. ואין לנו, אלא פה להתפלל לפניך בלבד. אף אתה עננו רק בזכות התפילה, שאנו מתפללים לפניך בלב נשבר ונדפה. וזהו שקוראים ליום זה "הושענא רבא": דהינו, אתה ה' הושע נא – הושיע וקבל צעקתנו ביום נא (=יום החמשים ואחד מראש חדש אלול ועד להושענא רבא). ולכן, הושע נא אותנו ביום גמר החתימה ומסירת הפתקים: לטובה ולרחמים, לחיים טובים ולשלום, ולגאולה שלימה, אמן.

וכפי שאומר הזוהר הקדוש (ח"ג לא) מתורגם ללשון הקודש: "ביום השביעי של החג ("הושענא רבא") הוא סיום הדין בעולם (דין שהתחיל בראש השנה), ופתקים יוצאים מבית המלך (ונמסרים ביד בעלי הדין, לפעול את הדין והמשפט לחיבים. אבל אין להם רשות לפעול מיד, אלא עד שמיני עצרת, כדי לתת עוד יום, שהוא הושענא רבא, לשוב בתשובה)... אמר רבי יוסי: הרי למדנו שהערבה דומה לשפתים, וביום זה (=הושענא רבא) מה היא (מרמזת)? אמר רבי תיבא... שהיום הזה תלוי בשפתים (דהינו בדיבור, היוצא מן השפתים. כי כאמור, עיקר תיקון המעשה ביום הושענא רבא הוא על-ידי התשובה והתפילה שמתפללים ישראל). כי ביום הזה מצות המלך לתת את הפתקים לשוטר (המוציא לפועל של הדין), ומסתימים הדינים, ונסתם לשון הרע והקטרוג של הס"מ, המקטרג על העולם". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן)

"ואיביו עפר ילחכו" תהילים (עב' ט')

בענין הערבה כותב רבנו חיים הכהן (טור ברקת על או"ח סימן תרס"ד): קבעו חז"ל ביום זה לחבוט ערבה, הדומה לשפתים, כדי לרמוז על "כי יסכר פי דוברי שקר" – ולכן צריך לחבוט את הערבה בקרקע דוקא, (כמו שכתוב: "ואיביו עפר ילחכו").

והנה כתוב (איוב א' ו'): "ויבאו בני האלהים (=המקטרגים) להתיצב על ה'". דהינו, המקטרגים מתייצבים על שם ה', שהוא מידת הרחמים, וכפיכול מכריחים אותו לפעול בדין. ולכן אנו לוקחים חמשה כדי ערבה, רמז לשם "אלהים", שהוא חמש אותיות. ועל-כך שבני האלהים קטרוגו, צריך לכוון שה' יפקוד עליהם ממרום וישליך אותם לארץ, ולכן צריך לחבוט אותם בקרקע דוקא, ולא צריך לברך על החבטה, כמו שאנו אומרים "חבט חבט ולא

**בריד** – כְּדֵי שְׁלֹא תַחֲוֹל עֲלֵיהֶם בְּרַכָּה וְלֹא אֲזַכְרֶהָ שֶׁל שָׁם ה'.

וַיֵּשׁ עוֹד לֹמַר שֶׁהֵנָּה, יְדוּעַ שְׁלַעֲרָבָה אֵין טַעַם וְאֵין רִיחַ, וְהִיא מְרַמֶּזֶת עַל אֲנָשִׁים שְׂאִין בָּהֶם לֹא תוֹרָה וְלֹא מִצְוֹת. וּמִצְוֹת חֲבִיטֵת הָעֲרָבָה בַּיּוֹם זֶה בָּאָה לְרַמּוֹז לְאוֹתָם אֲנָשִׁים, שֶׁהִתִּיקוֹן שְׁלֵהֶם הוּא "הַחֲבִטָּה עַל הַקֶּרֶקַע", דְּהֵינּוּ שֶׁהָאָדָם יִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ עַד עֶפֶר, וַיִּחְבּוֹט עֲצָמוֹ עַל-יְדֵי יִיסוּרִין, כְּדֵי לְזַכּוֹת לְתוֹרָה וְלִמִּצְוֹת. וְעַנִּין זֶה, שֶׁהָעֲרָבָה דוֹמָה לְשִׁפְתִּים הוּא כְּדֵי לְרַמּוֹז לְבַעַל לְשׁוֹן הָרַע וְנִבְלֹת-הַפֶּה, שֶׁעוֹנְשׁוֹ פָּרַת, חָס וְחֲלִילָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "יִכְרַת ה' כָּל שִׁפְתֵי חַלְקוֹת לְשׁוֹן מִדְּבַרֵּת גְּדוּלוֹת".

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׂאֵם אֵין הוּא מִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ עַד עֶפֶר, אֵין לוֹ תַקְנָה, אֲלֵא עַל-יְדֵי קְבוּרָה בְּעֶפֶר, חֲלִילָהּ, וְזֶהוּ חִיבוּט הַקֶּבֶר, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב בְּ"חֶסֶד לְאַבְרָהָם" (עֵין הַמִּשְׁפָּט נִהַר ב'): "שְׂאֵלוֹ אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, כִּי־צַד דִּין הַקֶּבֶר. אָמַר לָהֶם: בּוֹמֵן שֶׁהָאָדָם נִפְטָר מִן הָעוֹלָם, בָּא מְלֶאךְ הַמּוֹת וַיּוֹשֵׁב עַל קִבְרוֹ, וּמִכָּה אוֹתוֹ בְּיָדוֹ, וְאוֹמַר לוֹ: קוּם, הִגִּידָה לִי שְׁמֶךְ. אוֹמַר לוֹ (הַנִּפְטָר): גְּלוּי וַיְדוּעַ לִפְנֵי מִי שְׂאֵמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, שְׂאֵינִי יוֹדַע אֶת שְׁמִי. מִי־ד מְכַנִּים (מְלֶאךְ הַמּוֹת אֶת) רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ בְּגוֹפּוֹ, וּמַעֲמִידוֹ וּמַחֲבִיבוֹ בְּדִין. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: חֲצִים וְשִׁלְשָׁאוֹת שֶׁל בְּרוֹל בְּיָדוֹ (שֶׁל) הַמְּלֶאךְ): פְּעַם אֶחָד (מִכָּה בּוֹ) (וְ)אֵיבְרִיו מִתְּפָרְקִים, פְּעַם שְׁנַי (מִכָּה בּוֹ) עֲצָמוֹתָיו מִתְּפָרְקִים. וּבָאִים מְלֶאכִי הַשָּׂרֵת וּמְלַקְטִים אוֹתוֹ (=אֶת עֲצָמוֹתָיו), וּמַעֲמִידִים אוֹתוֹ, וּמִכָּה אוֹתוֹ (הַמְּלֶאךְ) פְּעַם שְׁלִישִׁית... " (וַיֵּשׁ עוֹד הַמְּשִׁיךְ לֹא עָלֵינוּ). הֵנָּה רֹאִים אָנוּ, שֶׁעִיקַר הַדִּין עַל הָאָדָם הוּא עַל מָה שֶׁהוֹצִיא מִשְׁפָּתָיו. וְלָכֵן, בְּרוּר שְׁמוּטָב לְאָדָם שֶׁנִּכְשַׁל בְּלְשׁוֹן הָרַע וְנִבְלֹת-הַפֶּה, לְהַשְׁפִּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וַיִּתְקַן אֶת אֲשֶׁר פָּגַם, מֵאֲשֶׁר לְעִבּוֹר חִיבוּט הַקֶּבֶר, שֶׁהוּא אִיוֹם וְנוֹרָא, ה' יִשְׁמְרֵנוּ וַיְצִילֵנוּ..."

"בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם" (בַּמְדַּבֵּר כֵּט' לַה')

הַשֵּׁם "שְׁמִינִי עֲצַרְתָּ" מוֹרָה עַל תְּאַרִיךְ הַחֵק – בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְחַג הַסִּכּוֹת (כַּב' בְּתִשְׁרִי) – וְעַל קְבִיעֶתוֹ בַּיּוֹם שֶׁבָּתוֹן ("עֲצַרְתָּ" מִשְׁמַעוֹ שֶׁאָנוּ עֲצוּרִים בּוֹ (=בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם) מִעֲשִׂית "מְלֶאכֶת עֲבָדָה"). אוֹלָם חֲכָמֵי הַמְּדַרְשׁ גּוֹזְרִים אֶת הַשֵּׁם "עֲצַרְתָּ" מִלְּשׁוֹן עֵינָבוֹב/הַמְּתָנָה, וּמִסְמִיכִים לְכַךְ אֶת הַמְּשָׁל הַבֵּא: מְשָׁל לְמֶלֶךְ, שׁוֹמֵן אֶת בְּנָיו לְסַעֲוֵדָה לְכַךְ וּכְךָ יָמִים (=לְיָמִים קְצוּבִים מִרְאֵשׁ). כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּם לְהִיפָטֵר (=לְהִיפָרֵד מֵאֲבֵיהֶם וּלְשׁוֹב לְבֵתֵיהֶם), אָמַר לָהֶם אֲבֵיהֶם הַמֶּלֶךְ: בְּנֵי, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, עֲצוּרוּ (=הַתְּעַכְּבוּ) עִמִּי עוֹד יוֹם אֶחָד, קֶשֶׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם!  
הָאֲחֵרוֹנִים מְפָרְשִׁים אֶת דְּבָרֵי חוֹ"ל "קֶשֶׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם" כֹּךְ: קֶשֶׁים עָלַי הַפְּרוּד וְהַמְּחֻלָּקֵת, הַשׁוֹרְרִים בְּקָרֵב עִם יִשְׂרָאֵל. וְכֵדִי לְהַתְּגַבֵּר עַל יֵצֵר הַשְּׂנְאָה וְהַפְּרוּד הַקָּיִם בְּחוּגֵים רַבִּים בְּתוֹכֵנוּ, מִתְּכַנְסִים הַמוֹנִי יִשְׂרָאֵל בְּ"שִׂמְחַת תוֹרָה" חֲבוּרוֹת-חֲבוּרוֹת, וְעוֹרְכִים "הַקְּפוּת" בְּשִׁירֵי קֹדֶשׁ וּבְרִיקוּדֵי מִצְוָה, לְכַבוֹד גְּמַר קְרִיאַת הַתוֹרָה. כְּתוֹצָאָה מִכַּף מְגִיעֵים הַמוֹנִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בַּיּוֹם זֶה, לִיְדֵי הַתְּקַרְבוֹת פְּנִימִית, שֶׁמִּבִּיאָה לְאַהֲבָה, אַחֲוָה שְׁלוֹם וְרַעוּת...  
וַיִּמַּת שֵׁם מִשָּׁה עֶבֶד ה'"

הַרְה"ק רַבִּי לׁוֹי יִצְחָק מִבְּרִדִּיצ'וֹב, הֵלֵא הוּא "סִנְגוֹרִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל", סִפֵּר, שֶׁפְּעַם עָשָׂה עֲלִית נִשְׁמָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהִגִּיעַ לְרִקִיעַ, בּוֹ רָאָה אוֹלָם גְּדוֹל וּמְקוֹם מִשְׁפָּט, שָׁבוּ דְנִים אֶת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל. וְרָאָה שֵׁם אֵיךְ הַשֵּׁטֵן וְכַת מְרִיעֵיו מְעַרְמִים חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת שֶׁל עֵבִירוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְאֵנִי – מִסִּפֵּר הַרְה"ק רַבִּי לׁוֹי יִצְחָק – רְאִיתִי שְׂאֵנִי עוֹמֵד לְבְדֵי לְהַמְלִיץ זְכוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וְאֵין בְּכוּחִי לְעִמּוֹד כְּנֶגֶד כָּל הַמְּקַטְרָגִים הַמְּתִיצְבִים עַל הַחֲבִילוֹת שֶׁל הָעֵבִירוֹת. וּפְתָאוֹם רְאִיתִי לִימִינִי פֶתַח גֵּן עֵדֵן, מְקוֹם מִשְׁכַּן הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וְלִשְׁמַאלִי פֶתַח הַגִּיהֵנוֹם הַבוֹעֵר בָּאֵשׁ. מִי־ד תְּפַסְתִּי אֶת חֲבִילוֹת הָעֵבִירוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהַשְׁלַכְתִּי אוֹתָם לְאֵשׁ הַגִּיהֵנוֹם, שֵׁם נִשְׂרָפוּ כָּל הַחֲבִילוֹת בָּאֵשׁ הַיּוֹקֶדֶת. כִּאֲשֶׁר רָאוּ כַךְ הַשֵּׁטֵן וְכָל מַחְנֵהוּ, שֶׁכָּל הָעֵבִירוֹת נִעְלְמוּ וְנִשְׂרָפוּ, הַתְּחִילוּ לְזַעֲקוֹ וְזַעְקָה גְּדוּלָה וּמְרָה, וְהִבִּיאוּ אוֹתִי לְבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה, כְּדֵי לְדוֹן אוֹתִי כְּגַבֵּב.

וְאֵכֵן, בֵּית הַדִּין שֶׁל מַעְלָה דָּנוּ אוֹתִי, כְּמוֹ שִׁכְתוֹב בְּתוֹרָה "וְ)אֵם אֵין לוֹ, וְנִמְכַר בְּגִבְנֵתוֹ", וְהוּחַלֵּט לְמַכּוֹר אוֹתִי בְּמִכְרָה פּוֹמְבִיט. וְנַעֲשֶׂה עַל-כֹּךְ רַעַשׁ גְּדוֹל בְּעוֹלְמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וּבְאוֹ כָּל הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים לְפָדוֹת אוֹתִי. וְהַשֵּׁטֵן, שְׂמוֹמֵן נִתֵן עֵינָיו בִּי, הִרְבָּה לְהוֹסִיף עָלַי מִזֶּה וּמִתָּן, וְכִמְהָ שֶׁנִּתְּנוּ הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים וְהַצְּדִיקִים שְׂבָאוּ לְפָדוֹת אוֹתִי, הוֹסִיף הַשֵּׁטֵן עוֹד מִשְׁלוֹ, כִּיּוֹן שֶׁרָצָה לְקַנּוֹתִי. וְכִכָּה נִמְשַׁכָּה הַמִּכְרָה, עַד שֶׁעִמַּד הַקַּב"ה בְּכַבוֹדוֹ וּבְעֲצָמוֹ, וְאָמַר: "לִי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבֵּל וַיִּשְׁבִּי בָהּ". וְקָנָה אוֹתִי בְּמַחִיר הַיּוֹתֵר גְּדוֹל. וּמֵאֵז – סִים הַרְה"ק רַבִּי לׁוֹי יִצְחָק – נַעֲשִׂיתִי עֶבֶד שֶׁל הַקַּב"ה..."

שְׁבַת שְׁלוֹם וְחַג שְׂמִיחַ לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

כְּנִיסַת הַחֶג: 17:35

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת-שְׁמַחַת תּוֹרָה

יְצִיאַת הַחֶג: 18:42

עֲרַשׁ ק' יד' תִּשְׂרִי תִשְׁע"ז (17.10.16)

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל [moshe45@bezeqint.net](mailto:moshe45@bezeqint.net)) (הזמנים לפי העיר חיפה)

## "בְּנֵי צִיּוֹן"

### שְׁמַחַת תּוֹרָה

בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל חָלָה "שְׁמַחַת תּוֹרָה" בְּשָׁמַיִן עֲצָרַת, הַסְמוּךְ לַחֶג הַסְכוּת (בְּתַפּוּצוֹת הַגּוֹלָה, חָלָה, כִּידוּעַ, "שְׁמַחַת תּוֹרָה" לְמַחֲרַת שְׁמַיִן עֲצָרַת). יְשָׁנָה סְמָלִיּוֹת בְּתַאֲרִיךְ הַחֶג, שָׁבוּ אָנוּ שְׁמַחִים בְּתוֹרָה, שְׁנַתְנָה לָנוּ מֵאֵת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, הַמִּיַּחֲדֵת אוֹתָנוּ מִכָּל עַם וְלִשׁוֹן. שָׁכַן, הַתּוֹרָה נִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל בְּ-כ"ב (22) אוֹתִיּוֹת, וְאָנוּ חוֹגְגִים וְשְׁמַחִים כָּל שָׁנָה עַל נְתִינָה זוּ בְ-...כ"ב בְּ-תִשְׂרִי.

עוֹד אוֹמְרִים בְּעַנְיָן זֶה חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: בְּשִׁבְעַת יָמֵי סְכוּת, אָנוּ שְׁמַחִים בְּמִצּוֹת הַחֶג, שְׁקִבְעָה לָנוּ הַתּוֹרָה: יִשִּׁיבָה, נְטִילַת אַרְבַּעַת הַמָּנִים וְשְׁמַחַת בֵּית הַשּׁוֹאֲבָה (=חֲגִיגָה הַנְּעֲרֶכֶת בְּעֲרִבֵי חוּל הַמוֹעֵד). וּבִיּוֹם שְׁמַגִּיעַ שְׁמַיִן עֲצָרַת, בְּתוֹם חֶג הַסְכוּת, מִפְּנֵים יִשְׂרָאֵל עֵינֵיהֶם וְלִבָּם כָּל־פִּי מַעְלָה, וְקוֹרְאִים: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! הַיּוֹם הַזֶּה אֵין לָנוּ, לֹא סִפָּה, לֹא לוֹלֵב וְלֹא שְׁמַחַת בֵּית הַשּׁוֹאֲבָה, וְלֹא נִשְׁאַרָה לָנוּ, אֶלֶּא הַתּוֹרָה הַזֹּאת, שְׁאָנוּ שָׂשִׁים וְשְׁמַחִים בָּהּ הַיּוֹם, כְּבִיּוֹם נְתִינָה בְּסִינַי.

"בִּיּוֹם הַשְּׁמַיִן עֲצָרַת תִּהְיֶה לָכֶם" (במדבר כט' לה')

הַשֵּׁם "שְׁמַיִן עֲצָרַת" מוֹרָה עַל תַּאֲרִיךְ הַחֶג – בִּיּוֹם הַשְּׁמַיִן לַחֶג הַסְכוּת (כב' בְּתִשְׂרִי) – וְעַל קְבִיעַתוֹ כִּיּוֹם שְׁבַתוֹן ("עֲצָרַת" מִשְׁמַעוֹ שְׁאָנוּ עֲצוּרִים בּוּ (=בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם) מִעֲשִׂיַת "מְלֹאכֶת עֲבֹדָה"). אוֹלָם חֲכָמֵי הַמְּדַרְשׁ גּוֹזְרִים אֶת הַשֵּׁם "עֲצָרַת" מְלִשׁוֹן עֵיכוּב/הַמְתַּנָּה, וּמְסַמְּכִים לְכַךְ אֶת הַמְּשָׁל הַבֵּא: מְשָׁל לְמַלְךְ, שׁוֹמֵן אֶת בְּנָיו לְסַעוּדָה לְפָנָי וּפְנֵי יָמִים (=לִימֵים קְצוּבִים מְרֹאֵשׁ). כִּיּוֹן שְׁהַגִּיעַ זְמַנָּם לְהִיפָטֵר (=לְהִיפָרֵד מֵאֲבֵיהֶם וְלָשׁוּב לְבֵתֵיהֶם), אָמַר לָהֶם אֲבֵיהֶם הַמְּלָךְ: בְּנֵי, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, עֲצְרוּ (=הַתְּעַכְבוּ) עִמִּי עוֹד יוֹם אֶחָד, קִשָּׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם!

חֲכָמִים אַחֲרוֹנִים מְפָרְשִׁים אֶת דְּבָרֵי חו"ל "קִשָּׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם" כִּךְ: קִשִּׁים עָלַי הַפְּרוּד וְהַמְחֻלָּקֵת, הַשּׁוֹרְרִים בְּקֶרֶב עַם יִשְׂרָאֵל. וְכִדִּי לְהַתְּגַבֵּר עַל יֵצֵר הַשְּׁנֵאָה וְהַפְּרוּד הַקָּיִם בְּחוֹגִים רַבִּים בְּתוֹכָנוּ, מִתְּכַנְסִים הַמוֹנִי יִשְׂרָאֵל בְּ"שְׁמַחַת תּוֹרָה" חֲבוּרוֹת-חֲבוּרוֹת, וְעוֹרְכִים "הַקְּפוּת" בְּשִׁירֵי קֹדֶשׁ וּבְרִיקוּדֵי מִצְוָה, לְכַבוֹד גְּמֵר קְרִיאַת הַתּוֹרָה. כְּתוּצָאָה מְכַךְ מְגִיעִים הַמוֹנִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בִּיּוֹם זֶה, לִידֵי הַתְּקַרְבוֹת פְּנִימִית, שְׁמַבִּיאָה לְאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרַעוּת...

"וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בָּרַךְ מֹשֶׁה... אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (לג' א')

מֵעִיר עַל-כֶּךְ רַבִּי חֲנוּךְ צְבִי לְוִיִן, בְּסִפְרוֹ "יִכְהֵן פְּאָר": לְדְבָרֵי חו"ל, הַרְאָה ה' לְמֹשֶׁה בִּיּוֹם מוֹתוֹ אֶת כָּל הַדּוֹרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל, עַד אַחֲרֵית הַיָּמִים (שְׁנַאֲמַר: "וַיִּרְאֶהוּ ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ... עַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן", וְאָמְרוּ חו"ל עַל-כֶּךְ: אֵל תִּקְרָא עַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן, אֶלֶּא עַד הַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן). מְסַתְּבֵר, אִפּוּא, שְׁבִרְכָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה לְפָנָי מוֹתוֹ, כָּל־לָה אֶת כָּל הַדּוֹרוֹת הָעֲתִידִים לְקוּם בְּיִשְׂרָאֵל.

מִשׁוּם כֶּךְ נוֹהֲגִים בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁבִיּוֹם שְׁמַחַת תּוֹרָה הַכָּל עוֹלָיִם לְתוֹרָה, וְקוֹרְאִים לְפָנֵיהֶם אֶת פְּרִשְׁת "וְזֹאת הַבְּרָכָה". וּבְקִרְיָאָה זֶה, נוֹטֵל כָּל אָדָם בְּיִשְׂרָאֵל מְדֵי שָׁנָה בְּרָכָה אִישִׁית מִמֹּשֶׁה רַבְּנוּ, עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם. רְאוּי אִפּוּא לְהַקְפִּיד, שֶׁלֹּא לִוְתֵר עַל הָעֲלִיָּה לְתוֹרָה בְּחֶג זֶה, שָׁבוּ נַעֲשִׂים כָּל־נוּ שׁוֹתֵפִים בְּבִרְכַת מֹשֶׁה רַבְּנוּ לְבִנֵי כָּל הַדּוֹרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל... "ה' מְסִינֵי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ, הוֹפִיעַ מֵהַר פְּאָרָן... מִימֵינוּ אֵשׁ דָּת לָמוֹ" (לג' ב')

מִפְּסוּק זֶה לְמִדִּים חו"ל, שְׁלִפְנֵי מֵתֵן הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הִצִּיעַ ה' אֶת הַתּוֹרָה לְשֹׂאֵר הָאוּמוֹת. בְּתַחֲלִלָּה פָּנָה לְבְנֵי עֲשׂוֹ, וְאַלָּה הִגִּיבוּ בְּשֹׂאֲלָה: "מָה כָּתוּב בָּהּ?", וְכֹאֲשֶׁר נֶאֱמַר לָהֶם, שְׁכָתוּב "לֹא תִרְצַח" – סָרְבוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה. כִּיּוֹצֵא בְּכֶךְ נֶאֱמַר לְבְנֵי עֲמוֹן וּמוֹאָב, שְׁכָתוּב בְּתוֹרָה "לֹא תִנְאֹף", וְלְבְנֵי יִשְׁמַעֲאֵל נֶאֱמַר, שְׁכָתוּב הַמוֹצֵעַת כָּתוּב "לֹא תִגְנוּב". כְּתוּצָאָה מְכַךְ, דְּחוּ כָּל הָאוּמוֹת אֶת הַתּוֹרָה שְׁהוֹצֵעָה לָהֶן. לְעוֹמֵת זֹאת, כְּשֶׁהִצִּיעַ ה' אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, לֹא שְׁאַלוּ אוֹתוֹ "מָה כָּתוּב בָּהּ?" – אֶלֶּא קִרְאוּ פֶּה אֶחָד: "כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה", וְלִכֵּן זָכוּ לְשִׁמוּעַ מִפִּי הַגְּבוּרָה: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ".

נשאלת השאלה, מדוע הוציע ה' לאומות העולם את הדיברות האחרונים (לא תרצח, לא תנאף, לא תגנב, וכו'), ולא פתח להן מתחילת עשרת הדיברות, כפי שעשה לישראל?  
משיב על-כך הגאון רבי אליהו מוילנא: חמשה הדיברות הראשונים היו על לוח ימין (החל מ"אנכי ה' אלהיך"), וחמשה הדיברות האחרונים היו על לוח שמאל (החל ב"לא תרצח"). וכיון שבמשונות הגויים, הקריאה היא משמאל לימין, נתקלו עיני העמים תחילה בלוח השמאלי, שכתוב שם "לא תרצח", "לא תנאף", "לא תגנב" וכו'. לעומת זאת, הקריאה בלשון הקדש היא מימין לשמאל, ולכן הגיעו ישראל באורח טבעי ללוח הימני, הפותח ב"אנכי ה' אלהיך". על ייחוד זה של ישראל מרמז משה רבנו בברכתו לבני ישראל: "מימינו אש דת למו". ישראל זכו לקבל תורה מסיני משום שפנו מיד לימין – בניגוד למה שעשו העמים האחרים. "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" (לד' י')

בשראה משה שנחתם עליו גזר הדין (=להיפטר מן העולם, ולא להיכנס לארץ ישראל), גזר על עצמו תענית, עג עוגה (=עשה סביבו מעגל קטן) ועמד בתוכה, ואמר: רבוננו של עולם, איני זן מכאן, עד שתבטל את הגזירה... יצאה בת קול ואמרה: משה, הגיעה השעה שאתה נפטר מן העולם. אמר משה לפני הקב"ה: רבוננו של עולם, זכר לי את אותו היום, שנגלית עלי בסנה! זכר לי היום (=הזמן) שהייתי עומד על הר סיני ארבעים יום וארבעים לילה! בבקשה ממך, אל תמסרני בידי מלאך המות!

יצאה בת קול ואמרה לו: אל תתירא, אני בעצמי מטפל בך ובקבורתך. אמר משה: המתן לי עד שאברך את ישראל, שלא מצאו בי קורת-רוח (=נחת-רוח ושביעות רצון) כל ימי, מפני אזהרות ותוכחות שהייתי מוכיחם. התחיל משה לברך כל שבט ושבט בפני עצמו, וכיון שראה שנתקצרה השעה, כללם כלם (=כל שבטי ישראל) בברכה אחת. אמר להם, לישראל: הרבה צערתי אתכם, על התורה ועל המצוות, ועכשיו מחלו לי! אמרו לו: רבנו ואדוננו, מחול לך! אף ישראל עמדו לפניו, ואמרו לו: משה רבנו, הרבה הכעסנוך והרבינו עליך טורת, מחל לנו! אמר להם: מחול לכם... באותה שעה קרא הקב"ה לנשמתו של משה... אמר לה: נשמה צאי (מגופו של משה), ואני מעלה אותך לשמי שמים העליונים, ואני מושיבך תחת כסא הכבוד, אצל הכרובים והשרפים. באותה שעה נשקו הקב"ה למשה, ונטל את נשמתו בנשיקה.

והיתה רוח הקדש בוכה ואומרת: "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה". והנה תרי"ג (613) מצוות נאמרו למשה רבנו, עליו השלום: שס"ה (365) מצוות "לא תעשה", כמנין ימות החמה, ורמ"ח (248) מצוות "עשה", כנגד איבריו של האדם.

והרמז לתרי"ג מצוות אלו מן התורה הוא: "תורה צוה לנו משה מורשה" (דברים לג, ד): "תורה" עולה לגמטריה של 611, ועוד שתי המצוות – "אנכי" ו"לא יהיה לך" – שתי הדיברות הראשונות מעשרת הדיברות ששמעו בני ישראל במישרין מפי ה' יתברך, הרי סה"כ מתקבל תרי"ג מצוות, שאותם "צוה לנו משה". רמז נוסף: "משה רבינו" בגימטריה (כתיב מלא) עולה תרי"ג (613).

מן הראוי לציין כי שמו של משה רבנו מוזכר ב-ל"ו (=שלשים ושש) מתוך 54 פרשיות התורה, כמנין הצדיקים הנסתרים של ישראל בכל דור ודור. יהי רצון שזכותו של משה רבנו, רעיא מהימנא (=הרועה הנאמן), תגן עלינו, אמן כן יהי רצון.

"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר"

מעשה בצדיק אחד שהיה עני ביותר, ונזדמן לו בערב חג הסוכות אתרוג נאה ומהודר מאד, ומאד השתוקק לקנותו, אלא שלא היתה בידו אפילו פרוטה אחת. מה עשה אותו צדיק? היו לו זוג תפילין, יקרים מאד, שקבל מירושה. אמר לעצמו אותו צדיק: 'מצות תפילין כבר קימתי היום, ונעברו עלי עוד תשעה ימים עד שאתחייב בה, עד אחרי חג הסוכות. ומצות אתרוג זו, חובת היום היא, ואם לא אקנה אותה היום, איך אוכל לקיימה כל ימי החג? לפיכך דין הוא שתידחה מצוה שתבוא רק מאוחר יותר מפני מצוה שזמנה היום'. ומיד הלך ומכר את התפילין, וקנה בכל הכסף את האתרוג הנאה שראה וכל-כך רצה. שמעה אשתו את אותו המעשה, ונתמלאה צער גדול בלבה על התפילין האלה שקבלו בירושה. כיון שבאה לידי צער, באה גם לידי פעס גדול מאד על בעלה, על שבנוסף לא נתן בידה מאומה לצרכי החג. נטלה את האתרוג וברוב פעסה זרקה אותו על הרצפה ופסלה אותו. הביט אותו צדיק במעשיה ואמר: 'תפילין - אין לי, אתרוג - אין לי, הגם פעס אכעס? לא. לא אכעס... ולא פעס. באותו לילה בא אליו אביו בחלום, ואמר לו: דע לך בני, שהודיעוני בשמים שגדול המעשה האחרון יותר מן הראשון. שכרך בשמים במעשה הזה, שהתגברת על עצמך ולא באת לידי פעס - גדול וחשוב פי כמה מהמעשה הראשון שפזרת הון רב בקניית האתרוג. חג שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

# "בְּנֵי צִיּוֹן"

"בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם" (על פי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרֵּה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַכְּתוּב, "בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי (לְחַג הַסְּכוּת) עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם", פֶּרֶשׁ רִש"י (ויקרא כג, לו'): "עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם": "עֲצַרְתָּ הִיא - עֲצַרְתִּי אֶתְכֶם אֶצְלִי, כְּמִלְךָ, שְׁזָמַן אֶת בְּנָיו לְסַעוּדָה לְכָף וּכְף יָמִים (=לְיָמִים קְצוּבִים מֵרֵאשׁ). כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּם לְהִיפְטֹר (=לְהִיפָּרֵד מֵאֲבֵיהֶם וּלְשׁוּב לְבִתְיָהֶם), אָמַר לָהֶם אֲבֵיהֶם הַמֶּלֶךְ: בְּנֵי, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, עֲצְרוּ (=הִתְעַכְּבוּ) עִמִּי עוֹד יוֹם אֶחָד, קֶשֶׁה עָלַי פְּרִידְתְּכֶם!".

וּפֶרֶשׁ הַ"קָּרָן לְדוֹד" מְדַרְשׁ זֶה, וְאָמַר (שְׁמִינִי עֲצַרְתָּ אוֹת ט'), שֶׁהִנֵּה בְּחַג הַסְּכוּת אֲנִי קוֹשְׁרִים וּמֵאֲגִידִים אֶת אַרְבַּעַת הַמִּינִים - אֶתְרוּג, לוֹלֵב, הֶדֶס, עֲרֵבָה - שֶׁהֵם כִּידוּעַ כְּנֶגֶד אַרְבַּעַת חֻלְקִים בְּיִשְׂרָאֵל, כְּדִי שִׁיכְפְּרוּ אֱלֹהִים עַל אֱלֹהֵי אֲבֹת בְּשְׁמִינִי עֲצַרְתָּ, אַחֲרֵי חַג הַסְּכוּת מְבַקֵּשׁ הַקַּב"ה: "עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם" - מִלְשׁוֹן הַכְּתוּב (יִוָּאל א', יד'): "קִרְאוּ עֲצָרָה אֲסִפּוּ זְקֵנִים": דְּהִינּוּ, תַעֲשׂוּ עֲצָרָה לְהַתְּאָסֵף וּלְהִתְחַבֵּר בְּאַגּוּדָה אַחַת, וּלְהִישָׁאֵר מֵאוֹחָדִים גַּם לְאַחַר סְכוּת.

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. וְכִי מָה יוֹעִיל לְהִתְעַכֵּב עוֹד יוֹם אֶחָד לְאַחַר הַסְּכוּת (שֶׁהוּא שְׁמִינִי עֲצַרְתָּ)? נִרְאֶה לְבָאֵר עֲנִין זֶה, עַל-פִּי מָה שֶׁאָמְרוּ חו"ל, שֶׁשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ הוּא רִגְלָה בְּפָנָי עֲצָמוּ, כְּפִי שֶׁשְּׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (חֲגִיגָה יז'): "שְׁמִינִי - רִגְלָה בְּפָנָי עֲצָמוּ לְעֲנִין פּוֹז"ר קש"ב". וּפֶרֶשׁ שֵׁם רִש"י, שֶׁ"פּוֹז קֶשֶׁב" הֵם רְאִישֵׁי תִיבוֹת פִּסִּים זְמַן רִגְלָה קָרְבָן שִׁיר בְּרָכָה. וְאֵילוּ כ"ק הָאֲדַמּוּ"ר מִן רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְבַעֲלָזָא זִיע"א אָמַר, שֶׁכָּאֵן (בְּפּוֹז"ר וּקש"ב) יֵשׁ רְמוּז, שֶׁבְּשְׁמִינִי עֲצַרְתָּ יֵשׁ עֲלֵיהָ לְכָל הַתְּפִילוֹת שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה. וְזֶהוּ עֲנִין שֶׁל פּוֹז"ר קש"ב. כְּלוּמָר, כָּל הַתְּפִילוֹת שֶׁל הַשָּׁנָה, שֶׁהֵיוּ בְּבַחֲנֵית פּוֹז"ר, מְפּוֹזְרוֹת, בְּשְׁמִינִי עֲצַרְתָּ יֵשׁ לָהֶן קש"ב - הַקַּב"ה מְקַשֵּׁב לָהֶן.

כְּדִי לְהִבִּין עֲנִין זֶה בִּיתֵר שְׂאֵת, נִקְדִּים לְהַבִּיא אֶת מֵאֲמַר הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ (תִּיקוּנֵי הוֹזֵהר י', כה'): "אוֹרִיִּיתָא בְּלֹא דְחִילוּ וּרְחִימוּ לֹא פְּרַחַת לְעֵילָא" (=תּוֹרָה לְלֹא דְחִילוּ (=יִרְאָה) וּרְחִימוּ (=אֶהְבֶּה) לֹא עוֹלָה לְמַעְלָה לְפָנָי ה'). וְהַעֲנִין הוּא, כִּי שְׁתֵּי הַמִּידוֹת הִלְלוּ שֶׁל יִרְאָת וְאֶהְבַת הַבוֹרָא, הֵן בְּבַחֲנֵית "תְּרִין גְּדַפִּין" (=שְׁתֵּי כְּנָפִים) הַמַּעְלוֹת אֶת הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת לְמַעְלָה. וְלִכֵּן נִמְצָא, שֶׁאִם הָאָדָם עוֹבֵד אֶת ה' בְּלִי יִרְאָה וְאֶהְבָה, הָרִי הוּא כְּמַחוּסֵר-כְּנָפִים, וְעַל-כֵּן, כָּל תּוֹרָתוֹ נִשְׂאֶרֶת לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא עוֹלָה לְמַעְלָה לְרִצּוֹן לְפָנָי אֲדוֹן הַכֹּל.

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר מְגִיעִים הַיָּמִים הַנּוֹרְאִים, רֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכִּיפּוּרִים, עִם יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה לְפָנָי הַקַּב"ה. אוֹלָם, תְּשׁוּבָה זוֹ הִיא בְּדֶרֶךְ כְּלָל מִירְאָה, מַחֲמַת הַפֶּחַד הַגְּדוֹל שֶׁל יוֹם הַדִּין. כִּי הַמֶּלֶךְ, בְּיָמִים אֵלּוּ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא הַמְּשֻׁפֵּט, וְכָל בְּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כְּבִנֵּי מְרוֹן. וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁעַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה זוֹ מִירְאָה, נִבְרָאת כְּנָף אַחַת, הַכְּנָף שֶׁל הִירְאָה, כְּדִי לְהַעֲלוֹת אֶת הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת.

אָךְ, כְּפִי שֶׁלְמַדְנּוּ, בְּכָנֶף אַחַת עֲדִין אֵי-אֶפְשֶׁר לְהַעֲלוֹת אֶת הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת לְמַעְלָה לְפָנָי ה' יִתְבָּרֵךְ. לְכֵן, כְּאֲשֶׁר מְגִיעַ חַג הַסְּכוּת, שֶׁהוּא זְמַן שְׁמִיחָתְנוּ, שָׁבוּ כִידוּעַ הַקַּב"ה מִסְּכָף אוֹתְנוּ בְּאוֹר מִקִּיף, הִנֵּה, עַל-יְדֵי כָף מִתְעוֹרְרִים כָּל יִשְׂרָאֵל לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה מֵאֶהְבָה לְה' יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי כָף נִבְרָאת הַכְּנָף הַשְּׁנִיָּה, הַכְּנָף שֶׁל הָאֶהְבָה. וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁלְאַחַר שֶׁנִּבְרְאוּ שְׁתֵּי הַכְּנָפִים, שֶׁל יִרְאָה וְשֶׁל אֶהְבָה, הִנֵּה, עַל-יְדֵי כָף עוֹלוֹת כָּל הַמְצוֹת שֶׁקִּיְמוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁךְ כָּל הַשָּׁנָה לְמַעְלָה, לְרִיחַ נִיחוּחַ לְפָנָי הַקַּב"ה.

וְעַל-כֵּן, כְּתֹב ה"שׁ מִשְׁמוּאֵל" (סוּכוֹת תר"פ דף ק"פ), רִמּוֹז הַכְּתוּב: "בְּאַסְפְּכֶם אֶת תְּבוּאוֹת הָאָרֶץ תַּחֲלוּ אֶת חַג ה' שְׁבַעַת יָמִים". דְּהִינּוּ, "בְּאַסְפְּכֶם אֶת תְּבוּאוֹת הָאָרֶץ" - בְּחַג הַסְּכוּת, שֶׁהוּא הַזְּמַן לְאַסּוֹף אֶת הַמְצוֹת וְהַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁנִּשְׂאָרוּ בְּאָרֶץ, וְלֹא עָלוּ לְשָׁמַיִם, מַחֲמַת הַעֲדָר כְּנָפִים שֶׁל אֶהְבָה וִירְאָה. וְזֶהוּ "תַּחֲלוּ אֶת חַג ה' שְׁבַעַת יָמִים" - כִּי בְּסוּכוֹת נִשְׁלְמוּ הַכְּנָפִים שֶׁל "יִרְאָה וְאֶהְבָה", וְאֵז אֶפְשֶׁר לְהַעֲלוֹת אֶת כָּל הַמְצוֹת וְהַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים לְמַעְלָה לְרִיחַ נִיחוּחַ לְפָנָי ה' יִתְבָּרֵךְ.

וְהִנֵּה, הֵן אֵמֶת כִּי בְּחַג הַסְּכוּת נִשְׁלְמָה עֲבוֹדַת ה' מֵאֶהְבָה. אוֹלָם, עֲדִין אֵין זֶה בְּתַכְלִית הַשְּׁלִימוֹת, מִכִּיּוֹן שֶׁעֲבוֹדַת ה' מִירְאָה וּמֵאֶהְבָה הֵיוּ בְּזִמְנֵים נִפְרָדִים, כִּי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וּבְיוֹם הַכִּיפּוּרִים הִיָּתָה הָעֲבוֹדָה מִירְאָה (מ-א' בְּתִשְׁרִי עַד י' בְּתִשְׁרִי). וְאֵילוּ בְּחַג הַסְּכוּת הִיָּתָה הָעֲבוֹדָה מֵאֶהְבָה (מ-טו' בְּתִשְׁרִי עַד כ"א' בְּתִשְׁרִי).

על-כן אמר הקב"ה "קשה עלי פרידתכם". כלומר, מה שאתם מפרדים את היראה והאהבה זו מזו - היראה בימים הנוראים, והאהבה רק בחג הסוכות - קשה עלי.

לכן אני מבקש מכם: "עצרו(=התעכבו) עמי עוד יום אחד" - הוא שמיני עצרת, היום האחרון, שכולל בתוכו את שתי העבודות - עבודת הימים הנוראים, עבודה מיראה, והעבודה של חג הסוכות, עבודה מאהבה. ועל-ידי כך תצרו ותתברו יחד את היראה והאהבה, כדי שיעלו כל המצוות והמעשים הטובים למעלה, לריח ניחוח לה! "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ"

ידוע ומפורסם מה שמוכר בספרי החסידות פעמים רבות אין מספר, בשם האריז"ל (שער הפנות קריאת שמע, ח'), שהשם "אהו"ה הוא שם הדעת, והוא יוצא מראשי התיבות של הפסוק: "את השמים ואת הארץ". וכפי שכתב ה"אויב ישראל" (ניגש): "ויגש אליו יהודה, ראשי תיבות (ואי), גמטריה טו"ב. ואיהו(=וזהו) מנגן שם קדוש אהו"ה, היוצא מראשי תיבות של 'את השמים ואת הארץ', דאיהו גושפנקא דמלכא(=שהוא חותמת המלך), דבה חתים(=שבה חותם) קוב"ה שמיא וארעא(=את השמים והארץ), והוא שם הדעת עליון הקדוש".  
וכן כתב ה"מאור ושמש" (ניגש): "ידוע שהשם אהו"ה הוא שם הדעת, שהוא גושפנקא דחתיים ביה (קוב"ה) שמיא וארעא... ששם הזה הוא שם הדעת". וצריך להבין, מדוע נרמז שם הדעת בכתוב "ויגש אליו יהודה"?  
ויש לומר על-פי מה שכתב ה"אגרא דכלה" (בראשית, "את השמים"), ששם הדעת אהו"ה מסוגל להחזיר לאדם את הדעת בידיעות התורה שנשתפחו ממנו. וכפי לשון קודשו: "את השמים ואת הארץ" ראשי תיבות אהו"ה, נקרא גושפנקא דחתיים ביה שמיא וארעא, הוא השם הדעת... וטוב לכונו להתנדע ולהגלות(=כדי לגלות) לאדם את אשר נעלם ממנו בידיעות התורה".

ומעתה יש לומר, כי יהודה נסתפק אם לגשת אל יוסף, כדי להתכחם עמו בענין בנימין שלקחו יוסף לעבד (על גניבת הגביע). שכן, אולי יצא מזה סכנה לבנימין ולשאר השבטים. על-כן שם יהודה עצה בנפשו לכוון בשם הדעת אהו"ה, כדי שיאיר לו ה' את דעתו, האם לגשת אל יוסף או לא. ואכן, כאשר האיר לו הקב"ה את דעתו, נגש יהודה אל יוסף, ועל כל זה רמז הכתוב: "ויגש אליו יהודה" - ראשי תיבות גמטריה שם הדעת אהו"ה.  
על-פי האמור יאיר לנו להבין את סמיכות סיום התורה לתחילתה: "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל. בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ". שהנה, על הכתוב בסיום התורה, "לעיני כל ישראל, פרש רש"י: "שנשאו לבו (של משה רבנו) לשבור הלוחות לעיניהם (של ישראל) שנאמר ונאשברם לעיניכם, והספימה דעת הקב"ה לדעתו, שנאמר: אשר שברתי - ישר כוחך ששברתי". ואולם, על-ידי שבירת הלוחות ירדה שכחת התורה לישראל, כמו ששינו בגמרא (עירובין נד'): "אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות, לא נשתפחה תורה מישראל". דהינו, על-ידי שבירת הלוחות נשתפחה תורה מישראל. והנה, כבר נתבאר שהעצה היעוצה להחזיר תורה שנשתפחה היא על-ידי שם הדעת אהו"ה. ועל-כן, כאשר מסתימת התורה בכתוב: "אשר עשה משה לעיני כל ישראל". ונאמר פרש רש"י, שנשאו משה לשבור את הלוחות לעיניהם, והספימה דעת הקב"ה לדעתו, מתעוררת התמיהה - והלא על-ידי שבירת הלוחות נשתפחה התורה מישראל... לכן, באה התורה לתת לנו עצה איך להחזיר את התורה שנשתפחה: "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ", ראשי תיבות שם הדעת אהו"ה, שהמכון בו מסוגל להחזיר לדעתו את התורה שנעלמה ממנו.  
"ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים..." (הזוהר הקדוש "ויקרא" ו')

פעם נכנס הרה"ק ה"תולדות יוסף" מפולנאה זיע"א לבית המדרש של רבו הקדוש הבעש"ט, וראה שם אדם זר ההולך הלך ושוב בבית המדרש, וכלו שקוע במחשבותיו. נגש אליו ה"תולדות יוסף", ושאל אותו, מי הוא ומאין בא? ענה לו האיש: למה לך לדעת זאת? אמר לו ה"תולדות יוסף": אגיד לך מדוע אני שואל: כאשר שני יהודים זרים נפגשים יחד, ובאים להפיר איש את רעהו, ונעשים ביניהם קשרי ידידות - הנה, בפעם הבאה, כאשר הם נפגשים, נותנים הם שלום זה לזה, ואומרים "שלום", "ברוך ה'", "השבח לאל". ודע לך ששבח זה חשוב מאד בשמים. שכן, מצינו בתהילים שכתוב (כב' ד'): "ואתה קדוש יושב תהלות ישראל". דהינו, כמו שאדם בעל עסק יושב ומחכה לאנשים שיבואו ויפרנסו אותו, מוכר היין יושב ומחכה לקונים, וכן הסנדלר יושב ומחכה לקונים - כך גם הקב"ה יושב תהלות ישראל - דהינו, יושב ומחכה, וממתין שיבואו ישראל/יהודים ויאמרו תהלות זה לזה, ומזה כביכול הקב"ה מתפרנס, כמו שכתוב: "ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים...". ופרנסה זו חביבה מאד לפניו יתברך. על-כן - אמר ה"תולדות יוסף" לאותו זר - רוצה אני להפירך. והנה, תיכף ומיד כאשר סים ה"תולדות יוסף" את דבריו, נעלם אותו זר מלפני עיניו. עמד ה"תולדות יוסף" משתומם נוכח הפלא הזה. ומיד נכנס לרבו הבעש"ט, וספר לו בתמהון על שארע לו. אמר לו הבעש"ט, ברוח קודשו: דע לך, שאותו הזר היה אליהו הנביא. וכאשר הוא שמע את הפשט היקר שאמרת לו על הכתוב "ואתה קדוש יושב תהלות ישראל" - תיכף ומיד עלה לשמים, כדי למסור את הפירוש שלך למתיבתא דרקיע(=לישיבה של מעלה).

חג שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!